FICȚIUNI

nr.6 / 2002 • ediție specială • ISSN 1453-6625

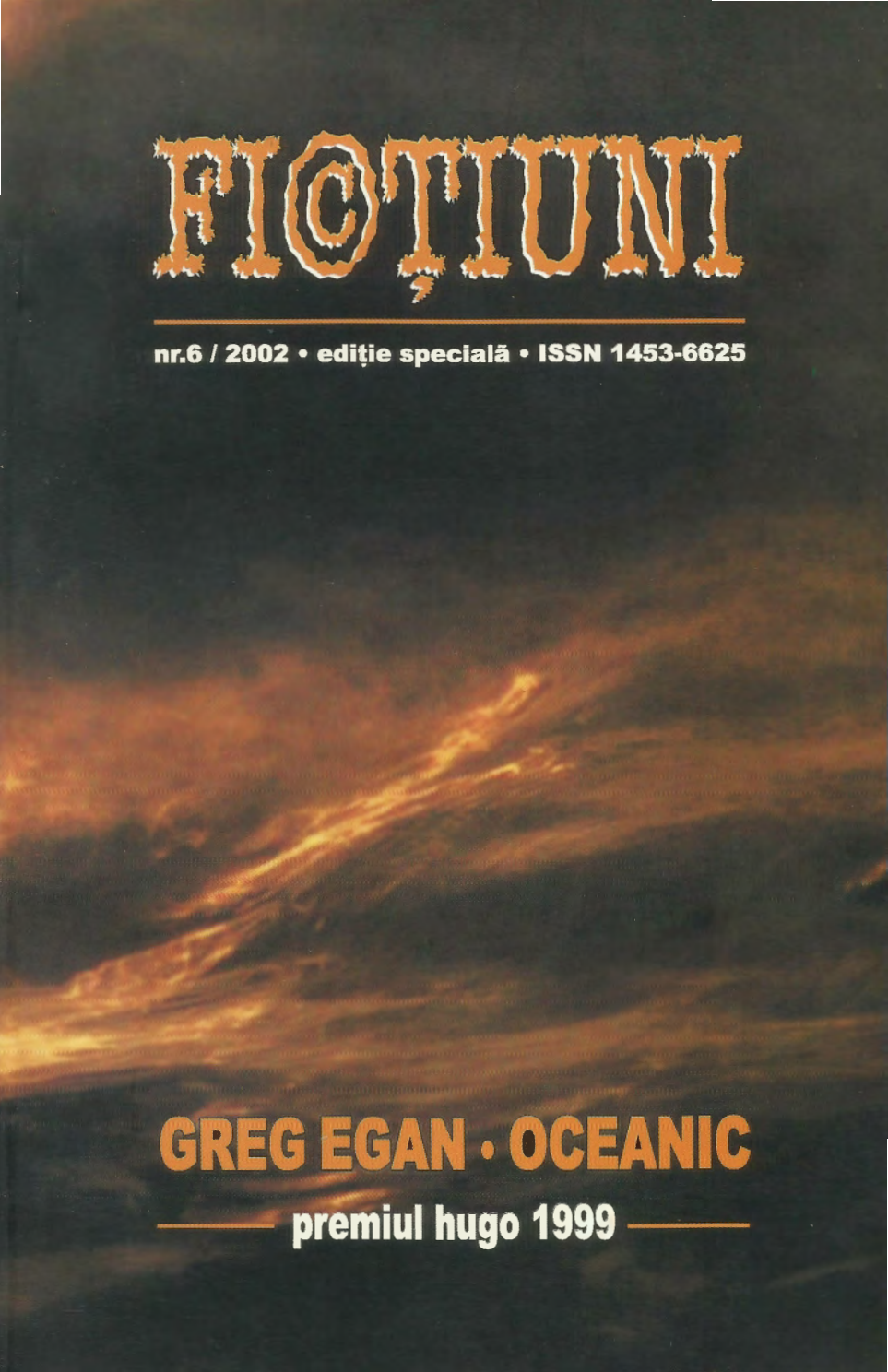

GREG EGAN • OCEANIC

premiul hugo 1999

FICȚIUNI

Nr.6/2002 • ediție specială: Greg Egan • ISSN 1453-6625

o publicație a editurii OMNIBOOKS • Satu Mare • 2002

Colectivul de redacție:
Bogdan Tudor Bucheru, Voicu Bugariu, Ona Frantz, Radu Pavel Gheo, Florin Pîtea, Liviu Radu, Florin Mircea Tudor (redactori asociați), Horia Nicola Ursu (redactor-şef)
Corespondenți:
Bruce Sterling (Statele Unite), Keith Brooke (Marea Britanie) André-François Ruaud (Franța), Ovidiu Hossu (Singapore) Robert J. Sawyer (Canada).

Pentru comenzi şi abonamente, adresaţi-vă redacţiei:

OMNIBOOKS CLUB
Str. General Victor Popescu Nr.7, 3900 Satu Mare
Tel. 061-715852 sau 092-891542
omnibooks@satu-mare.ro • omnibooks2001@yahoo.com

Acest număr al revistei FICŢIUNI a apărut cu sprijinul financiar dezinteresat al lui Bogdan Tudor Bucheru. Redacţia şi cititorii fideli ai revistei îi mulţumesc din tot sufletul.

Pentru această ediţie, toate drepturile sînt rezervate editurii OMNIBOOKS.

Coperta şi prezentarea grafică: Vlad-Mihai Botta
Redactor responsabil: Horia Nicola Ursu

ISSN 1453-6625
Depozit legal: trimestrul II, 2002

EDITORIAL

Hotărîrea redacției noastre de a realiza un număr special dedicat lui Greg Egan a fost luată în urmă cu mai bine de doi ani și jumătate, cu puțin timp înainte ca scriitorul australian să fi primit Premiul Hugo pentru nuvela OCEANIC, pe care avem plăcerea de a v-o oferi spre lectură în paginile care urmează. Greg Egan a avut amabilitatea de a ne ceda dreptul de publicare a traducerii acestei extraordinare povești despre om, precum și libertatea de a selecta dintre răspunsurile acordate pe parcursul mai multor interviuri ce i-au fost solicitate în diferite momente ale carierei sale. Cîteva zile mai tîrziu, în timp ce savuram bucuria obținerii acestor victorii, ținînd în mîini unul dintre primele exemplare ale romanului TERANESIA, proaspăt apărut în ediție *hardcover*, am primit și vestea cea mare: dețineam dreptul de publicare în traducere românească pentru un text recompensat cu prestigiosul premiu Hugo! Împrejurări independente de voința noastră ne-au împiedicat să vi-l oferim mai curînd spre lectură. O facem acum, adăugîndu-i acea compilație de întrebări și răspunsuri despre care vorbeam mai devreme, obișnuitele repere bio-bibliografice, precum și un interesant eseu scris de Philippe Boulier pornind de la proza scurtă a celui care a revoluționat, în pragul noului mileniu, literatura *hard SF*. Nu ne rămîne decît să vă urăm lectură plăcută!

REDACȚIA

GREG EGAN

repere bio-bibliografice

Născut la Perth în 1961, posesor al unei licențe și al unui doctorat în matematică, Greg Egan a debutat în domeniul imaginarului în 1983, publicînd povestirea horror „Artifact" în „DREAMWORKS: STRANGE NEW STORIES". În același an apare și AN UNUSUAL ANGLE, un roman cu influențe fantasy, pe care autorul avea să îl renege mai tîrziu, considerîndu-l insuficient prelucrat din punct de vedere al conținutului, stilului și logicii.

Ulterior, începînd cu 1986, începe o fructuoasă colaborare cu revista britanică INTERZONE, povestirile publicate în paginile acesteia prefigurînd cariera de înnoitor al hard-SF-ului pe care Greg Egan avea să o urmeze. Tematica textelor lui Egan abordează subiecte inspirate din ultimele evoluții ale progresului în științe de vîrf, precum genetica sau cibernetica. Povestiri precum „The Caress" („Mîngîierea", 1990, reluată în volumul AXIOMATIC) sau „Learning to Be Me" („Învăța să fie eu", idem) au creat un orizont de așteptare pentru scrieri mai ample. În 1992 publică un prim roman, QUARANTINE, primit cu entuziasm de critica de specialitate. Universul ficțional descris aici e cel al unei Terre dintr-un viitor nu foarte îndepărtat, în care nanotehnologiile și alterările genetice au devenit monedă

curentă. O Sferă uriaşă izolează Sistemul Solar de universul exterior, suscitînd ample controverse asupra originii ei şi reacţii tipice unei omeniri aflate într-un moment de cumpănă: conflicte armate, apariţia unor secte ce profeţesc sfîrşitul lumii şi a unor grupări teroriste ce îşi închipuie că deţin adevărurile supreme. Risipa de idei din roman e caracteristică pentru stilul autorului, el alegînd însă explorarea numai a unora dintre ipotezele enunţate cu deosebită credibilitate.

QUARANTINE este însă numai o repetiţe generală pentru următoarele scrieri. PERMUTATION CITY (1994) preia din tematica specifică autorilor încadraţi în curentul cyberpunk ideea realităţilor virtuale, amplificînd-o şi conferindu-i noi dimensiuni. Copierea în ciberspaţiu a personalităţilor umane conferă posibilitatea accesului la nemurire. Această nemurire este însă limitată de performanţele suportului informatic. O intrigă extrem de complexă îi oferă autorului prilejul unor interogaţii asupra interacţiunii om-maşină (o teme veche de cînd genul SF), dar şi asupra necesităţii de a trasa o graniţă între uman şi non-uman (a se citi: supra-uman).

1995 este anul cel mai fecund din cariera autorului australian: nu mai puţin de trei volume publicate. Între acestea, AXIOMATIC este o culegere ce reuneşte cele mai valoroase proze scurte publicate anterior în diverse periodice şi antologii; aceeaşi logică guvernează şi selecţia textelor reunite în LUMINOUS (1998), în care sînt reluate şi trei dintre povestirile ce alcătuiesc OUR LADY OF TCHERNOBYL (1985). Extrema densitate a textelor şi noutatea subiec-telor abordate îi atrage renumele de „unul dintre cei mai valoroşi oameni de idei ai genului".

DISTRESS (1995) confirmă această etichetă. În primele pagini ale noului roman, Egan îşi incită cititorii cu cinci sau şase posibile puncte de plecare, tot atîtea anchete ale protagonistului narator, de meserie jurnalist:

reînvierea celor uciși în scopul aflării identității asasinului, modificarea genetică a morfologiei umane în scopul adaptării la viața în condiții oricît de vitrege, schimbările de sex în funcție de gradul de feminitate/masculinitate psihică a indivizilor, apariția unor secte religioase pro- sau anti-știință și speculațiile privind o Teorie Universală. Egan alege însă aprofundarea celui din urmă dintre aceste posibile subiecte, cel privind posibilitatea enunțării unei Teorii Universale care ar explica pe deplin orice fenomen natural, iar centrul de greutate ideatic se mută în zona speculațiilor metafizice. Prin utilizarea ingenioasă a dialogurilor sau a monologului interior, autorul evită capcana expunerilor plicticoase. De remarcat sînt însă și extrapolările referitoare la evoluția echilibrului politic mondial.

DIASPORA (1997) își mută situarea temporală din viitorul apropiat către finalul celui de-al treizecilea secol al erei noastre, cînd omenirea se împarte în trei mari subspecii: cea a „incarnaților" (*homo sapiens* care au ales să rămînă în mizeria Terrei), cea a „roboților Gleisner", minți umane în trupuri artificiale, și cea a „polis"-urilor, supercomputere ce înmagazinează copiile a miliarde de personalități umane. Prăpastia dintre cele trei tipuri evolutive se cere însă să fie trecută, pentru depășirea unei situații limită: o catastrofă cosmică amenință planeta natală. Un pretext pe care Egan îl folosește pentru a explora cu o claritate de invidiat consecințele posibile ale unor evoluții viitoare ale tehnologiei și științei.

TERANESIA (1999) revine în viitorul cvasi-prezent, acțiunea romanului debutînd la începutul secolului XXI, pe o insulă din Pacific, Teranesia. Prabir, tînărul protagonist, rămîne orfan în urma exploziei unei mine rătăcite care îi ucide părinții, oameni de știință. Sfîșiat între culpabilitate (Prabir este convins că poartă vina

morții părinților săi) și sentimentul datoriei de a-și proteja sora mezină față de ideile bizare ale părinților adoptivi, eroul înaintează în vîrstă, chinuit fiind totodată de imposibilitatea găsirii propriei identități. Cînd Maddy, sora sa, decide să se alăture unei expediții științifice ce are drept destinație Teranesia, Prabir pornește pe urmele ei, într-o călătorie inițiatică care va avea drept rezultat găsirea răspunsurilor la întrebările care îl frămîntă, dar și descoperirea unor mutații contagioase care ar putea însemna un extraordinar salt în evoluția omenirii.

„Oceanic" (1998), nuvela care i-a adus în 1999 rîvnitul premiu Hugo, dar și premiul revistei Locus, este o profundă meditație asupra necesității religiei, ca alternativă la știință. Egan este din nou nominalizat în rîndul candidaților la Hugo în 2001, cu nuvela „Oracle", ce-și situează acțiunea în mediul universitar, abordînd încă o dată problema relației cu divinitatea.

În februarie 2002 apare SCHILD'S LADDER, o explorare a unui viitor îndepărtat, amenințat de expansiunea novo-vidului, o stare a materiei în care legile fizicii sînt altele decît cele ale universului obișnuit. Omenirea are de ales între extincție și necesitatea adaptării la noul univers, cu prețul, poate, al pierderii identității. SCHILD'S LADDER confirmă pe deplin eticheta aplicată lui Egan de către cronicarul de la *Times:* „unul dintre marii autori de idei ai genului".

După mai mult de un deceniu și jumătate de activitate literară, Greg Egan demonstrează cu fiecare nouă lucrare publicată o extraordinară capacitate de înnoire, atît din punct de vedere tematic, cît și stilistic. În mod cert, numele său va marca hotarul dintre milenii, în maniera în care predecesori precum Spinrad (în anii '70) sau Gibson (în anii '80) au dat tonul unor curente noi sau le-au ridicat la cele mai înalte cote valorice.

HORIA NICOLA URSU

Volume publicate de

GREG EGAN

- AN UNUSUAL ANGLE, roman, 1983;
- QUARANTINE, roman, Premiul DITMAR, 1992 (CARANTINA, traducere de Mihai-Dan Pavelescu, Editura Teora, Bucureşti, 1996);
- PERMUTATION CITY, roman, premiile DITMAR şi J. W. CAMPBELL, 1994;
- AXIOMATIC, culegere de povestiri, 1995 (AXIOMATIC, traducere de Mihai-Dan Pavelescu şi Florin Pîtea, Editura Teora, Bucureşti, 1998);
- OUR LADY OF TCHERNOBYL, culegere de povestiri, 1995;
- DISTRESS, roman, Premiul AUREALIS, 1995 (DISTRES, traducere de Mihai-Dan Pavelescu, Editura Teora, Bucureşti, 1997);
- DIASPORA, roman, 1997;
- LUMINOUS, culegere de povestiri, 1998 (LUMINESCENT, traducere de Mihai-Dan Pavelescu, Editura Teora, Bucureşti, 2000);
- TERANESIA, roman, 1999;
- SCHILD'S LADDER, roman, 2002.

NU SÎNT ÎN VÎRFUL PIRAMIDEI

un interviu cu Greg Egan

Dragă Greg, îți mulțumesc pentru amabilitatea cu care ai acceptat să îmi răspunzi la cîteva întrebări. Mai întîi, te-aș ruga să ne spui cîteva cuvinte despre tine.

M-am născut la Perth, în Australia, în 1961. Am o licență în matematici și am lucrat ca analist programator, îndeosebi în domeniul informaticii medicale. Din 1992, am renunțat la slujbă pentru a-mi consacra tot timpul scrisului.

Deși știu că nu vei fi de acord cu mine, simt nevoia să te întreb cum ai reușit să îți cîștigi un loc de invidiat în ierarhia domeniului literaturii science-fiction? Cărțile tale sînt traduse într-o mulțime de limbi, iar critica te clasează deja între marile nume ale genului. Cum te simți în vîrful piramidei?

Nu sînt nicidecum în vîrful piramidei, dar trebuie să recunosc că am reușit să îmi cîștig un public cititor loial și entuziast, ceea ce mi se pare deosebit de măgulitor. Sînt foarte mulțumit de modul în care m-am descurcat în ultimii zece ani. Scriam încă din adolescență, dar m-am hotărît să îmi fac o carieră din scris de-abia în 1988; pe atunci îmi închipuiam că voi avea nevoie de cincisprezece

sau douăzeci de ani pînă cînd voi fi în stare să trăiesc de pe urma literaturii. Am avut noroc şi sînt recunoscător cititorilor pentru asta.

Gardner Dozois te-a numit „probabil unul dintre cei mai dinamici şi mai actuali dintre scriitorii care au debutat în SF în anii nouăzeci". Cu toate acestea, la începutul carierei tale ai scris un roman cu vampiri, THE EFFECTS OF FEEDING, iar primele tale povestiri şi nuvele publicate în INTERZONE au aparţinut tot literaturii horror. Spuneai mai demult că ai fi dispus să revii la horror, dacă ai da peste vreo idee interesantă. Ai găsit aşa ceva, sau literatura horror a încetat să te mai pasioneze?

Acele povestiri horror ale începutului funcţionau după principiul care guvernează visele: la nivelul realităţii, erau cu totul lipsite de sens. Într-o proză de mai mică întindere, renunţarea la logică se poate dovedi uneori profitabilă, dacă ştii să creezi imagini care să îţi redea aşa cum se cuvine ideea. Cred că, dintre acele prime povestiri, „Scatter My Ashes" mi-a reuşit cel mai bine; personajul ei era o fiinţă mereu reîncarnată care îşi afla sălaş, pe rînd, în trupurile ucigaşilor în serie, la originea apariţiei sale găsindu-se obsesiile nutrite de mass-media faţă de faptele unor asemenea indivizi. Am încercat să aplic această tehnică a renunţării la logică şi pe spaţii mai întinse, dar metoda n-a mai funcţionat. Aveam mereu tentaţia de a oferi o explicaţie coerentă pentru tot ceea ce povesteam, iar romanele horror în care se întîmplă aşa ceva se preschimbă, vrînd-nevrînd, în romane SF de mîna a treia.

O întrebare despre primul tău roman, AN UNUSUAL ANGLE. E o carte pe care ai mărturisit că nu o mai ai la suflet. Şi totuşi, semne ale viitoarei tale evoluţii pot fi decelate în cuprinsul ei (de pildă, ideea implantării unei

camere de luat vederi în corpul unui personaj, care apare şi în DISTRESS). Protagonistul romanului are o înclinaţie aparte spre metaforele ştiinţei (se fac referiri la funcţiile ondulatorii, la stările energetice, la spectrometrele de masă, etc.) şi pare a fi un fan al science-fiction-ului de consum (aluzii repetate la filmele 2001, MAD MAX II, STAR WARS sau ALTERED STATES). De asemenea, în el se regăseşte pasiunea pentru regia de film pe care ai nutrit-o tu însuţi la aceeaşi vîrstă. În ce măsură se poate afirma că avem de-a face cu o scriere autobiografică?

Am scris AN UNUSUAL ANGLE pe cînd eram în liceu, aplicînd o uşoară distorsionare de tip suprarealist/SF propriilor mele trăiri. Cartea este, de fapt, un lung vis cu ochii deschişi al unui elev plictisit, care stă la fereastră şi extinde un văl fantastic asupra a tot ce-l înconjoară. Visarea cu ochii deschişi e însă în permanenţă marcată de prezenţa realităţii obiective. E o scriere autobiografică în măsura în care atitudinile şi elementele biografice ale protagonistului erau comune cu ale mele, cel de-atunci. Am reuşit, cred, să redau îndeajuns de bine o modalitate de ripostă la plictisul şi sîcîielile autorităţii meschine, ceea ce constituie, în linii mari, tematica oricărui roman despre viaţa în anii de şcoală. Dar, pentru ca un vis cu ochii deschişi să poată fi descris pe parcursul unui întreg roman, ar fi nevoie fie de mai multă imaginaţie, fie de o structurare mai coerentă. Romanul meu de debut nu îndeplineşte însă aceste condiţii.

Ai scris apoi ceea ce numeşti romanele „Cosmologiei Subiective": cel dintî şi deocamdată singurul roman quantum-punk, QUARANTINE, cea mai completă explorare a posibilităţii existenţei unei conştiinţe într-un suport informatic, PERMUTATION CITY, şi un roman poliţist cu substrat metafizic, DISTRESS. Ce înseamnă, de

fapt, această „cosmologie subiectivă" şi ce anume leagă între ele aceste romane?

Prin „cosmologie subiectivă" mă refer la posibilitatea ca percepţia noastră despre univers să depindă în mod semnificativ de structura propriilor minţi şi corpuri. Într-un anume sens, această dependenţă este evidentă: înainte de inventarea microscopului şi a telescopului sau a diverselor modalităţi de detectare a radiaţiei, posedam mijloace foarte limitate de percepere a luminozităţii sau dimensiunilor şi această îngustime a percepţiei ne influenţa radical viziunea despre lume. În prezent, vederea în întuneric cu ajutorul radiaţiilor infraroşii, cercetarea unui atom individual sau a unor quasari aflaţi la distanţe de miliarde de ani lumină ni se par cît se poate de firești. Acum cîteva secole însă, toate acestea ţineau erau de domeniul speculaţiilor metafizice, dacă nu cumva erau de-a dreptul de neînţeles.

Aşadar, aria noastră de percepţie s-a lărgit, dar este posibil ca viziunea noastră despre univers să poată fi aprofundată în continuare, prin mijloace mai subtile, care ţin, poate, de însăşi natura umană. Este o posibilitate pe care am încercat să o explorez în aceste trei cărţi. În QUARANTINE, creierul uman joacă un rol crucial în legătura existentă între mecanica cuantică şi realitatea macroscopică. În PERMUTATION CITY, experienţele subiective sînt cele care modelează realitatea, potrivit unor tipare aleatorii de evenimente. În sfîrşit, în DISTRESS am utilizat o variaţiune pe aceeaşi temă pe care aş prefera să nu o dezvălui, deoarece mulţi dintre cititori este posibil să nu fi citit cartea, şi ar fi păcat să le răpesc bucuria de a o descoperi singuri. Presupun că această serie ar putea fi, în egală măsură, numită a „Cosmologiei Obiective", căci fiecare dintre ele porneşte de la un aspect subiectiv al imaginii noastre comune despre univers, dezvăluind un crîmpei dintr-o realitate

mai obiectivă, ascunsă dincolo de realitatea noastră de fiecare zi.

Afirmînd, într-un interviu, că DISTRESS este „cel de-al treilea și probabil ultimul dintre romanele Cosmologiei Subiective", nu făceam decît să subliniez originea lor ideatică comună, în sensul larg. E singura legătură care există între aceste trei cărți.

Solipsismul e un motiv recurent al scrierilor tale: Națiunea Solipsistă din PERMUTATION CITY, cetățenii polis-ului Ashton-Laval și Minele Adevărului din DIASPORA, etc. Crezi că solipsismul poate fi o concepție filozofică demnă de luat în seamă pentru dezlegarea enigmelor existenței? Ești cumva de părere că noile tehnologii deschid noi perspective sistemelor filozofice pur conceptuale, cum este cel solipsist?

Solipsismul înseamnă a crede că absolut nimic nu există, în afara propriului eu. Nu cred că o asemenea convingere poate fi luată în seamă drept altceva decît un concept seducător, pur teoretic, oricît de nesiguri am fi de orice altceva, în afara propriei existențe. În DIASPORA, am încercat să demonstrez că exagerările, fie într-o direcție, fie în cealaltă, pot fi periculoase: a ignora lumea exterioară în beneficiul unei vieți mentale abstracte, de sine stătătoare, e o opțiune riscantă; pe de altă parte, abstractizarea poate fi o cheie pentru înțelegerea lumii fizice. Un lucru e cert: progresele științifice și tehnologice vor continua să demonstreze faptul că percepțiile simțurilor noastre sînt adesea eronate, în raport cu imaginile „realiste" ale unor lumi inexistente și cu informațiile de tip nou extrase din realitate.

În ce direcție evoluează în prezent opera ta? Ai o viziune coerentă, care te inspiră? Ce anume s-a schimbat, de-a lungul anilor, în ceea ce scrii?

Cînd scriu despre viitorul îndepărtat, nu țin morțiș să demonstrez că problemele cu care ne confruntăm în prezent – lucruri precum bolile, sărăcia, războiul sau rasismul – ne vor năpăstui încă zece mii de ani de-acum încolo. Firea umană se va schimba, odată cu transformările pe care le vom suferi noi înșine. În consecință, deși am mai scris de la DIASPORA încoace vreo două sau trei nuvele care împărtășesc ideea romanului, conform căreia în viitorul îndepărtat vom sfîrși prin a opta pentru o întruchipare informatică a personalității-lor noastre—mai ales pentru a călători în spațiu—, în prezent am ales calea unei replieri spre zilele noastre, concentrîndu-mă asupra viitorului apropiat.

A scrie despre viitorul îndepărtat nu e foarte simplu. Dacă ai de gînd să abordezi în mod serios un astfel de subiect, trebuie să fii pe deplin conștient că întreaga ta experiență de trăitor în veacul al douăzecilea nu-ți va fi de nici un folos. În consecință, deși consider tematica evoluției pe termen lung extrem de pasionantă, s-ar putea să mai treacă vreo cîțiva ani pînă cînd voi găsi curajul de a o aborda din nou. Cel mai recent roman al meu, TERANESIA, își situează acțiunea în prima jumătate a secolului XXI și vorbește despre evoluție și despre mecanica cuantică, dar și despre sex, despre Asociația Raționaliștilor Indieni sau despre destrămarea Indoneziei, subiecte extrem-actuale.

Îmi place să cred că am reușit să-mi formez o viziune proprie despre un univers pe care sîntem în tot mai mare măsură capabili să îl înțelegem, mulțumită progreselor științei. Această înțelegere se referă și la ceea ce sîntem, de unde venim și la motivele care ne determină să facem ceea ce facem. Sînt animat de dorința explorării detaliilor acestei viziuni—mecanică cuantică și cosmologie—datorită frumuseții lor complexe, de-a dreptul fascinantă, dar și a căilor care ne-ar permite adaptarea la această

situație, folosindu-ne în mod constructiv informațiile dobîndite.

Nu știu dacă opera mea s-a schimbat radical în vreo privință, de-a lungul anilor. Sper că mi-am îmbunătățit continuu stilul și că reușesc să conturez personaje mai credibile, pe măsură ce acumulez experiență. Din acest punct de vedere, DISTRESS a fost superior celor două romane care l-au precedat; e greu să vorbești despre „personajele" din DIASPORA, cîtă vreme ar fi o greșeală enormă să le analizăm din perspectiva în care am analiza personaje „din carne și oase", indivizi aparținînd secolului XX. Pentru mine, important este să împing cît de departe sînt în stare materia ideatică a unei cărți, tratînd subiectul cu toată onestitatea posibilă. E o constantă a demersului meu, dar, așa cum e și firesc, abordările diferă, de la o carte la alta. Cînd scrii despre aspecte științifice complexe, cum a fost cazul în PERMUTATION CITY sau în DIASPORA, trebuie să te exprimi cît mai limpede și mai direct cu putință; a încerca să fii subtil sau liric în astfel de circumstanțe ar face ca ideea să devină de neînțeles pentru cititori. În DISTRESS mi-am permis să las unele lucruri nespuse, concentrîndu-mă mai mult asupra expresivității textului, deoarece ideile expuse îmi îngăduiau acest lucru.

Unii critici au afirmat că vizezi țeluri prea înalte, fără a reuși însă să împlinești așteptările pe care le creezi. Ce le-ai răspunde? Nu crezi că un scriitor (sau oricare alt artist) ar trebui să țină seama doar de regulile pe care și le-a impus el însuși?

Nu știu cu exactitate despre care anume critici e vorba; tot ce pot spune este că mă străduiesc ca fiecare carte a mea să fie cît mai adevărată; ce anume înseamnă asta, avînd în vedere genul de subiecte pe care le-am abordat... asta e o altă poveste. Iar dacă așteptările

publicului au fost create pe baza clișeelor de prost gust ale genului, nu sînt chiar atît de sigur că doresc să le onorez.

Ce părere ai despre starea literaturii SF australiene contemporane, despre perspectivele ei internaționale, atît în raport cu ceea ce a fost, cît și cu ceea ce ar trebui să fie?

În domeniul editorial, SF-ul australian a avut parte de o adevărată explozie, în ultimul timp. Pentru un scriitor debutant, e mult mai la îndemînă să publice o carte la o editură locală, ceea ce îi mărește șansele de a fi publicat în Statele Unite. (Nu și în Marea Britanie, din păcate; pentru editorii englezi, australienii sînt mai degrabă consumatori, iar nu producători de SF). Sînt de părere însă că însuși conceptul de „stare a literaturii SF australiene" este lipsit de sens. Există o serie de scriitori, care își urmează fiecare propriul drum. În unele perioade apar mai multe cărți, în altele mai puține. Ideea că SF-ul australian ar parcurge cicluri succesive de prosperitate și regres, ca un ansamblu coerent, așa cum o recoltă de struguri poate fi mai bună sau mai proastă, mi se pare de-a dreptul hilară.

Mai multe povestiri ale tale au fost în ultimii ani prezente pe lista candidaturilor la Premiul Hugo. La ce te-ai gîndit, aflînd vestea nominalizării lor? Ai luat în considerare posibilitatea cuceririi unui astfel de premiu?

Nu m-am prea gîndit la posibilitatea ca textele mele să fie nominalizate pentru Hugo, atunci cînd le-am scris. Desigur, din momentul în care acest lucru s-a întîmplat, perspectiva cuceririi premiului nu mi s-a mai părut chiar atît de îndepărtată.

Cum e să te numeri printre laureați?

A fost o surpriză plăcută. Sincer să fiu, mă aşteptam ca nuvela lui Ted Chiang, „Story of Your Life" să fie cîştigătoarea.

Te simţi ispitit să scrii mai degrabă proză scurtă, de cînd ai cîştigat Hugo-ul, sau vei continua să scrii şi romane?

Cred că am să prefer întotdeauna, în egală măsură, ambele forme de expresie. Proporţia în care am să le practic va fi diferită; nu pornesc niciodată cu idei preconcepute, totul depinde de forma cerută de ideea pe care am ales să o dezvolt. Dacă m-aş hotărî să scriu numai proză scurtă, ar trebui să-mi găsesc o slujbă şi să mă ocup de scris numai în timpul nopţii, căci nu se poate trăi exclusiv din aşa ceva. Pe de altă parte, a scrie numai romane ar fi obositor; aş pierde tot atît de mult timp între două cărţi, relaxîndu-mă şi pregătindu-mă sufleteşte, cît „pierd" şi acum, scriind proze de mai mică întindere.

Ce părere ai despre cyberpunk? Mai există acest curent literar, sau a fost doar un produs al anilor optzeci?

N-aş aduna în aceeaşi oală tot ce a fost catalogat drept cyberpunk. Sub această etichetă s-au publicat în egală măsură lucruri minunate şi altele din cale-afară de stupide. Bruce Sterling şi Pat Cadigan au scris o mulţime de cărţi bune în anii optzeci şi continuă să mai scrie şi acum texte extraordinare. Sincer să fiu, nu mă interesează dacă acestea sînt sau nu „cyberpunk".

Acestea fiind spuse, mă plictisesc de moarte citind despre personaje care se cred grozave – chiar şi atunci cînd sînt descrise cu ironie; dacă acestea sînt luate în serios de autorii lor, e chiar mai rău. Poate că nu-i o tragedie faptul că informatica a ajuns să fie „la modă" în anumite cercuri – deşi asocierea dintre calculatoare şi

modă e mai degrabă amuzantă din punctul de vedere al unei persoane care se ocupă de programare încă din 1975. Ideea de „modă" mi se pare ridicolă. Fiindcă, din momentul în care ai ajuns să te preocupe, ai devenit sclavul ei. O mulțime dintre autorii de texte „cyberpunk" asta afirmă: „Computerele sînt interesante fiindcă sînt la modă, iar indivizii cinici (ocazional femei) purtînd ochelari de soare cu lentile reflectorizante sînt capabili să le folosească în scopuri periculoase". Dacă acestea sînt singurele lucruri interesante pe care le poți scrie despre computere, ar fi mai bine să te lași de literatura SF.

Literatura science-fiction ar trebui să fie spațiul ideal de exprimare a unor noi posibilități de interacțiune între oameni; cu toate acestea, chiar și acest domeniu inovativ e saturat de conservatorism. În DISTRESS, personajul principal se îndrăgostește de o persoană asexuală, care a ales în mod voluntar renunțarea la caracteristicile specifice ambelor sexe. Unul dintre recenzenții romanului mărturisea, într-o revistă SF, că s-a stricat de rîs încercînd să-și imagineze așa ceva. Pur și simplu, individul respectiv nu putea concepe ideea că doi oameni s-ar putea iubi fără ca între ei să existe o formă sau alta de fricțiune genitală.

Cea mai mare parte a scrierilor tale sfîrșesc prin a pătrunde pe teritoriile metafizicii. Personajele tale, întorcînd lumea pe față și pe dos spre a-i afla tainele, sfîrșesc prin a transcende simplele fapte, îmbrățișînd explicațiile metafizice. Acest lucru se întîmplă deoarece ești convins că știința va fi întotdeauna nevoită să urmeze cărările bătute ale „realității", că nu vom putea niciodată accede la „cunoașterea absolută", sau fiindcă te atrage metafizica în sine, pe care o consideri o cale necesară omenirii pentru a înțelege lumea?

În romanele mele, granița dintre știință și metafizică

nu e niciodată stabilă: anumite subiecte care păreau a fi inițial de domeniul metafizicii, cu totul în afara explicațiilor raționale ale științei, devin în cele din urmă fenomene fizice. Acest lucru se întîmplă mereu în realitatea noastră obiectivă; dacă i-am fi vorbit unui chimist din secolul al XVIII-lea despre posibilitatea manipulării unor atomi individuali, ar fi rîs de noi, ca și cînd i-am fi vorbit de-un înger făcînd piruete în vîrful unui ac. Mecanica cuantică este, pe alocuri, pură speculație și numai metafizica ne poate spune ce se întîmplă cu adevărat pe parcursul unor astfel de fenomene, fiindcă nici un experiment nu poate confirma sau infirma corectitudinea demonstrației matematice. Poate că lucrurile vor rămîne așa. Dar poate că, peste douăzeci de ani, vom avea demonstrații concrete, răspunsuri certe, așa încît chestiunea va înceta să mai țină de domeniul metafizicii. Scriu despre situații ce țin în mult mai mare măsură de speculativ, dar diferența nu e chiar atît de mare. Mă preocupă extinderea frontierelor științei în domenii aparținînd odinioară metafizicii, iar nu abandonarea științei ca mijloc de cunoaștere.

Ai fost vreodată tentat de ideea unei colaborări? Ce crezi că ar aduce nou în opera ta o colaborare?

N-aș putea scrie niciodată împreună cu altcineva. Din punct de vedere strict tehnic, nu cred că există probleme pe care un scriitor să nu le poată rezolva cu îndeajuns de multă imaginație și cu o documentare temeinică. Din punctul de vedere al abordării globale, nu cred că un romancier are datoria de a prezenta toate unghiurile posibile ale unui anume subiect, într-o singură carte; dacă cititorii vor să citească texte scrise de cineva care are opțiuni diferite de ale mele în această privință, au de unde alege.

Spuneai cîndva că nu ai de gînd să-ţi prostituezi opera de dragul banilor, că ai fi mai degrabă dispus să-ţi reiei slujba de programator, decît să scrii în silă o carte comercială. Ţi-ai schimbat părerea?

Pentru mine, a fi scriitor înseamnă a dispune de o libertate deplină în explorarea temelor care mă preocupă; dacă aş pierde această libertate, n-aş mai avea nici un motiv pentru a mai scrie. Scrisul mi se pare o muncă dificilă, mai grea decît orice altceva am făcut vreodată; dacă m-aş apuca să scriu despre un subiect care m-ar plictisi, „doar pentru bani", aş renunţa, fiindcă mi s-ar părea imposibil. Aşadar, nu mă simt ispitit să o fac; e ca şi cum m-ai întreba dacă n-aş vrea să mă îmbogăţesc săpînd gropi sau spărgînd piatră.

Oricum, pînă acum nu mi-a fluturat nimeni un teanc de bani în faţa ochilor, implorîndu-mă să aştern pe hîrtie BLADE RUNNER CONTRA PREDATOR ÎN ORAŞUL ROBOŢILOR CREAT DE ISAAC ASIMOV. Cred că acelora care se ocupă de comercializarea acestor subiecte li se pare limpede că nu m-aş descurca.

Cea dintîi pasiune a ta a fost cinematografia. Este cinematograful un vehicul apt pentru a transmite ideile unui artist? Care sînt regizorii tăi preferaţi şi cine crezi că ar putea face faţă cu succes ecranizării operelor tale?

Sînt de părere şi acum că filmul poate fi un mediu de comunicare cu o forţă extraordinară. Filme precum UNDERGROUND, FRESH sau OSCAR AND LUCINDA m-au tulburat cu mult mai mult decît orice am citit în ultimul timp. E păcat că filmele SF sînt atît de proaste. Fraţii Coen sînt regizorii mei preferaţi, dar n-aş da pe mîna lor nimic din ce am scris; oricum, mă îndoiesc că ar fi dispuşi să-mi ecranizeze opera. Mi-a plăcut TWELVE MONKEYS; a fost unul dintre filmele SF cel mai logice, mai coerente, din ultimul deceniu, ceea ce e

îndeajuns de bizar, avînd în vedere că Terry Gilliam nu e cîtuşi de puţin înclinat spre analiză.

O întrebare oarecum clasică se referă la prăpastia stilistică şi tematică dintre formele scrise şi cele „mediatice" – vizuale adică – ale science-fiction-ului. Crezi că această diferenţă se datorează modalităţilor diferite de marketing ce se aplică fiecărui mediu în parte, sau există diverse subgenuri ale SF-ului care pot fi redate numai într-unul sau altul dintre medii?

Cred că ambele variante sînt corecte. Ceea ce mă dezamăgeşte la realizatorii de filme SF e faptul că nici măcar nu au tendinţa de a ţinti spre un nivel mai ridicat de consistenţă logică, darmite spre o mai mare plauzibilitate ştiinţifică, spre un grad mai mare de realism. Ştiinţa dintr-un film precum LORENZO'S OIL nu era perfectă – din cîte-am citit, uleiul respectiv împiedica apariţia unora dintre simptome, dar nu avea efecte clinice deosebite –, însă numai prin faptul că pe ecran se vorbea în mod logic despre biochimie face ca acest film să depăşească cu 99% ansamblul filmelor SF de la Hollywood. În concluzie, alături de producţii precum BLADE RUNNER sau ALIEN, care mizează în principal pe emoţii, alături de filmele de acţiune futuriste precum TERMINATOR, cred că ar rămîne destul loc şi pentru creaţii SF de tipul lui LORENZO'S OIL.

Prozele tale sînt atît de dense şi au un nivel intelectual foarte ridicat, încît mi se par a fi greu de adaptat la un mediu vizual, în absenţa unei simplificări excesive, care le-ar goli de substanţă. Ţi-ar face plăcere să scrii scenarii şi, în caz afirmativ, ce gen de filme sau de seriale SF ai aborda?

Un producător din Sydney a cumpărat opţiunile de ecranizare pentru trei dintre povestirile mele

(„Axiomatic", „The Caress" şi „The Hundred Light-Year-Diary"), în cadrul unei mini-serii de televiziune formată din şase filme SF, dar pînă în prezent proiectul nu s-a urnit din loc. Mi-a oferit posibilitatea de a scrie eu însumi scenariile, dar eram în momentul respectiv prea ocupat cu DIASPORA, aşa încît am refuzat. O companie franceză a început negocierile pentru un scurt-metraj bazat pe „Our Lady of Chernobyl"; n-am fost invitat să mă ocup de scenariu, dar dacă proiectul va fi pus pe picioare, aş fi foarte curios să văd rezultatul final.

S-ar putea ca într-o zi să fiu tentat de scrierea unui scenariu original, dar e dificil să găsesc motivaţia pentru a-l scrie, cînd ştiu că există doar o şansă din zece ca din el să iasă un film. Mi-au trebuit douăzeci de ani pentru a ajunge în situaţia actuală, cînd 90% din ce scriu ajunge să fie tipărit, aşa încît mi-e greu să mă înham la o muncă ale cărei rezultate au şanse atît de mici de a ajunge la public.

Edmund Crispin spunea odinioară că o povestire SF e un peisaj alcătuit din cifre, în care ideea este eroul. E valabil şi în cazul tău?

Adesea, da. În ceea ce priveşte ideile, e interesant efectul pe care-l pot avea asupra personajelor, dar ar fi şi mai interesant de ştiut în ce măsură ele pot avea impact direct asupra cititorului. Într-o povestire precum „Axiomatic", acest efect se împarte în mod egal; cititorul reflectă atît asupra efectelor psihologice ale implantului care alterează moralitatea naratorului, cît şi asupra ideilor filozofice expuse direct. În „The Infinite Assassin", în schimb, personajul şi intriga au în mult mai mare măsură rolul de a-l atrage pe cititor în contact cu ideea textului; nu mi se pare însă că această procedură ar fi condamnabilă. A susţine că science-fiction-ul ar trebui să pună pe primul plan personajele şi abia în plan secund

ideea e pură demagogie. Uneori, singurele personaje implicate sînt autorul şi cititorul.

Iată şi ultima întrebare: cum îl vezi acum pe Greg Egan, cel de peste douăzeci de ani?

Peste douăzeci de ani voi fi, după toate probabilităţile, la fel de preocupat de a ţine pasul la zi cu ştiinţa.

NOTA REDACŢIEI

Întrucît lui Greg Egan nu-i place să acorde interviuri, întrebările şi răspunsurile acestei conversaţii au fost compilate, cu acordul autorului, din sursele menţionate mai jos. Li s-au adăugat o serie de întrebări inedite, la care Greg Egan a avut amabilitatea să ne răspundă prin e-mail, în noiembrie 1999.

- „Solaris interview": Solaris #128, Winter 1999. Interview and translation by Maher Jahjah.
- „The Way Things Are": Gigamesh #15, July 1998. Interview and translation by Carlos Pavón.
- „noise! Interview": originally online at noise! Interview by Marisa O'Keeffe.
- „Piffle interview": Piffle & Other Trivia #26, September 1997. Interview by Russell B. Farr.
- „Ibn Qirtaiba interview": Online at Ibn Qirtaiba. Interview by Jeremy Malcolm.
- „Counting Backwards from Infinity": Eidolon #15. Winter 1994. Interview by Jeremy Byrne.

Philippe Boulier

GREG EGAN

sau sfîrşitul certitudinilor

Lumea lui Dolly

Deşi opinia publică a început a-şi manifesta îngrijorarea în privinţa posibilelor consecinţe ale manipulărilor genetice de mai bine de un deceniu, naşterea oiţei Dolly a avut efectul unei veritabile bombe. Dintr-o dată, viitorul întunecat zugrăvit în literatură şi în filme—de la *Minunata lume nouă* a lui Huxley şi pînă la *Băieţii din Brazilia* de Ira Levin—a părut a căpăta o neaşteptată consistenţă. Cu o grabă deloc caracteristică, guvernele din lumea întreagă au cerut interzicerea clonării umane, principalele religii au început să ţipe ca din gură de şarpe, clamînd blasfemia, în timp ce jurnaliştii şi oamenii de ştiinţă încercau, fiecare după puterile lui, să limpezească diferenţele între fantezie şi realitate. În această dezbatere care ocupă în continuare frontispiciile publicaţiilor de tot felul, literatura science-fiction—ai cărei autori au speculat din belşug acest subiect punîndu-şi, înaintea tuturor, întrebări în privinţa problemelor etice pe care le-ar atrage o atare revoluţie în ştiinţă—a fost şi este, în mod evident, omniprezentă şi copios citată. În dosarul consacrat de revista Courrier International clonării umane se poate citi, de altfel, un articol intitulat *„Literatura science-fiction a prevăzut*

totul"[1]... În mod paradoxal, tema nu mai este una la modă în SF-ul actual, regăsindu-se mai degrabă în paginile unor romane aparţinînd literaturii generale, care eşuează, cel mai adesea, în clişee şi locuri comune, sensul lor putînd fi rezumat, în cvasi-totalitate, prin ecuaţia „clonare = pericol". Unii dintre puţinii autori care au propus o reflecţie mai puţin consensuală a fost Michel Houellebecq, care, în de-acum celebrul său roman *Les Particules elementaires*[2], vedea în geniul genetic o speranţă pentru viitorul omenirii, iar nu o ameninţare. Este, fără îndoială, unul dintre motivele care i-au determinat pe pasionaţii literaturii science-fiction să îi citească atent cartea. De asemenea, aceasta a fost şi una dintre cauzele criticilor virulente exprimate de anumite segmente din mass-media.

Controversele majore provocate de clonare au fost excelent rezumate de către embriologul Pierre Jouannet: „crearea clonelor ridică, pentru mine, o problemă filozofică, deoarece încalcă două legi fundamentale ale speciei: e nevoie de fiinţe de ambele sexe pentru a face un copil, iar combinarea genelor este necesară la fiecare generaţie"[3]. Mai mult decît o încălcare a unor legi, este o adevărată punere sub semnul întrebării a acestora. Iar acesta e numai începutul. Numeroase dintre transformările pe care le-ar putea aduce manipulările genetice nu au depăşit, deocamdată, stadiul unor simple ipoteze, dar consecinţele lor riscă să fie radicale, ceea ce ar clătina din temelii atît certitudinile noastre, cît şi amorul nostru propriu, ca specie. După cum remarca jurnalistul german Thomas Steinfeld, „Copernic a alungat omul din centrul universului, iar Darwin din inima naturii; ştiinţele genetice

---

1. La science-fiction a tout prévu, in Courrier International, nr.331, 6.03.1997.
2. *Particulele elementare*, Editura Nemira, Bucureşti, 2001.
3. Gérald Bronner, *L'Incertitude*, Que Sais-Je? Nr.3187, P.U.F., 1997, p.122.

se pregătesc să-l alunge acum din el însuşi."[4]

Fără nici o îndoială, Greg Egan este autorul de science-fiction care, încă de acum zece ani, a abordat cu cea mai mare luciditate şi pertinenţă această problematică, extinzîndu-i limitele la un domeniu de reflecţie cu mult mai vast. Confruntaţi cu revoluţiile—îndeosebi ştiinţifice—pe care autorul le imaginează, personajele sale se regăsesc în situaţia absenţei oricăror repere; societăţile pe care el le descrie se clatină, iar singura salvare este uneori minciuna care să le îngăduie să supravieţuiască, negînd realitatea. O atitudine la urma urmei sinucigaşă, pe care unele personaje refuză cu încăpăţînare să o adopte.

Despre necesitatea certitudinilor

„Căutăm, în general, sau mai degrabă aproape fără excepţie, să reducem incertitudinile"[5]. Această constatare a universitarului Gerald Bronner este valabilă şi în ceea ce priveşte cunoştinţele pe care le avem despre propriul nostru viitor, şi ea subliniază unul dintre elementele fundamentale ale condiţiei umane. Cu greu ne-am putea imagina ce ar însemna să trăim într-o incertitudine totală şi perpetuă. Şi totuşi, este exact ceea ce îi este dat să trăiască eroului povestirii „The safe-deposit box"[6], care se trezeşte în fiecare dimineaţă în trupul altei persoane. Nu ştie cine este şi nici care sînt cauzele situaţiei sale. În absenţa unei vieţi normale, el se străduie să tulbure cît mai puţin cu putinţă viţiile „gazdelor" sale temporare. O non-existenţă de care va reuşi să scape mulţumită unei întîlniri întîmplătoare, găsindu-şi un ţel, acela de a-şi afla originile. Prin expunerea acestui caz extrem, Greg Egan scoate în

4. În Courrier International Nr.331, 6.03.1997, p.9.
5. Vezi Gerald Bronner, op.cit.
6. „Caseta de valori", in *Axiomatic*, trad. rom. Mihai-Dan Pavelescu şi Florin Pîtea, Editura Teora, 1998.

evidență nevoia de certitudini a oricărui individ, chiar dacă acestea rămîn, în marea lor majoritate, inaccesibile.

Este o nevoie ce poate fi regăsită la temelia tuturor miturilor și a tuturor religiilor. În eseul său despre incertitudine, citat mai sus, Gerald Bronner studiază diversele mituri cosmogonice și decelează o serie de „teme antropologice majore ale incertitudinii, pe care le-am putea denumi «nuclee de incertitudine»: nucleul alimentar, cel al rivalității, al pericolului visceral, al bolii, al morții și, în sfîrșit, nucleul iubirii". Dacă unele dintre aceste teme nu mai constituie, în contextul civilizației occidentale, preocupări dominante, altele rămîn, în schimb, în prim-plan. Răspunsurile la aceste întrebări capătă, sau urmează să capete, odată cu trecerea timpului, forme diferite. În povestirea „Fidelity"[7], dragostea eternă e garantată de progresul științei în general și de cele înregistrate de nanotehnologii în special. Lisa, partenera naratorului, nu poate suporta eventualitatea venirii unei zile în care acesta ar putea înceta să o iubească. Răspunsul la îndoielile sale este un implant care va acționa asupra creierelor celor doi amanți, determinînd stabilitatea sentimentelor acestora. Se mai poate oare vorbi de dragoste, în aceste condiții? Spre deosebire de opinia autorului, fie-ne îngăduit să ne îndoim de eficacitatea unui astfel de procedeu.

O altă temă este abordată de către Egan în nuvela „Mitochondrial Eve"[8]:conflictele interumane și modul în care acestora li s-ar putea pune capăt, o dată pentru totdeauna. Urmașii Evei, o sectă cu pretenții filantropice, afirmă că au identificat strămoșul comun al tuturor oamenilor, iar astfel ideea de rasă a devenit desuetă. Naratorul, inițial sceptic în privința validității acestei

---

7. In Isaac Asimov's Science Fiction Magazine, nr.175, septembrie 1991.

8. „Eva Mitocondrială", in Interzone, nr.92, februarie 1995, în culegerea *Luminescent*, Editura Teora, București, 2000.

afirmații, acceptă propunerea de a continua și aprofunda cercetările în acest domeniu. Din nefericire, lucrările sale, interpretate eronat de anumite grupări extremiste, pun sub semnul întrebării tezele utopice susținute de Urmașii Evei, relansînd pe întreg cuprinsul planetei conflictele interetnice. Visul se preschimbă în coșmar, ivindu-se astfel, mai acut decît oricînd întrebarea dacă știința este cu adevărat capabilă să dea răspunsuri calificate la problemele cu care se confruntă omenirea.

Nemurirea, desigur

Interogațiile privind moartea și angoasa care însoțește cel mai adesea această temă literară constituie, fără îndoială, incertitudinea supremă căreia omul, prin mit și religii, a încercat să-i găsească răspuns. Făgăduința unui ipotetic Paradis în care cei drept-credincioși ar fi primiți cu brațele deschise nu mai e de natură să convingă prea multă lume, în societatea prezentului. Nu este, așadar, deloc de mirare că nemurirea e una dintre temele recurente ale literaturii science-fiction: cînd ideea vieții după moarte devine caducă, căutarea unor mijloace de împiedicare a morții e cît se poate de firească. Este un subiect vechi, pe care Greg Egan l-a abordat dintr-un unghi de vedere inedit. În „Learning to be me"[9], nemurirea a devenit posibilă grație implantării unui cristal care copiază pînă la identitate toate funcțiile creierului, cu scopul de a-l înlocui. Eroul acestei povestiri nu reușește însă să se convingă că personalitatea sa și cea indusă de cristal sînt una și aceeași. Scepticismul său e o constantă a operei autorului. Prins la mijloc între o majoritate indiferentă și o minoritate paranoică ce propovăduiește măsuri radicale, eroul lui Egan își pune întrebări, are îndoieli și, în cele din urmă, este incapabil să găsească

9. „Învăța să fie eu", in *Axiomatic*, op.cit., p.156.

măcar o urmă de certitudine. sau, cum se întîmplă în povestirea mai sus amintitită, certitudinile pe care le descoperă nu sînt cîtuşi de puţin cele pe care le aştepta.

Soarta hărăzită protagonistului nuvelei „The Extra"[10] este cu atît mai puţin de invidiat. Cititorul nu se va putea însă abţine să nu observe că această soartă e pe deplin meritată, într-atît este acest personaj de abject. Daniel Gray şi-a constituit o armată de clone avînd capacităţile intelectuale reduse la minimum posibil, menită să-i slujească drept bancă de organe. El îşi doreşte însă să meargă şi mai departe, grefîndu-şi creierul într-un corp mai tînăr. Spre nefericirea sa, operaţiunea reuşeşte pe deplin!

Cea de-a treia metodă imaginată de Greg Egan pentru a accede la nemurire este descrisă în detaliu în romanul său din 1994, *Permutation City*. Este vorba de realizarea unei copii informatice a minţii candidatului la nemurire, care va fi ulterior transplantată într-un mediu virtual. este însă o formă îndeajuns de precară de nemurire, căci ea rămîne tributară programelor şi computerelor care găzduiesc funcţionarea acestor simulări. Tocmai în această privinţă îşi propune eroul lui Egan, pe numele său Paul Durham, să găsească o soluţie, creînd un sistem capabil să supravieţuiască în absenţa oricărui suport material. Lucrurile vor lua însă o turnură oarecum diferită de cea dorită. Pe de altă parte, această tehnică dă naştere unei întrebări cruciale: se poate oare considera că originalul şi copia constituie una şi aceeaşi persoană. Şi, în cazul unui răspuns negativ, după cum remarca în mod just Eric Vial, „de ce ai plăti oare o avere pentru ca o marionetă să-şi închipuie că e tu, după ce vei fi murit?"[11]. Din nou, certitudinile care păreau iniţial tangibile, la îndemînă, rămîn departe de a fi justificate, indiferent de unghiul de

10. In Eidolon, nr.2, 1990.
11. În KWS, Nr.20, iulie 1996, pag.13.

abordare a problemei. Mai mult, accesul la nemurire pare, prin prisma interogațiilor provocate de Egan, o chestiune lipsită de interes, zadarnică. În roman, o dovadă în acest sens e furnizată de evoluția personajului Peer, care își petrece primele secole ale noii sale vieți consacrîndu-se unor pasiuni induse artificial, prin selecție aleatorie, de către calculator: scrierea unor opere comice sau fabricarea unor picioare de masă. În aceste condiții, nemurirea pare, într-adevăr, plictisitoare...

Întîmplarea trece, îndoielile rămîn

Dacă răspunsurile pe care le furnizează știința par a fi uneori la fel de neclare precum cele ale religiei sau filozofiei, un lucru e cert: punerea în aplicare a noilor tehnologii bulversează anumite valori fundamentale ale societății. În „Eugene"[12]—un prenume a cărui alegere nu este cîtuși de puțin inocentă –, Greg Egan speculează asupra progreselor viitoare în modificarea genetică a embrionilor umani. Se ajunge astfel la posibilitatea de a avea un copil „a la carte", ai cărui parametri să fie cunoscuți înaintea nașterii: înălțimea, greutatea, culoarea ochilor, sexul (inclusiv, în cazul băieților, lungimea acestuia...), precum și coeficientul intelectual și starea de sănătate. O concepție integral raționalizată, în care hazardul nu-și mai află locul. În mod paradoxal, părinții micului Eugene își pot permite să finanțeze o atare experiență deoarece au devenit milionari cîștigînd la loteria națională! Egan își încheie însă nuvela printr-un paradox chiar mai tulburător.

În acest text apare în discuție ideea determinismului biologic. Fiecare individ nu este definit exclusiv prin istorie, cultură sau mediul social din care provine, ci și prin înzestrarea sa genetică, ce poate determina o înclinație

12. „Eugene", în *Axiomatic*, op.cit.

spre violență, predispoziție pentru anumite maladii sau propensiuni sexuale de un anume tip. Acesta este subiectul nuvelei „Cocoon"[13], al cărei protagonist, James Glass, detectiv particular care anchetează în mediul biotehnologiilor, află despre existența unui program medical ce intenționează, între altele, să asigure femeile însărcinate asupra heterosexualității viitoarei lor progenituri. Descoperind acest lucru, Glass, care este homosexual, dar refuză ideea militantismului gay și cea a unei comunități homosexuale aparte, se vede constrîns să își reevalueze convingerile. La urma urmei, deîndată ce omul nu mai este silit să se supună nici unei ordini a firii, din moment ce orice manipulare devine posibilă și poate fi pusă în slujba ideologiilor celor mai nefaste, ce alte criterii rămîn oare în picioare, în afara celor morale? Revenim, după cum se vede, în spațiul unor dezbateri de cea mai stringentă actualitate.

Ducînd la limita extremă logica anumitor speculații de ordin științific, Greg Egan ajunge uneori la concluzii dintre cele mai surprinzătoare. În nuvela „A Kidnapping"[14], el reutilizează ideea copiilor informatice abordată deja în *Permutation City*, într-o intrigă cu totul diferită. David, un individ obișnuit, primește la birou o cerere de răscumpărare, însoțită de o înregistrare video cu soția sa, Loraine, care îl imploră să ia în serios amenințările celor care au răpit-o. Se dovedește însă că soția sa n-a fost răpită, ci se află în siguranța căminului conjugal. David ajunge la concluzia că nu poate fi decît o glumă de prost-gust, dar nu reușește să-și dea seama la ce bun și-ar da cineva atîta osteneală pentru nimic. Realitatea este alta: răpitorii au avut acces la copia informatică a personalității lui David și au re-creat-o pe Loraine din amintirile acesteia. Este de-ajuns însă acest lucru pentru a o

---

13. In Asimov's Science Fiction, nr.216, mai 1994.
14. „O răpire", in *Axiomatic*, op.cit., p.141.

transforma pe Loraine-bis într-o ființă conștientă, sau femeia din înregistrarea video nu e decît o marionetă virtuală? Nici Egan și nici eroul său nu pot da un răspuns cert la această întrebare și, pradă îndoielilor, David va sfîrși prin a ceda șantajului răpitorilor. „A Kidnapping" ar fi putut fi doar un text jucăuș, construit pe baza absurdului situației, dar autorul a reușit să îl transforme într-o interesantă reflecție asupra relațiilor interumane, constatînd că omul conviețuiește atît cu persoana iubită, cît și cu imaginea ideală pe care și-o crează despre aceasta.

Despre modelele arhaice și perenitatea lor

Citindu-i majoritatea povestirilor, constatăm că Greg Egan nu nutrește o iubire prea profundă față de religie. După cum sublinia Sylvie Denis în articolul său consacrat scriitorului australian, „în opinia lui Greg Egan, nu este de-ajuns să ne mulțumim cu o singură grilă de lectură, cu o viziune definitivă și imuabilă asupra lumii"[15]. În cazul celor cîțiva credincioși mai mult sau mai puțin fanatici care apar în scrierile autorului, culmea modernității de care aceștia se arată capabili este travestirea dogmelor lor prăfuite sub o nouă înfățișare. Cu ironie, Egan menționează în *Distress*[16] existența unei Biserici Revizioniste a Big-Bang-ului Iudeo-Creștin și a nu mai puțin trăznitului Budism Cuantic, tentative ridicole „de a sintetiza forțat fizica modernă și felurite relicve istorice prăfuite". Același ton se regăsește și în „Our Lady of Tchernobyl"[17], unde biserica își întemeiază doctrina pe ideea bizară conform căreia „Dumnezeu nu s-a întrupat, ci s-a preschimbat în

---

15. „Greg Egan: un moraliste dans l'ere du choix", in Galaxies nr.6, septembrie 1997, p.133.
16. *Distres*, trad.rom. de Mihai Dan Pavelescu, Teora, București, 1998.
17. În *Luminescent*, op.cit.

informație". Această nuvelă istorisește confruntarea dintre grupările diverse care încearcă să pună mîna pe o icoană a Sfintei Fecioare care ar poseda însușiri curative miraculoase.

În mod evident, misticii și fundamentaliștii de orice fel constituie una din țintele privilegiate ale lui Greg Egan. Amintirea predicatorilor care, în anii optzeci, considerau SIDA drept o pedeapsă divină menită să-i extermine pe homosexuali și pe desfrînați, e omniprezentă în povestirea „Argint Viu"[18]. E un tipar de gîndire pe care eroina acestei povestiri îl credea pe deplin uitat, dar pe care îl va redescoperi, într-o formă mult mai acută—susținut chiar de unele dintre victimele Argintului Viu, o nouă pandemie apărută la începutul veacului XXI. De astă dată nu mai este vorba de precepte morale care urmăresc să explice și să justifice apariția molimei, ci de un misticism binevoitor care vede în maladie un mijloc de a accede la un nivel superior de conștiință. De la pedeapsa divină, se face astfel trecerea la revelația supremă, dar principiile de bază nu s-au schimbat. Maladia se va propaga cu repeziciune, din pricina unor țicniți care sînt convinși că dețin Adevărul Suprem. Despre SIDA și despre teoriile aberante pe care le-a generat apariția acestei boli este vorba și în „The Moral Virologist"[19]. John Shawcross, fiul proprietarului unei mari rețele de televiziune evanghelică, se îndoiește că virusul HIV ar fi cu adevărat arma concepută de Dumnezeu pentru pedepsirea păcătoșilor, căci, de-ar fi așa, maladia nu i-ar afecta și pe cei nevinovați, fie ei copii sau subiecții unor transfuzii. La urma urmei, dacă ar fi așa, cum ar fi posibil ca o simplă peliculă de cauciuc să poată nărui planurile divine?! El ajunge la concluzia că este vorba de un mesaj adresat credincioșilor, chemați să conceapă ei înșiși un virus care să asigure, o dată pentru

---

18. Idem.
19. „Virusologul moral", in *Axiomatic*, op.cit.

totdeauna, împlinirea voinței Domnului. Consecințele acestui raționament delirant vor fi, desigur, catastrofale. Concluzia acestei povestiri, în care protagonistul se încăpățînează să-și păstreze convingerile chiar și atunci cînd descoperă efectele perverse ale creației sale, este desigur exagerată, dar pe parcursul istorisirii poveștii lui Shawcross se reliefează o idee ce poate fi regăsită în întreaga operă a lui Greg Egan: falsele certitudini, oricare ar fi fundamentul lor, filozofia sau ideologia care le animă, nu pot conduce civilizația decît către un deznodămînt catastrofal.

Viitorul groazei

La prima vedere, societatea descrisă în „The Hundred Light-Year Diary"[20] pare a fi reușit să răspundă principalelor dileme ce îi frămîntă pe cei care o alcătuiesc, mai ales celor privind viitorul lor individual sau comun. Prin mijlocirea unor subtilități științifice greu de explicat în cîteva rînduri, este posibilă trimiterea unor mesaje în trecut. Fiecare locuitor al planetei are în consecință șansa de a-și redacta zi de zi jurnalul intim, care va fi expediat în trecut, fiind astfel disponibil în forma sa integrală încă de la naștere. Este o ocazie refuzată doar de cîțiva marginali. Martin Place, protagonistul, nu se numără printre aceștia. Povestea începe în momentul în care el o întîlnește pentru întîia oară pe femeia alături de care știe că va trăi pînă la sfîrșitul vieții. Viitorul, perfect jalonat, se anunță a fi radios. Două evenimente distincte vor readuce însă în discuție toate convingerile lui Martin, cel dintîi referitor la el însuși, cel de-al doilea implicîndu-i pe toți concetățenii săi. El va descoperi astfel că nu-i deloc greu să te minți pe tine însuți și, în al doilea rînd, că unui guvern care controlează toate mecanismele societății îi este extrem de

20. „Jurnalul de o sută de ani-lumină", in *Axiomatic*, op.cit.

simplu să-şi manipuleze după cum doreşte cetăţenii. E dureros să afli că tot ceea ce considerai a fi o certitudine e fals; cînd însă minciuna a fost concepută în cunoştinţă de cauză, utopia mult-trîmbiţată capătă sumbre conotaţii totalitare.

Dacă în „The Hundred Light-Year Diary" ne este înfăţişat un complot orchestrat în sferele înalte ale puterii, conspiraţia din „The Moat"[21] se desfăşoară mai degrabă la marginea societăţii. Constatînd diverse incidente minore, aparent lipsite de legătură, un cuplu descoperă indicii conform cărora un grup de extremişti pare a fi ajuns foarte aproape de crearea unei noi rase de oameni, o nouă specie de fapt, avînd ADN-ul diferit de cel uman şi, în consecinţă, printre alte particularităţi, o imunitate înnăscută la orice fel de viruşi. Cu ce scop? Greg Egan nu se pronunţă în acest text în privinţa existenţei—reale sau nu—a acestei ameninţări. Va aborda din nou problema în *Distress*, unde se pare că temerile protagoniştilor din „The Moat" se dovedesc a fi întemeiate. Interesul acestei nuvele este sporit de contextul politic în care îl înscrie Egan, acela al unei resurgenţe a tezelor naţionaliste şi rasiste propovăduite de mişcarea Fortress Australia şi susţinute de un activism tot mai militant.

Într-un registru cu totul diferit, „Unstable orbits in the space of lies"[22], unul dintre textele ele mai originale ale lui Egan, prezintă un univers întru totul ostil. Fără a ni se prezenta motivele exacte, aflăm că omenirea a suferit o transformare radicală din punct de vedere psihic, marea majoritate a populaţiei suferind influenţa unor atractori diverşi, impalpabili însă capabili să convertească orice persoană care intră în raza lor de acţiune la ideologia pe care o reprezintă. Mai concret, un individ supus influenţei

21. „Şanţul fortăreţei", în *Axiomatic*, op.cit.
22. „Orbite instabile în spaţiul minciunilor", in *Axiomatic*, op.cit.

unui anume atractor va fi partizanul fervent al veridicității dogmei catolice, dar, deplasîndu-se cu numai cîteva sute de metri, va intra în raza de acțiune a unui alt atractor, fiind de-acum ferm convins că Pămîntul a fost creat de o caracatiță siderală venită din Aldebaran. În acest text, doar o mînă de oameni au reușit să scape de influența atractorilor. Ei se deplasează fără încetare, parcurgînd interstițiile care separă diversele forțe existente, refuzînd cu încăpățînare să renunțe la liberul arbitru. Protagonistul exprimă perfect viziunea lui Egan despre lume. Deși i se oferă șansa de a scăpa de orice incertitudine, de orice posibilă dilemă, el alege să trăiască pradă unor permanente îndoieli. Minciunilor frumoase, el le preferă mereu ipotetica speranțe de a descoperi într-o zi adevărul. Chiar și atunci cînd descoperă că liberul arbitru pe care-l apără cu atîta îndîrjire ar putea fi doar un simptom al influenței unui atractor aparte care îi afectează pe el și pe cei asemeni lui, el se mulțumește să recunoască faptul că punctul său de vedere nu este neapărat singurul posibil și nici cel mai bun. Refuzul certitudinilor atrage după sine concluzia că nici măcar logica acestei idee nu este, în sine, o certitudine. Îndoiala, mereu îndoiala...

Spre deosebire de naratorul din „Unstable orbits in the space of lies", eroii din „The Cutie"[23] și „Axiomatic"[24] sînt ființe resemnate, care au încetat să mai lupte. În prima dintre aceste povestiri, un bărbat care își dorește cu orice preț să aibă un copil, în ciuda refuzului categoric al partenerei sale, decide să achiziționeze în lipsa alternativei, un Bebe, un pseudo-copil avînd capacitățile intelectuale reduse la minimum, conceput pe baza unor gameți umani modificați genetic și programat să moară la vîrsta de patru ani. Procedeul în sine nu pare a-l deranja deloc din punct de vedere moral pe protagonist, care încearcă doar o vagă

23. „Bebe", în Axiomatic, op.cit.
24. „Axiomatic", idem.

remuşcare la gîndul achiziţionării unei copii taiwaneze, mai ieftină decît produsul original. Trezirea conştiinţei sale va avea loc mult mai tîrziu, de-abia în momentul în care se va dovedi că, din cauza unei erori de programare, Bebe este la fel de inteligent ca orice copil adevărat de vîrsta sa. Lectura acestei povestiri nu poate stîrni decît spaimă. În timp ce dezbaterile privind bioetica au devenit în prezent un element esenţial al discursului referitor la manipulările genetice, în vreme ce sînt puse sub semnul întrebării experienţele pe embrioni umani, este din ce în ce mai întemeiată temerea că societatea umană ar putea să trateze într-o bună zi cu dezinvoltură un astfel de subiect, că viaţa, în oricare din manifestările ei, ar putea avea o valoare strict comercială. Este o idee pe care Greg Egan o rezumă astfel, în ultimul paragraf al nuvelei: „Dacă Angel n-ar fi spus niciodată vreun cuvînt, m-aş fi amăgit oare să cred că moartea ei ar fi fost mai puţin tragică?"

Personajul principal din „Axiomatic" este şi el un om pierdut, dezabuzat, iar universul în care trăieşte este, poate, chiar mai înspăimîntător decît acela din „Bebe". Aici se găsesc de vînzare diverse implanturi capabile să modifice reacţiile chimice din creier, pentru a-i convinge pe purtătorii lor de orice. Astfel, implantul „Eşti grozav!" îi va procura purtătorului covingerea de neclintit că este o persoană formidabilă, chiar dacă toţi cei din jur îl vor considera ultimul nătărău. Nu e greu să ne imaginăm care ar fi consecinţele unui astfel de procedeu: certitudinea şi, ca urmare, fericirea pentru toţi. Faptul că aceste certitudini sînt fundamentate pe o minciună nu le atenuează cîtuşi de puţin puterea de convingere. Este, prin urmare, mult mai uşor să te adaptezi unei societăţi, aşa cum este ea, decît să-i pui la îndoială funcţionalitatea; e mult mai simplu să utilizezi un implant care te va convinge că profesia ta, oricît ar fi de jalnică, te face fericit, decît să te lupţi pentru a-ţi schimba condiţiile de muncă. Pe termen scurt, contestările sociale au toate şansele să dispară. Eroul lui

Greg Egan refuză, de altfel, să-şi pună astfel de întrebări. Principala sa motivaţie este de a afla dacă ar fi sau nu capabil să îl ucidă pe cel care i-a asasinat soţia în urmă cu cinci ani; el speră să descopere şi să înţeleagă astfel cauzele morţii ei. Nu mai are nimic de pierdut, şi-a pierdut orice fel de iluzii, în afara cîtorva excepţii de ordin moral. Între acestea, prejudecata de a considera viaţa ca fiind sacră, inclusiv aceea a ucigaşului soţiei sale. Implantul pe care şi-l instalează îi va permite să afle dacă îşi poate încălca propriile convingeri, dacă îşi poate învinge firea. Nuvela se încheie cu o constatare glacială: în această lume pe care ne dorim să nu ajungem niciodată să o cunoaştem nu este loc pentru sentimente sau morală. Şi, deşi protagonistul recunoaşte că ar fi fost mai onest să trăiască în continuare pradă îndoielilor, el mărturiseşte că: „am gustat din libertatea certitudinii şi am descoperit că nu pot trăi fără ea". Chiar dacă Greg Egan nu îşi însuşeşte nihilismul personajului său, „Axiomatic" este, fără îndoială, cel mai sumbru şi mai pesimist dintre textele sale.

Sfîrşitul certitudinilor

„Axiomatic" nu este însă unicul text în care Egan evocă noţiunea naturii umane şi posibilitatea depăşirii restricţiilor pe care ea le impune. Acelaşi este şi subiectul principal din „Chaff"[25], text inspirat din *În inima tenebrelor* de Conrad, pe care îl citează explicit. Un agent secret american este trimis în El Nido de Ladrones, o imensă junglă creată de nişte biogeneticieni disidenţi aflaţi în slujba diverselor carteluri ale crimei din America de Sud. Aici s-a refugiat şi Guillermo Largo, renumit biochimist, luînd cu sine şi toate rezultatele cercetărilor sale. Dacă romanul lui Conrad poate fi considerat o scriere despre eterna luptă dintre bine—simbolizat de Marlow—şi

25. În „Luminescent", op.cit.

răul întruchipat de Kurtz, „Chaff" se îndepărtează foarte curînd de această tematică, ba chiar îi inversează sensul. În primul rînd, naratorul acestui text nu este cîtuşi de puţin un virtuos: este un ucigaş fără scrupule, un manipulator plin de cinism. În opoziţie, deşi metodele lui Largo pot părea la prima vedere discutabile, savantul nutreşte speranţe sincere în ceea ce priveşte viitorul omenirii. Cheia credinţelor sale o reprezintă Cavalerul Cenuşiu, un retrovirus artificial care acţionează asupra neuronilor şi a conexiunilor acestora. Practic, prin inocularea acestui retrovirus devine posibilă reconfigurarea creierului în ansamblul său şi deci modificarea după dorinţă a personalităţii subiectului. Pentru biochimist, aceasta este o cale prin care ar putea fi depăşite limitele pe care natura le-a impus omului, fiecăruia fiindu-i astfel îngăduit să descopere cine este cu adevărat. Pentru narator e cel mai cumplit coşmar ce ar putea fi imaginat, el fiind de părere că „ne stă în putinţă un singur lucru: să nu ne trădăm propria fire".

Asistăm nu la o bătălie între bine şi rău, ci la o confruntare între două viziuni radical opuse despre lume. În vreme ce unul dintre combatanţi e convins de existenţa unei ordini fireşti, imuabile, celălalt consideră această noţiune drept anacronică: „însăşi natura umană nu înseamnă acum mai mult decît un fir de iarbă în calea furtunii. Toate adevărurile eterne, toate intuiţiile, patetice sau sublime, ale tuturor marilor scriitori, de la Sofocle la Shakespeare, nu valorează mai mult decît un fir de iarbă în calea furtunii". Aşadar, toate certitudinile ce stau la baza civilizaţiei noastre, fie ele de ordin moral sau cultural, ori rodul a milioane de ani de evoluţie, sînt spulberate. Proiectul lui Guillermo Largo implică crearea unei noi omeniri, conştientă de noile posibilităţi cvasi-infinite ce i se oferă. Este o alegere pe care naratorul o respinge, preferînd să joace potrivit propriilor reguli, acestea fiindu-i cu mult mai profitabile. „Aşa e lumea: puterea va fi

întotdeauna rîvnită, naţiunile vor asupri mereu alte naţiuni, iar cei slabi vor fi fără excepţie victimele celor puternici. Restul nu sînt decît iluziile fără noimă ale unor idealişti". Iluzii pe care Largo le va prefera totuşi; neputînd avea certitudinea că lumea a cărei ivire o prevesteşte va fi mai bună sau mai dreaptă, el îşi îngăduie măcar să o viseze astfel. „Voi privi lumea cu speranţă". Un lucru e sigur: cîtă vreme nimeni nu va lua omenirea de mînă pentru a o conduce spre un viitor mai bun, îi revine fiecărui indivi misiunea de a-şi asuma responsabilităţile proprii, în cunoştinţă de cauză.

Sfîrşitul incertitudinii: calea spre utopie?

Prin lectura povestirii „Chaff" teoria metafizică însuşită de Egan apare şi mai clar: pentru el nu există un sens ascuns al lumii şi al vieţii; omului îi revine să construiască acest sens. Acest enunţ este tratat mai explicit în romanul *Distress*. Cîteva cuvinte despre subiectul acestuia: jurnalistul Andrew Worth este trimis în Non-Stat, o insulă artificială creată de un grup de fizicieni anarhişti, unde se desfăşoară o reuniune ştiinţifică în cursul căreia urmează a fi prezentate diferite Teorii ale Totalităţii, menite să explice universul şi legile sale fundamentale. Worth are misiunea de a realiza un documentar despre tînăra laureată a premiului Nobel, Violet Mosala. Viaţa acesteia este însă ameninţată de anumite grupuri obscurantiste care văd în Teoria Totalităţii susţinută de aceasta o prevestire a sfîrşitului lumii.

S-ar putea reproşa romanului *Distress* anumite stîngăcii de ordin formal, îndeosebi referitoare la prima parte, care nu este decît vag legată de restul intrigii, scopul ei fiind acela de a contura mai precis societatea în care evoluează personajele. Romanul prezintă în schimb un discurs extrem de coerent, articulat în jurul a trei experienţe similare. Cea dintîi este înfăţişată sub forma unui soi de botez la care sînt

invitați să se supună toți cei sosiți pentru întîia oară în Non-Stat. Acestora li se oferă prilejul unei scufundări avînd drept scop descoperirea temeliilor insulei. Este o revelație pe care Andrew Worth o descrie astfel: „Iată ce aveau în comun locuitorii Non-Stat-ului: nu doar cetățenia acestei insule, ci cunoașterea nemijlocită a tainei sale; se aflau pe o stîncă pe care întemeietorii o făcuseră să crească din ocean prin cristalizare, veșnic pe cale de a se dizolva, menținută întreagă doar datorită unui proces permanent de reparații. Generoasa natură nu-și adusese în nici un fel contribuția la toate acestea; efortul conștient și cooperarea oamenilor înălțaseră la suprafață Non-Statul, și chiar viețuitoarele programate genetic care îi mențineau inegritatea nu puteau fi considerate ca un dar divin, nesupus greșelii. [...] Tot acest mecanism complex trebuia să fie controlat și înțeles". Această constatare întărește teza dezvoltată de Greg Egan în „Chaff". Autorul preferă faptele în locul ideologiilor: „Această conștientizare [...] avea un avantaj de netăgăduit față de toate mitologiile artificiale țesute în jurul ideii de națiune. Era conformă adevărului".

Andrew Worth trece prin experiența unei treziri similare a conștiinței, atunci cînd cade victimă bacilului holerei destinat să o contamineze pe Violet Mosala. După mai multe zile de suferință, acesta sfîrșește prin a visa că este capabil să se desprindă de trupul său bolnav, pînă cînd va realiza că „această fantasmă a evadării era lipsită de sens, se conforma logicii unei aritmetici false, nu era decît un vis idiot. Corpul acesta bolnav însemna întreaga mea ființă. Nu era doar un adăpost provizoriu pentru un zeu mărunt indestructibil, trăind în întunericul cald și protector dindărătul pleoapelor mele. Din creștet și pînă-n anus, era instrumentul tuturor faptelor și simțirilor mele, ființa care aveam să fiu mereu". Acest adevăr, pe care naratorul îl califică drept „sordid, colcăitor și visceral" este singura temelie a oricărei încercări de înțelegere a lumii. El va fi la originea celei de-a treia experiențe

istorisite în roman, cea care implică Teoria Totalității. Finalitatea ei este premiza unei lumi care ar putea fi mai armonioasă, o extindere la scara întregii planete a modelului de societate propus de Non-Stat. Nu este o utopie care să semnifice sfîrșitul istoriei, ci mai degrabă un nou început al acesteia. Nimic nu e garantat, totul este posibil. Viitorul luminos ar putea fi mai seducător, ar putea să promită fericire veșnică și regăsirea unui paradis pierdut; însă trezirea dintr-un astfel de vis utopic riscă să fie brutală. Prin acest roman, Greg Egan realizează un bilanț, o recapitulare a temelor pe care le-a abordat în textele de mai mică întindere, rezumînd întreaga filozofie a operei sale: un materialism revendicat și asumat pe deplin, pe care îl aplică tuturor domeniilor de reflecție care îl pasionează, fie ele științifice, politice sau metafizice.

În secolul al XVII-lea, Pascal scria: „Dacă Dumnezeu există, el nu poate fi înțeles, cîtă vreme, neavînd trup și nici margini, nu are nici o legătură cu ceea ce sîntem". Trei secole mai tîrziu, Greg Egan optează pentru ipoteza inversă: nu există Dumnezeu și, în consecință, universul poate fi pe deplin înțeles. În vreme ce gînditorul francez opta pentru existența lui Dumnezeu, avînd drept corolar paradisul și viața veșnică, romancierul australian preferă să-i nege existența, punînd omul față în față cu responsabilitatea ce îi revine: presupunînd că această lume e singura pe care ne va fi dat să o cunoaștem, ar fi de preferat să o facem cît mai agreabilă cu putință.

Traducere din limba franceză: Horia-Nicola Ursu

© Philippe Boulier, 1998

Text publicat inițial în BIFROST (Franța), sub titlul *Greg Egan, la fin des certitudes*. Redacția îi mulțumește lui André-François Ruaud pentru amabilitatea cu care ne-a pus la dispoziție acest interesant material.

GREG EGAN

OCEANIC

Premiul Hugo 1999 • Premiul Locus 1999

Traducere din limba engleză:
Horia Nicola Ursu şi Mădălina Bucheru

© Greg Egan, 1998.
Text apărut iniţial în ASIMOV'S SCIENCE FICTION, Nr. 272, August 1998.
Versiunea românească apare cu permisiunea autorului.

1

Valurile legănau ușor nava, ridicînd-o și coborînd-o într-un ritm abia perceptibil. Răsuflarea îmi deveni din ce în ce mai rară, aliniindu-se la ritmul hulei, pînă cînd am încetat să mai deosebesc mișcarea lină a cabinei de senzația umplerii și golirii plămînilor. Parcă aș fi plutit în întuneric: fiecare inspirație mă ridica la suprafață, fiecare expirație mă cufunda din nou.

Din patul de deasupra l-am auzit pe fratele meu rostind cu voce tare:

—Crezi în Dumnezeu?

Mintea mi s-a limpezit pe dată, dar nu m-am grăbit să-i răspund. Nu apucasem încă să-mi închid ochii, dar la auzul vocii lui întunericul din cabină s-a risipit, grăunțe de lumină fantomatică agitîndu-se asemeni unui roi de insecte în fața pleoapelor mele.

—Martin?

—Nu dorm.

—Crezi în Dumnezeu?

—Sigur că da!

Toată lumea îmi cunoștea credința în Dumnezeu. Toți vorbeau despre Ea, toți se rugau Ei. Mai ales Daniel. De cînd se alăturase Bisericii Adîncurilor, în vara trecută, se ruga în fiecare dimineață, chiar înaintea zorilor, vreme de un kilotau. Mi se întîmpla adesea să mă trezesc și să-l văd îngenuncheat în fața peretelui opus al cabinei, murmurînd doar pentru sine și lovindu-și ușor pieptul; adormeam imediat după aceea, cuprins de un sentiment plăcut de

liniște și de mulțumire.

Ai noștri fuseseră dintotdeauna Tranziționali, dar Daniel împlinise de-acum cincisprezece ani și era îndeajuns de vîrstnic pentru a-și alege propria credință. Mama se mulțumise să-și arăte încuviințarea față de opțiunea lui printr-o tăcere diplomatică, dar tata era cît se poate de mîndru de independența de gîndire și de forța credinței lui Daniel. În ceea ce mă privește, nu prea știam ce să cred. Mă obișnuisem să calc mereu pe urmele fratelui meu, ceea ce nu mă deranja, fiindcă acesta se arătase mereu dornic să-și împartă cu mine experiențele: îmi citea pasaje din cărțile sale preferate, mă învăța cuvinte și fraze din limbile pe care studia sau îmi schița cîte o demonstrație a unei teorii matematice pe care nu o întîlnisem încă. Rămîneam treji mult după miezul nopții, discutînd despre nucleele stelare sau despre ierarhia numerelor transfinite. Daniel nu-mi vorbise însă niciodată despre motivele care-l determinaseră să se convertească și despre rațiunile religiozității sale crescînde. Nu știam dacă era cazul să mă simt jignit de această tăinuire, sau pur și simplu recunoscător; îmi dădeam seama că a fi Tranzițional nu era decît o palidă imitație a practicilor Bisericii Adîncurilor, dar nu eram pe de-a-ntregul convins că Tranziționismul era un lucru chiar atît de blamabil, cîtă vreme una dintre compensațiile mediocrității era somnul prelungit pînă după răsăritul soarelui.

—De ce? insistă Daniel.

Am ridicat ochii spre patul de deasupra, neștiind dacă îi discerneam cu adevărat contururile în bezna cabinei, sau doar mi se părea.

—Cineva trebuie să-i fi călăuzit pe Îngeri pînă aici, de pe Terra. Dacă Terra e chiar atît de departe, încît nici măcar nu poate fi văzută de pe Pămîntul Făgăduinței... atunci cum ar putea cineva de pe Terra să găsească

Pămîntul Făgăduinței fără ajutorul lui Dumnezeu?

L-am auzit pe Daniel foindu-se în așternut.

—Poate că Îngerii dispuneau de telescoape mai bune decît ale noastre. Ori poate că s-au răspîndit de pe Pămînt în toate direcțiile, lansînd mii de expediții fără să știe ce anume aveau să descopere acestea.

Am izbucnit în rîs.

—Dar *trebuiau* să ajungă aici cu toții, pentru a se întrupa din nou!

Chiar și un puștan mai puțin credincios, în vîrstă de numai zece ani, știa atîta lucru. Dumnezeu a pregătit Pămîntul Făgăduinței drept locul în care Îngerii aveau să-și ispășească vina de a fi furat nemurirea. Tranziționalii credeau că, peste un milion de ani, aveam să ne recăpătăm dreptul de a fi din nou Îngeri. În schimb, adepții Bisericii Adîncurilor erau convinși că soarta noastră era să rămînem prizonieri ai cărnii pînă cînd stelele aveau să cadă de pe cer.

—Ce te face să crezi că Îngerii au existat vreodată? întrebă Daniel. Sau că Dumnezeu a trimis-o cu adevărat pe Beatrice, fiica Sa, pentru a-i călăuzi pe Îngeri spre întrupare?

Am cugetat o vreme la aceste întrebări. Singurele răspunsuri pe care le-aș fi putut oferi erau citate din Scripturi, iar Daniel mă învățase mai demult că a te sluji de autoritatea acestora nu îți putea fi de folos. Într-un tîrziu, m-am văzut silit să recunosc:

—Nu știu.

Mă simțeam stupid, dar îi eram recunoscător deoarece consimțise să discute probleme atît de complicate cu mine. Eram dornic să cred în Dumnezeu din motive raționale, și nu doar fiindcă toți cei din jur credeau.

—Arheologii au demonstrat că noi am ajuns aici în urmă cu aproximativ douăzeci de mii de ani, îmi explică Daniel. Mai înainte de epoca respectivă n-au fost găsite

nici un fel de urme umane sau ale unor plante ori animale co-ecologice. Aceasta înseamnă că Traversarea s-a produs mai demult decît afirmă Scripturile, dar anumite date rămîn deschise interpretărilor şi, dacă se iau în considerare licenţele poetice evidente, totul se leagă. Pe de altă parte, cei mai mulţi biologi sînt de părere că microfauna băştinaşă s-ar fi format spontan, în urmă cu milioane de ani, dar aceasta nu înseamnă că Dumnezeu n-ar fi supravegheat întregul proces de apariţie a vieţii. În realitate, ştiinţa şi Scripturile sînt perfect compatibile. Ambele pot fi, în egală măsură, adevărate.

De-acum, credeam că ştiu încotro ţinteşte.

—Aşadar, ai găsit o modalitate prin care ai putea dovedi ştiinţific existenţa lui Dumnezeu?

Am simţit un fior de orgoliu: fratele meu era un geniu!

—Nu, răspunse Daniel, apoi rămase tăcut o vreme. Adevărul este că raţionamentul funcţionează în ambele sensuri. Indiferent ce-ar scrie în Scripturi, oamenii ar putea găsi oricînd o explicaţie potrivită a faptelor respective. Se prea poate ca navele să fi părăsit Terra din alte motive. Poate că Îngerii şi-au făurit trupuri din alte raţiuni. Nu există nici o cale prin care un necredincios să poată fi convins că Scripturile sînt cu adevărat opera lui Dumnezeu.

—Oh...

—Contează doar credinţa, insistă Daniel. Dacă îţi lipseşte credinţa, poţi fi ispitit să crezi în absolut orice.

Am mormăit ceva, în semn de încuviinţare, încercînd să-mi ascund dezamăgirea. Din partea lui Daniel mă aşteptasem să aud ceva mai mult decît predicile plictisitoare care mă făceau să adorm în timpul slujbelor de la biserica Tranziţională.

—Ştii ce ar trebui să faci pentru a dobîndi credinţa?

—Nu.

—E de-ajuns să o ceri. Asta-i tot! Cere-i Beatricei să

pătrundă în inima ta şi să-ţi dăruiască harul credinţei.

Am protestat:

—Dar asta facem de cîte ori mergem la biserică!

Nu-mi venea să cred că uitase deja ritualul slujbei Tranziţionale. După ce preotul picura un strop de apă de mare pe limbile participanţilor la slujbă, ca un simbol al sîngelui lui Beatrice, aceştia se rugau pentru a dobîndi harurile credinţei, speranţei şi iubirii.

—Şi ai primit vreodată ceea ce ai cerut?

La asta nu mă gîndisem niciodată.

—Nu ştiu. Credeam în Dumnezeu, nu-i aşa? S-ar putea să fi primit...

Daniel chicoti, amuzat.

—Dacă ţi s-ar fi dăruit harul credinţei, ai fi ştiut.

Am scrutat întunericul, tulburat.

—Şi trebuie să te alături Bisericii Adîncurilor, pentru a cere harul credinţei aşa cum se cuvine?

—Nu. Chiar şi în Biserica Adîncurilor mai sînt destui credincioşi care n-au invitat-o pe Beatrice în inimile lor. Acesta lucru trebuie făcut aşa cum scrie în Scripturi: „asemeni unui prunc nenăscut, despuiat şi neajutorat".

—Dar am fost Cufundat, nu-i aşa?

—Ai fost Cufundat într-un vas de metal, cînd aveai doar treizeci de zile. Cufundarea pruncilor e datoria părinţilor, e un gest care semnifică bunele lor intenţii. Dar nu e suficient pentru a asigura pruncilor mîntuirea.

Acum mă simţeam şi mai descumpănit ca înainte. Tata fusese întru totul de acord cu convertirea lui Daniel... iar acesta încerca acum să mă convingă că relaţia familiei noastre cu Dumnezeu era nepotrivită, dacă nu chiar o simplă contrafacere!

—Mai ţii minte ce le-a spus Beatrice discipolilor Ei, atunci cînd li s-a arătat pentru ultima oară? întrebă Daniel. „Dacă veţi şovăi a vă scălda în sîngele Meu, nu sînteţi vrednici să vă înfăţişaţi dinaintea Mamei Mele".

Iar ei și-au legat unii altora mîinile și picioarele de bolovani grei și s-au cufundat în mare.

Am simțit un junghi în piept.

—Și ai făcut și tu la fel?

—Da.

—Cînd?

—Acum aproape un an.

Eram mai surprins ca oricînd.

—Mama și tata au fost de față?

Daniel izbucni în rîs.

—Nu! Nu e o ceremonie publică. Niște prieteni din Grupul de Rugăciune m-au ajutat; întotdeauna, cineva trebuie să rămînă pe punte pentru a te trage înapoi la suprafață, căci ar fi o fățărnicie să te aștepți ca Beatrice să-ți rupă legăturile și să te ridice la suprafață, așa cum a făcut cu discipolii ei. Însă, odată ajuns sub apă, rămîi singur cu Dumnezeu.

Coborî din pat și se ghemui la căpătîiul meu.

—Ai fi gata să-ți încredințezi viața Beatricei, Martin?

Auzindu-i glasul, mi s-a părut că zăresc scîntei cenușii plutind în beznă. Am ezitat înainte de a-l întreba:

—N-ar fi de-ajuns să mă scufund pur și simplu? Să rămîn mai mult timp sub apă?

Înotasem departe de navă de destule ori, nu-mi era teamă de așa ceva.

—Nu. Trebuie să fii legat, veni răspunsul, pe un ton care arăta cît se poate de limpede că în această privință nu erau posibile compromisuri. Cît timp îți poți ține respirația?

—Două sute de tau.

Era o exagerare; de fapt, două sute de tau era intervalul pe care speram să-l pot atinge.

—E de-ajuns.

Am tăcut și, într-un tîrziu, Daniel mi-a spus:

—Hai să ne rugăm împreună!

Am coborît din pat și am îngenuncheat alături. Daniel a murmurat:

—Sfîntă Beatrice, te rog, dăruiește-i fratelui meu Martin curajul de a accepta harul prețios al sîngelui Tău.

Apoi a început să recite în ceea ce mi s-a părut a fi o limbă străină, articulînd cu repeziciune un șir de silabe aspre, diferit de orice rugăciune îmi fusese dat să aud pînă atunci. Îl ascultam, stăpînit de sentimente contradictorii; nu eram prea convins că voiam ca Beatrice să-mi schimbe convingerile și mă temeam că prea mult zel ar fi sfîrșit prin a o determina să o facă.

—Și dacă n-am să găsesc curajul necesar? am întrebat.

—Atunci n-ai să vezi niciodată chipul lui Dumnezeu.

Știam ce-ar fi însemnat asta: aveam să rătăcesc singur în pîntecele Morții, în beznă, pentru totdeauna. Și, deși știam că Scriptura nu trebuie interpretată literal în această privință, realitatea ascunsă în spatele metaforei nu putea să fie decît mai rea. Indescriptibil mai rea.

—Dar... Dar cum rămîne cu mama și tata?

Situația lor mă îngrijora mai mult decît a mea, căci știam că n-ar fi sărit niciodată peste bord, legați de mîini și de picioare, așa cum ar fi vrut Daniel.

—Cu ei... s-ar putea să dureze ceva mai mult.

M-a cuprins amețeala. Fratele meu vorbea cît se poate de serios.

L-am auzit ridicîndu-se și apropiindu-se de scară. Urcă vreo cîteva trepte și deschise trapa. Prin ea pătrunse îndeajuns de multă lumină cît să dea contur brațelor și umerilor săi, dar, cînd se întoarse către mine, n-am putut să-i disting trăsăturile feței.

—Haide, Martin! șopti el. Cu cît amîni mai mult clipa, cu atît îți va fi mai greu.

Tonul coborît și alert al spuselor sale îmi era familiar: generos și conspirativ, diferit de nerăbdarea specifică

unui adult. Părea că mă provoacă să mă alătur lui într-un raid nocturn în cămara cu alimente—nu fiindcă ar fi avut cu adevărat nevoie de un complice, ci fiindcă, sincer, i-ar fi părut rău să pierd deliciile și bucuria simplă a aventurii.

Cred că mi-era mai teamă de blestemul veșnic decît de înec; pe de altă parte, am știut dintotdeauna că Daniel m-ar fi avertizat asupra pericolelor ce mă pîndeau. De astă dată însă, nu eram pe deplin convins că avea dreptate, așa încît ceea ce m-a făcut să-l urmez trebuie să fi fost mai mult decît frica ori încrederea oarbă.

Poate că totul se reducea la faptul că îmi oferise șansa de a deveni egalul său. Aveam zece ani și-mi doream cu disperare să devin mai bun decît eram; nu năzuiam spre maturitatea împovărată a părinților mei, ci spre acea vîrstă intermediară, bogată în secrete și plină de libertate, pe care Daniel o atinsese deja. Voiam să fiu la fel de puternic, de ager, de cult precum era el. Să fiu pe deplin convins de existența lui Dumnezeu n-ar fi fost prima mea alegere; n-avea însă rost să sper într-o intervenție divină care să-mi dăruiască altceva.

L-am urmat pe punte.

Daniel luă din cutia de scule un colac de frînghie, un cuțit și patru greutăți din cele folosite la lestarea năvoadelor. Legă cele patru greutăți cu frînghia. Mi-am scos șortul și am rămas gol, în timp ce el îmi înfășura parîma cu greutăți în jurul gleznelor. Am ridicat picioarele, pe rînd: greutățile nu păreau a fi cine știe ce. Odată ajuns în apă, aveau să fie suficiente pentru a contracara flotabilitatea scăzută a corpului meu.

—Întinde mîinile, Martin.

Brusc, am început să plîng. Cu mîinile libere aș fi avut măcar posibilitatea de a înota pentru a face față la povara lestului. Cu mîinile legate, aveam să fiu neputincios.

Daniel îngenunche și mă privi în ochi.

—Sssst! Totul va fi bine.

Uram slăbiciunea care mă cuprinsese. Îmi simțeam chipul schimonosit de scîncetele de copil neajutorat.

—Ți-e teamă?

Am încuviințat.

Daniel zîmbi încurajator.

—Știi de ce? Știi cine te umple de teamă? Moartea! Nu vrea ca tu să devii al Beatricei. Te vrea pentru sine. Așadar, Moartea s-a furișat aici, pe navă, turnîndu-ți spaimă în suflet, fiindcă știe că deja ești aproape pierdut pentru ea.

Mi s-a părut că zăresc ceva mișcîndu-se în umbra de dincolo de cutia cu scule, o siluetă fremătînd în întuneric. Dacă am fi coborît în cabină în clipa aceea, ne-ar fi urmărit oare Moartea? Ar fi așteptat ca Daniel să adoarmă? Dacă îi întorceam spatele Beatricei, cui m-aș fi putut ruga să alunge Moartea?

Mi-am ațintit privirea spre scîndurile punții, cu lacrimi de rușine prelingîndu-mi-se pe obraji. Mi-am întins mîinile, apropiindu-mi încheieturile.

Cînd mîinile mi-au fost în sfîrșit legate—nu cu palmele lipite una de alta, ci separat, cu două noduri separate de o palmă de coardă—Daniel a desfășurat o bucată de frînghie de pe vinciul de la pupa, lăsînd-o să șerpuiască pe punte. Nu voiam să mă gîndesc la lungimea ei, dar am știut, chiar și fără să o fi măsurat, că nu mă mai scufundasem niciodată pînă la o asemenea adîncime. Luă cîrligul bont de la capătul frînghiei vinciului, îl trecu printre brațele mele, apoi îl bloca, astfel încît să alcătuiască o buclă închisă. A mai verificat încă o dată soliditatea legăturilor de la mîinile mele, convingîndu-se că nu erau nici prea strînse, încît să-mi zdrelească pielea, dar nici îndeajuns de largi încît să mă pot elibera. În acest timp, am văzut o expresie ciudată umbrindu-i chipul: o îndoială sau poate o teamă pe care nu îndrăznea

să şi-o mărturisească nici măcar sieşi. Mi-a spus:

—Ţine-te de cîrlig, pentru orice eventualitate. Orice s-ar întîmpla, să nu-i dai drumul, da?

A şoptit o scurtă rugăciune, apoi a ridicat din nou ochii spre mine; îşi recăpătase încrederea.

M-a ajutat să mă ridic şi să mă apropii de balustradă, de cealaltă parte a vinciului. Apoi m-a prins de subţiori şi m-a săltat peste bord; mi-am lipit picioarele de carenă. Puntea era inertă, o suprafaţă endoscheletică mineralizată; dincolo de balustradă însă, carena era vie, alunecoasă din pricina secreţiilor, uşor lucioasă. Degetele de la picioare mi s-au crispat, încercînd să se agaţe de pielea lubrefiată a carenei, fără să-şi găsească însă vreun punct de sprijin. În cele din urmă, greutatea mea avea să slăbească rezistenţa braţelor lui Daniel. Dacă mai voiam să dau înapoi, acum era ultima şansă să o fac.

Sufla o briză caldă. Am privit în jur, spre orizontul îndepărtat, spre stelele ce sclipeau deasupra, spre apa ce le reflecta palida lumină argintie. Daniel începu să declame:

—Sfîntă Beatrice, sînt gata să mor în această lume. Îngăduie-mi să mă cufund în sîngele tău, spre a fi mîntuit şi a putea privi chipul Mamei Tale.

Am repetat după el, străduindu-mă din răsputeri să cred în ceea ce spuneam.

—Sfîntă Beatrice, îţi ofer viaţa mea. Tot ce voi săvîrşi de-acum, va fi pentru Tine. Vino în sufletul meu şi dăruieşte-mi harul credinţei. Vino în sufletul meu şi dăruieşte-mi harul speranţei. Vino în sufletul meu şi dăruieşte-mi harul iubirii.

—...Şi dăruieşte-mi harul iubirii.

Daniel mi-a dat drumul. În prima fracţiune de secundă, tălpile mele au părut că aderă în chip miraculos la pielea carenei şi m-am răsucit, fără să cad. M-am agăţat cu disperare de cîrligul de metal, simţindu-i

atingerea rece pe pîntec şi sperînd nebuneşte că frînghia avea să rămînă întinsă, menţinîndu-mă atîrnat deasupra apei. Chiar m-am pregătit pentru smucitura dorită şi, în adîncul minţii, am fost convins că încă nu era prea tîrziu pentru a mă răzgîndi.

Apoi tălpile mi-au alunecat şi am căzut în apele oceanului, scufundîndu-mă ca un bolovan.

Nu semăna deloc cu o scufundare obişnuită. Nici măcar cu un plonjon de la o înălţime pe care n-ai mai încercat-o niciodată, cînd durează atît de mult pînă cînd apa te readuce la suprafaţă, încît începi să simţi muşcătura spaimei. Cădeam prin apă, tot mai adînc şi mai repede, ca şi cum aş fi căzut prin aer. Dacă mai devreme îmi imaginasem că frînghia avea să îşi înceteze desfăşurarea deasupra apei, acum aveam senzaţia opusă: coborîrea mea accelerată mi se părea o dovadă a faptului că frînghia nu era legată de nimic, acolo sus, pe punte; mai mult, îmi închipuiam capătul celălalt al ei, aflat deja sub suprafaţa apei. Aşa procedaseră şi discipolii odinioară, nu-i aşa? Se lăsaseră aruncaţi în ocean, fără vreo posibilitate de salvare. Aşadar, Daniel retezase coarda, iar eu mă îndreptam acum spre fundul oceanului...

Apoi cîrligul îmi smuci mîinile, ridicîndu-mi-le deasupra capului şi trimiţînd fiori de durere în încheieturi şi în umerii mei. Am rămas nemişcat.

Mi-am întors faţa spre suprafaţă, dar nici strălucirea stelelor şi nici fosforescenţa palidă a carenei nu răzbăteau pînă acolo, în adînc. Un stol de bule de aer îmi scăpară dintre buze; le-am simţit lunecînd pe buza superioară, fără a le zări însă, în întunericul absolut care mă înconjura.

Mi-am încleştat mîinile pe cîrlig. Simţeam coarda cemi strîngea încheieturile, dar Daniel mă avertizase să nu contez doar pe ea. Mi-am ridicat genunchii la piept, spre

a contracara efectul lestului. In cazul în care frînghia s-ar fi rupt, mîinile mi-ar fi fost eliberate, dar nu eram convins că aş fi fost capabil să înot spre suprafaţă. Gîndul că aveam să fiu nevoit, poate, să-mi desfac nodurile de la glezne în timp ce m-aş fi dus la fund cu repeziciune mă umplu de groază.

Mă dureau umerii, dar nu aveam nici o rană deschisă. Nu mi-a fost prea greu să îmi încord muşchii braţelor, aducîndu-mi bărbia la nivelul cîrligului. Mi-era destul de greu să urc mai sus, cu mîinile legate atît de aproape una de cealaltă. Nu puteam nici să îmi încrucişez braţele, dar la cea de-a treia încercare am reuşit să-mi încleştez mîinile, îndreptîndu-mi-le în jos.

Făcusem toate acestea fără să am vreun plan concret. Apoi mi-a trecut prin minte că, chiar cu mîinile şi picioarele legate, puteam încerca să mă tîrăsc pe frînghie în sus, spre suprafaţă. Începutul avea să fie cel mai dificil. Aveam să fiu nevoit să mă întorc cu capul în jos, apucînd frînghia între genunchi, apoi aveam să mă răsucesc în sus, trăgînd după mine cîrligul, pentru a mă ţine de frînghie într-un punct superior.

Dar dacă nu voi putea să prind frînghia îndeajuns de sus pentru a mă putea îndrepta?

Nici o problemă, aveam să urc cu picioarele înainte.

N-am fost în stare să duc la bun sfîrşit nici măcar primul pas. Credeam că va fi destul să-mi ţin picioarele întinse şi să mă las pe spate, dar, chiar şi în apă, două treimi din lungimea corpului meu nu puteau să contrabalanseze greutăţile.

Am abordat o strategie diferită. M-am lăsat să atîrn în mîini, mi-am ridicat picioarele cît am putut, apoi am încercat din nou să urc. Dar priza mea nu era îndeajuns de solidă pentru a-mi permite să rezist forţei centrifuge a greutăţilor. N-am reuşit decît să mă rotesc în jurul centrului de greutate—aflat undeva în zona

genunchilor—pentru a sfîrşi tot încovoiat, cu tranchiul aproape la orizontală.

M-am lăsat din nou în jos şi am dat să-mi trec picioarele prin cercul braţelor. N-am reuşit din prima încercare, apoi, gîndindu-mă nitel, am ajuns la concluzia că, oricum, nu era o mişcare tocmai înţeleaptă. Chiar de-aş fi reuşit să apuc frînghia între picioarele-mi legate şi nu m-aş fi dat peste cap, riscînd să îmi dizloc umerii, mi-ar fi fost aproape imposibil să urc frînghia cu capul în jos şi cu mîinile la spate. Riscam să pierd tot oxigenul înainte de a fi urcat jumătate din lungimea coardei.

Am lăsat o parte din provizia de aer să-mi scape din plămîni. Simţeam acut muşchii diafragmei, care îmi reproşau faptul că îi împiedicam să facă ceea ce ar fi vrut să facă. Ideea de a nu şti cînd aveam să pot trage din nou aer în piept mi se cuibărise în minte şi îmi îngreuna hotărîrea de a-mi păstra calmul. Ştiam că Daniel avea să mă tragă la suprafaţă deîndată ce va sfîrşi de numărat pînă la două sute. Nu rezistasem însă niciodată mai mult de o sută şaizeci. Cei patruzeci de tau suplimentari aveau să dureze o veşnicie.

Aproape că uitasem care era motivul ce mă determinase să mă supun acestui chin. Am început să mă rog: *Te implor, Sfîntă Beatrice, nu mă lăsa să mor! Ştiu că Tu te-ai cufundat asemeni mie, spre a-mi aduce mîntuirea, dar moartea mea n-ar fi de folos nimănui. Daniel ar fi în rahat pînă-n gît... Nu, nu e o ameninţare, ci doar o simplă observaţie!* Am simţit un fior de neliniştе: reuşisem oare să o jignesc pe Fiica lui Dumnezeu? Am luptat împotriva acestui gînd, dar toată încrederea mi se risipise. *Nu vreau să mor! Dar Tu ştii asta. Şi-atunci, de ce nu înţeleg ceea ce vrei să îmi spui?*

Am expirat din nou o parte din aerul stătut, dorindu-mi să fi socotit de la început cît timp rămăsesem sub apă. Niciodată nu trebuie să-ţi goleşti prea curînd plămînii,

cînd te scufunzi: în caz contrar, e mai greu să reziști tentației de a inspira; pe de altă parte, nu-i deloc sănătos să păstrezi în plămîni prea mult dioxid de carbon...

Rugăciunea părea că nu face decît să-mi sporească disperarea, așa încît am încercat să mă gîndesc la altceva, tot din sfera celor sfinte. Nu știam pe de rost nici un pasaj din Scripturi, dar esența părților celor mai importante îmi era vie în minte.

După ce trăise în propriul Său trup vreme de treizeci de ani și îi convinsese pe toți Îngerii să redevină muritori, Beatrice se întorsese la astronava lor părăsită, decolase și se cufundase în ocean. Cînd Moartea a văzut-o venind, a luat înfățișarea unui șarpe uriaș, încolăcit în adîncuri, în așteptare. Și, deși Ea era Fiica lui Dumnezeu și era atotputernică, Beatrice a lăsat Moartea să o înghită.

Într-atît de mult ne-a iubit.

Moartea a crezut că învinsese: Beatrice era prizonieră în pîntecele ei, singură. Îngerii redeveniseră muritori, așa încît Moartea n-avea să fie nevoită să aștepte pînă cînd stelele aveau să cadă de pe cer, pentru a-i lua în stăpînire.

Dar Beatrice era Ea însăși parte din Dumnezeu. Moartea înghițise o parte din Dumnezeu, ceea ce fusese o greșeală. După trei zile, fălcile i s-au descleștat și Beatrice a țîșnit afară, învești mîntată în flăcări. Moartea fusese învinsă, umilită, strivită.

Membrele îmi amorțiseră. În schimb, îmi simțeam pieptul arzînd. Moartea era îndeajuns de puternică pentru a-i ține pe cei damnați. Am început să mă zbat orbește, consumînd în zadar puținul oxigen ce-mi mai rămăsese în sînge, în încercarea de a rezista dorinței de a inspira.

Te implor, Sfîntă Beatrice...

Te rog, Daniel...

Săgeți luminoase îmi înflorir sub pleoape, țîșnind spre adînc, spre a forma un soi de vîrtej, ca și cum ceva

le-ar fi atras laolaltă.

Era gura şarpelui, înghiţindu-mi sufletul. Am deschis gura, emiţînd un sunet sufocat, şi Moartea porni înot către mine ca să mă sărute, suflîndu-mi apă rece în plămîni.

Deodată, însă, totul fu scăldat într-o lumină orbitoare. Şarpele se întoarse şi se îndepărtă, speriat, asemeni unui viermişor timid. Un val de mulţumire mă invadă şi m-am simţit din nou un prunc, legănat în braţele calde ale mamei. Aveam senzaţia că mă hîrjonesc în lumina soarelui, ascultînd rîsete şi auzind ca-n vis o muzică prea frumoasă pentru a fi adevărată. Fiecare muşchi al trupului meu lupta, încercînd să mă convingă să-mi deschid plămînii spre a lăsa apa să pătrundă, dar, iată, reuşeam să mă împotrivesc fără prea mare efort, uimit de strania euforie care mă cuprinsese.

Am simţit aerul rece pe mîini şi, imediat, de-a lungul braţelor. M-am înălţat şi-am inspirat adînc, apoi m-am scufundat din nou, amorţit, zvîrcolindu-mă aleme. Eram recunoscător pentru fiecare gură de aer proaspăt, dar bucuria ce mă cuprinsese era de o cu totul altă natură. Lumina care-mi umpluse privirea dispăruse, lăsînd însă în urmă umbre violacee, ce-mi jucau sub pleoape, oriîncotro priveam. Daniel continuă să înfăşoare frînghia pînă cînd bărbia mea ajunse la nivelul balustradei, apoi blocă vinciul şi mă ridică pe umărul său.

Apa mi se păruse a fi destul de caldă, dar acum dinţii îmi clănţăneau. Daniel mă înfăşură într-un prosop, apoi se apucă să taie legăturile. Radiam de bucurie.

—Sînt atît de fericit!

Îmi făcu semn să vorbesc mai încet, apoi îmi şopti, încîntat:

—Asta-i datorită iubirii Sfintei Beatrice! De-acum înainte, îţi va fi mereu alături, Martin.

Am clipit de des, uimit, apoi am chicotit, amuzat de

propria mea prostie. Pînă în clipa aceea, nu făcusem cîtuşi de puţin legătura între Beatrice şi cele întîmplate. Dar nu putea fi decît Ea, desigur! O rugasem să-mi umple sufletul, iar Ea venise în sufletul meu.

Citeam acest lucru pe chipul lui Daniel. La un an de la propria-i Cufundare, el continua să-I simtă prezenţa.

—Tot ce vei face începînd de azi, vei face pentru Beatrice, îmi spuse el. Cînd vei privi stelele prin telescop, o vei face pentru a-I onora creaţia. De vei mînca, vei bea, vei înota, vei face toate astea spre a-I mulţumi pentru harurile pe care ţi le-a dăruit.

Am încuviinţat, plin de entuziasm.

Daniel sfîrşi de făcut ordine pe punte, ba chiar şterse băltoacele de apă rămase în urma mea. Ne-am întors în cabină şi el s-a apucat să recite din Scripturi, pasaje pe care nu le înţelesesem niciodată pe deplin, dar care acum îmi păreau a vorbi, toate, despre Cufundare şi despre ceea ce simţeam eu însumi, ca şi cum, deschizînd Cartea, aş fi descoperit numele meu, înscris pe fiecare pagină.

Daniel adormi înaintea mea, însă, pentru întîia oară în viaţă, n-am simţit singurătatea dîndu-mi tîrcoale. Fiica lui Dumnezeu îmi era alături: Îi percepeam prezenţa, asemeni unei flăcări în interiorul minţii mele, răspîndind lumină şi căldură în bezna dindărătul pleoapelor. Dăruindu-mi mîngîiere, dăruindu-mi putere. Dăruindu-mi credinţă.

2

Mănăstirea era situată la aproape patru miliradiani spre nord-vest de locurile noastre de baştină. Daniel şi cu mine ne-am îmbarcat în şalupă, îndreptîndu-ne către locul de întîlnire, unde ne-am alăturat altor trei mici ambarcaţiuni, înainte de a ne continua drumul. În fiecare

a zecea noapte, de aproape un an, acest traseu devenise o rutină—iar Daniel frecventase Grupul de Rugăciune de unul singur, și în anul precedent—, astfel încît șalupa nu avea nevoie de o supraveghere prea atentă. Hrănindu-se cu nutrienții din apele oceanului, șalupa se deplasa pompînd apa prin canalele fine ce i se deschideau sub piele, ghidîndu-se după lumina soarelui și după cîmpul magnetic al Pămîntului Făgăduinței. Era exemplul perfect al moștenirii lăsate de îngeri, o minune pe care tehnologia noastră nu avea să fie niciodată capabilă să o egaleze.

Bartholomew, Rachel și Agnes se aflau în aceeași șalupă și călătoreau în dreptul nostru, în vreme ce restul o luaseră înainte. Deși aveau doar șaptesprezece ani, cu numai unul mai mult decît Daniel, Bartholomew și Rachel erau căsătoriți. Agnes, sora lui Rachel, avea șaisprezece ani. Fiind cel mai tînăr din Grupul de Rugăciune, fusesem mereu luat peste picior de către Agnes, încă din ziua în care mă alăturasem lor.

—Azi e noaptea ta cea mare, nu-i așa, Martin? mă întrebă ea.

Am încuviințat din cap, dar am refuzat să continui discuția, lăsînd-o să stea de vorbă cu Daniel.

Începea să se însereze cînd am zărit la orizont mănăstirea, un turn conic clădit din cel puțin zece mii de carene, ce se înălța din valuri, simulînd o siluetă stilizată a astronavei Beatricei, îndreptată însă cu vîrful către ceruri, iar nu spre adîncul oceanului. Deși unii comentatori ai textelor sacre erau de părere că astronava se scufundase pe vecie, iar Beatrice se înălțase din valuri prin propriile-i forțe, nava spațială rămăsese în conștiința credincioșilor ca un simbol al victoriei Sale definitive asupra Morții. În timpul celebrării celor trei zile ale despărțirii Ei de Dumnezeu, clădirile de acest fel erau cufundate în beznă; pînă la acea dată mai era însă încă o jumătate de an, iar acum toate hublourile mănăstirii

străluceau.

Un tunel îngust conducea spre baza turnului; şalupele îi detectară mirosul şi se înşirară, pătrunzînd în el. Ştiam că şalupele erau lipsite de suflet, dar mă întrebam ce-ar fi simţit, dacă ar fi fost conştiente de ceea ce făceau. În mod obişnuit, şalupele erau stocate în docul unei carene, un buzunar din piele care le proteja, lăsîndu-le, totuşi, îndeajuns de expuse. Poate că, lăsîndu-se atrase de instincte în pîntecele unei structuri atît de vaste, se simţeau mai în siguranţă, mai protejate decît atunci cînd acostau în docul navei-mamă. Cînd am îndrăznit însă să menţionez această posibilitate, Rachel, aflată în şalupa din urma mea, ricană ironic, iar Agnes se strîmbă:

—Nu vorbi prostii!

Pereţii tunelului radiau o lumină palidă, de un verde fosforescent, dar deschiderea aflată drept înainte strălucea datorită luminii albe a lămpilor, dînd senzaţia de bogăţie şi măreţie. Am părăsit tunelul, parcurgînd un canal ce dădea ocol unei curţi interioare vaste, pînă cînd şalupele noastre descoperiră cîte un doc liber.

La debarcare, fiecare pas, fiecare strop de apă risipit pe pardoseală trezea ecouri. Am ridicat privirea spre tavan, un dom alcătuit din sute de secţiuni triunghiulare de carenă, tatuate cu scene din Scripturi. Ilustraţiile originale erau mai vechi de o mie de ani, dar pielea carenelor vii degrada pigmenţii în intervale de ordinul deceniilor, aşa încît călugării erau nevoiţi să le reînnoiască din vreme în vreme.

Preferata mea era „Beatrice alăturîndu-se Îngerilor". Îngerii neavînd trupuri, nu aveau mame care să-i fi născut; pur şi simplu se iveau din neant pe străzile Oraşelor Imateriale. În imaginea tatuată pe tavan, trupul imaterial al Beatricei era doar pe jumătate format, heruvimii trudind încă la înveşmîntarea oaselor mîinilor şi picioarelor E în învelişul imaterial de muşchi, vine şi

piele. Cîțiva Îngeri purtînd robe luminoase priveau pieziș către Ea, dar se vedea din prima clipă că nu erau cîtuși de puțin impresionați. Pe-atunci, n-aveau de unde să știe cine era, de fapt, Ea.

Un culoar, decorat la rîndul său cu ilustrații miniaturale, ducea din curtea interioară spre sala rezervată reuniunilor. Grupul de Rugăciune era alcătuit din aproximativ cincizeci de persoane—între care mai mulți preoți și călugări, deși aceștia nu beneficiau de vreun statut privilegiat. În cadrul unei ceremonii religioase obișnuite, desfășurată într-o biserică, participanții nu trebuiau decît să urmărească liturghia: preotul își expunea predica, iar credincioșilor nu le rămînea decît să se roage ori să intoneze la unison psalmii, oferind cînd și cînd răspunsurile rituale solicitate. Reuniunile grupului erau mult mai puțin rigide. În fiecare seară luau cuvîntul doi sau trei vorbitori—uneori oaspeți aflați în vizită la mănăstire, alteori membri ai grupului –, după care oricine putea cere grupului să i se alăture în rugăciune, oricare ar fi fost scopul acesteia.

Rămăsesem puțin în urma celorlalți, dar ei îmi ocupaseră un loc în strană. În stînga mea stătea Agnes, iar dincolo de ea se aflau Daniel, Bartholomew și Rachel.

—Ai emoții? m-a întrebat Agnes.

—Nu.

Daniel izbucni în rîs, ca și cum răspunsul meu ar fi fost din capul locului o absurditate.

—N-am emoții! am insistat. Voiesem să par calm și indiferent, dar glasul meu răsunase plîngăreț și cop lăros.

Primii doi vorbitori erau continentali, doi teologi laici aflați în pelerinaj la mănăstire. Primul ținu un discurs despre adepții altor religii, care, în realitate, o venerau tot pe Beatrice, chiar fără să știe. Și ei aveau să fie mîntuiți, căci nu purtau vina de a se fi născut într-un anturaj și o cultură diferită. Beatrice va cunoaște bunele

lor intenții, iar erezia lor va fi iertată.

Mi-aș fi dorit ca spusele lui să fie adevărate, dar discursul lui îmi părea lipsit de logică. Fie Beatrice era Fiica lui Dumnezeu și toți cei care nu credeau asta își întorceau fața de la ea, către beznă, fie... Ba nu, nu exista nici o alternativă. Mi-era de-ajuns să închid ochii și să-I simt prezența, iar convingerea mi se preschimba în certitudine. Cu toate acestea, discursul se bucură de aplauze unanime, iar întrebările puse de public fură binevoitoare; poate că, la urma urmei, ideile expuse fuseseră prea subtile pentru ca eu să le pot pătrunde sensul.

Cea de-a doua oratoare se referi la Beatrice ca la un „Bufon Sacru", mustrîndu-ne cu asprime fiindcă nu acordam îndeajuns de multă atenție simțului umorului pe care îl manifestase Ea. Cită evenimente relatate în Scripturi care, spunea ea, erau anecdote cît se poate de hazlii, apoi continuă să vorbească despre „puterea tămăduitoare a rîsului". Discursul ei era la fel de captivant ca o prelegere despre nutriție și igienă, așa încît am fost nevoit să lupt din răsputeri pentru a-mi ține ochii deschiși. Nimănui dintre participanți nu-i veni în mine vreo întrebare care să merite a fi pusă.

Apoi, Carol, cea care conducea reuniunea din acea seară, rosti:

—În continuare, Martin ne va împărtăși sentimentele sale despre influența pe care Beatrice o manifestă în viața lui.

Toți aplaudară încurajator. În timp ce mă ridicam pentru a mă îndrepta către altar, Daniel se aplecă și șopti la urechea lui Agnes, pe un ton plin de sarcasm:

—Acum să te ții!

Am urcat pe estradă și mi-am recitat discursul pe care îl pregăteam de cîteva zile bune. Beatrice îmi stătea mereu alături de-acum, am spus: fie că studiam ori

munceam, fie că înotam sau mîncam, fie că stăteam pur şi simplu şi priveam stelele. Cînd mă trezeam dimineaţa şi-mi cercetam sufletul, Ea era acolo negreşit, oferindu-mi putere şi călăuzire. Noaptea nu-mi mai era teamă de nimic, deoarece O ştiam alături, veghind asupra mea. Înainte de Cufundare, nu fusesem convins de credinţa mea, dar de-acum nu mai era cu putinţă să pun la îndoială că Fiica lui Dumnezeu se întrupase, murise şi apoi învinsese Moartea, mînată de dragostea fără margini pe care ne-o purta.

Nu spuneam decît adevărul, dar chiar în timp ce vorbeam, nu-mi puteam scoate din minte sarcasmul din cuvintele lui Daniel. Am aruncat o privire spre strana în care stătusem pînă adineauri, spre tovarăşii mei de călătorie. Ce unea, la urma urmei? Rachel şi Bartholomew erau căsătoriţi; Daniel şi Bartholomew fuseseră colegi de şcoală, iar acum jucau în aceeaşi echipă de polo. Daniel şi Agnes se iubeau, din cîte-mi putusem eu da seama. În sfîrşit, Daniel era fratele meu... ceea ce nu însemna, se pare, decît că el era capabil să mă umilească într-un mod mult mai eficient decît orice străin.

Cîtă vreme a durat rugăciunea comună, n-am fost cîtuşi de puţin atent la necazurile şi bucuriile pe care participanţii voiau să le împărtăşească grupului. În sinea mea, mă rugam din răsputeri lui Beatrice, implorînd-o să destrame nodul de furie ce mi se cuibărise în suflet. N-am reuşit; mă îndepărtasm prea mult de ea.

După încheierea reuniunii, cînd toţi participanţii s-au îndreptat spre o încăpere învecinată pentru a mai sta de vorbă, am rămas la urmă. Pe nebăgate de seamă, m-am strecurat spre coridorul cel îngust şi am pornit ţintă spre docul unde rămăsese şalupa.

Daniel putea veni acasă cu unul dintre prietenii săi; n-ar fi fost un ocol prea mare. Aveam să aştept în apropierea navei, pînă cînd aveau să mă ajungă din

urmă; dacă părinții m-ar fi văzut întorcîndu-mă acasă de unul singur, ar fi fost vai de capul meu. Sigur, Daniel avea să se înfurie, dar n-avea să mă dea de gol părinților.

Odată dezlegată și scoasă din doc, șalupa își cunoștea drumul pe de rost: ocoli prin canal și porni în sens opus prin tunel, către larg. Gonind pe deasupra apelor calme și întunecate, am simțit din nou alături prezența Beatricei, semn că Ea înțelegea motivele ce mă determinaseră să plec.

M-am aplecat și mi-am cufundat mîna în apă, simțind curentul generat de eliminarea și absorbția ionilor din și în celulele epidermei șalupei. Carena lucea într-o nuanță de albastru fosforescent, nu atît pentru a lumina calea, cît pentru a semnaliza altor nave prezența șalupei. În vremea Beatricei, unul dintre discipolii ei din Orașele Imateriale imaginase această creatură, pornind de la nimic. Ideea aceasta, a creației, mă amețea, ori de cîte ori mă gîndeam la toate lucrurile pe care le știuseră Îngerii. Nu știam de ce mare parte din această știință se pierduse, dar îmi doream să pot redescoperi totul. Nici măcar Biserica Adîncurilor nu condamna dorința aceasta de a ști, cîtă vreme cunoașterea nu era menită să ne ajute să redevenim nemuritori.

Mănăstirea nu mai era acum decît o sclipire de lumină la orizont. Nu se vedea lumina nici unui far călăuzitor, dar mă pricepeam să citesc stelele și simțeam liniile de cîmp, așa încît eram liniștit, știind că șalupa se îndrepta în direcția corectă.

Observînd o pată mică, albăstrie, la orizont, mi-am dat seama că nu erau Daniel și ceilalți, porniți pe urmele mele, căci șalupa respectivă venea din altă direcție. L-am urmărit apropiindu-se, cuprins de o neliniște crescîndă: dacă ocupantul său era vreun cunoscut, iar eu nu reușeam să inventez un motiv îndeajuns de plauzibil pentru care mă aflam singur în șalupă, părinții mei aveau să afle în

mod cert de escapada mea solitară.

Înainte de a fi putut distinge chipul celui aflat la bord, mi-a fost dat să-i aud vocea:

—M-ați putea ajuta, vă rog? M-am rătăcit!

Înainte de a răspunde, am reflectat cîteva clipe. Glasul părea calm și resemnat, recunoscînd neputința, însă era limpede că nu era vorba de o glumă. Cînd ți se face rău, simțul diurn și percepția cîmpurilor pot fi serios perturbate, îngreunînd astfel orientarea după stele. Pățisem eu însuși așa ceva de vreo două ori și știam că experiența era oribilă, cu toate că mă aflasem, în ambele cazuri, în siguranță, pe puntea navei noastre. La o oră atît de tîrzie, o șalupă călăuzită doar de simțul cîmpurilor își putea oricînd pierde coordonatele, mai ales dacă i se cerea să se îndrepte spre un loc în care nu mai fusese niciodată.

I-am strigat coordonatele locului și ora. Eram convins că nu greșisem decît cu, cel mult, cîteva sute de microradiani și cam tot atîția tau.

—Nu se poate! Îmi îngădui să mă apropii puțin, ca șalupele noastre să poată sta de vorbă?

Am șovăit o clipă. De cînd mă știam, mi se repetase întruna că, dacă aveam să rămîn vreodată singur în larg, era mai bine să evit apropierea de alte ambarcațiuni și să evit urcarea unor persoane necunoscute la bord. Dar o aveam pe Beatrice alături și fusesem învățat că nu se cade să refuzi, atunci cînd ți se cere ajutorul.

—E-n regulă!

Am oprit și am așteptat ca străinul să se apropie. Cînd șalupa lui ajunse în dreptul meu, am constatat cu surprindere că pasagerul era un bărbat tînăr. Părea a fi cam de vîrsta lui Bartholomew, dar glasul îi era cu mult mai matur.

Nu era nevoie să dăm indicații șalupelor; odată ajunse la o anumită distanță, acestea declanșau automat

schimbul de informaţii prin intermediul stimulilor chimici.

—Ai ieşit la plimbare de unul singur? mă întrebă bărbatul.

—Călătoresc împreună cu fratele meu şi cu prietenii lui. Am luat-o doar nițel înaintea lor.

Răspunsul meu îi stîrni un zîmbet.

—Te-au trimis la plimbare, nu-i aşa? Ehei, cine ştie ce pun la cale, ceva pentru care n-au nevoie de prezența ta!

Nu i-am răspuns; nu se cădea să vorbească aşa despre nişte oameni pe care nu-i cunoştea. Bărbatul scrută orizontul, apoi ridică din umeri, într-un gest ce se voia compătimitor:

—Cred că te simţi lăsat pe dinafară, nu?

Am clătinat din cap. Pe bancheta din spatele lui am observat un binoclu; era limpede că, înainte chiar de a fi strigat după ajutor, avusese ocazia să vadă că eram singur.

Dintr-un salt ce dovedea îndemînare, ajunse pe bancheta de la prova a şalupei mele.

—Nu-i nimic de furat aici, am rostit.

M-au trecut fiori, dar aceştia nu erau provocaţi de teamă; pur şi simplu nu-mi venea să cred. Stînd în picioare pe banchetă, scoase de la cingătoare un cuțit. Detaliile—semnele încrustate pe mîner, lama zimțată—nu reuşeau decît să-mi întărească impresia că totul nu era decît un coşmar.

Tuşi şi spuse, pe un ton devenit brusc iritat:

—Fă ce-ți voi cere şi n-ai să pățeşti nimic!

Am tras aer în piept şi-am strigat după ajutor cît m-au ținut puterile; ştiam că prin preajmă nu se afla nimeni care să mă poată auzi, dar speram că, poate, țipătul meu ar fi putut să-l sperie. El privi în jur, mai degrabă uimit decît furios, de parcă nu i-ar fi venit să creadă că îmi iroseam forțele în chip atît de zadarnic. M-am aruncat în

apă, cu spatele. O clipă mai tîrziu l-am auzit urmîndu-mă.

Am localizat lucirea albăstrie a şalupelor deasupra mea, apoi am început să înot vitejeşte, îndepărtîndu-mă de ele, către adîncuri, fără să mai pierd timpul pentru a-i căuta umbra. Simţeam sîngele pulsîndu-mi în urechi, dar ştiam că înaintarea mea era silenţioasă. Oricît de iute ar fi fost, în bezna ce mă înconjura ar fi putut înota chiar pe lîngă mine, fără să-şi dea seama. Dacă n-avea să mă prindă curînd, existau şanse ca el să se întoarcă la şalupa lui, aşteptînd să mă depisteze cînd aveam să ies la suprafaţă pentru a-mi reînnoi provizia de aer. Trebuia să mă îndepărtez îndeajuns de mult, astfel încît să nu pot fi descoperit nici măcar cu ajutorul binoclului.

Mă îngrozea gîndul că în orice clipă aş fi putut simţi o mînă încleştîndu-mi glezna; dar Beatrice îmi era alături. În timp ce înotam, mi-am amintit de Cufundarea mea, iar prezenţa Ei a devenit mai puternică decît oricînd. Deşi îmi simţeam plămînii cuprinşi de flăcări, Ea m-a ajutat să înot mai departe; membrele mi se mişcau mecanic şi pete de lumină îmi pluteau dinaintea ochilor. Cînd, într-un tîrziu, am fost conştient că nu mai puteam să amîn ieşirea la suprafaţă, m-am răsucit cu faţa în sus şi m-am lăsat purtat de apă în sus. Am rămas în aceeaşi poziţie, sorbind aerul pe gură şi prin nas, rezistînd ispitei de a-mi înălţa capul pentru a privi în jur.

După ce am inspirat şi expirat adînc de cîteva ori la rînd, m-am scufundat din nou.

Cînd am ieşit la suprafaţă pentru a cincea oară, am îndrăznit să arunc o privire în urmă. Nici una dintre şalupe nu se vedea. M-am înălţat pentru a vedea mai bine, m-am răsucit, ca nu cumva, dezorientat de scufundarea prelungită, să fi greşit direcţia. Nimic.

Am privit stelele şi mi-am pus la încercare percepţia cîmpurilor. Şalupele nu puteau fi chiar atît de departe, încît să se fi ascuns dincolo de orizont. Am călcat apa,

reglîndu-mi respirația, încercînd să nu mă gîndesc la oboseala care începea să se facă simțită. Mă despărțeau aproximativ doi miliradiani de cea mai apropiată navă. Bunii înotători—destui dintre ei chiar mai tineri decît mine—se întreceau în competiții organizate pe astfel de distanțe, dar eu nu aspirasem niciodată la doborîrea unor recorduri de rezistență de acest gen. Lipsit de antrenament, în miez de noapte, n-aveam nici o șansă să reușesc.

Dacă bărbatul renunțase să mă mai caute, avea oare vreun rost să presupun că luase cu sine șalupa? Acestea erau din cale afară de ieftine, iar semnele lor de identificare erau aproape imposibil de schimbat. Luînd-o cu sine, n-ar fi făcut decît să-și recunoască vina. Dar, în acest caz, unde era șalupa? Nu existau decît două posibilități: fie o lăsase să-și găsească singură drumul, fie o trimisese chiar el către casă.

Cunoșteam direcția în care ar fi apucat-o șalupa. Dacă aș fi căutat din priviri atunci cînd ieșisem la suprafață mai devreme, aș fi văzut-o trecînd pe lîngă mine. Acum însă nu mai aveam nici o șansă de-a o ajunge din urmă.

Am început să mă rog. Știam că greșisem despărțindu-mă de ceilalți, dar m-am rugat pentru iertare și am simțit că aceasta îmi fusese acordată. Priveam spre orizont aproape liniștit, zîmbind lucirilor albastre ale meteoriților ce ardeau deasupra oceanului, convins că Beatrice nu avea să mă abandoneze.

Încă mă rugam, călcînd apa și tremurînd de frig, cînd o lumină albastră se ivi la orizont. Dispăru din cîmpul meu vizual, atunci cînd un val mă coborî între două creste de apă, dar eram convins că nu mă înșelasem, că aceea nu putea fi o stea căzătoare. Erau oare Daniel și ceilalți, sau străinul, care se întorcea ca să mă caute? N-aveam timp de stat pe gînduri. Dacă voiam să mă fac auzit atunci cînd șalupa avea să treacă prin dreptul meu, trebuia să înot

vîrtos.

Mi-am închis ochii şi m-am rugat pentru a obţine călăuzire. Te rog, Sfîntă Beatrice, învaţă-mă! Bucuria îmi umplu pe dată mînţile: ei erau, eram sigur de-acum! Fără să ezit, am pornit înot.

Am început să strig înainte de a putea vedea cîţi pasageri se aflau în şalupă, fiind însă conştient că Beatrice nu avea să-mi îngăduie să mă înşel. La bord s-a aprins o lanternă, revelîndu-mi patru siluete alăturate ce scrutau cuprinsul oceanului. Am strigat, plin de entuziasm, şi am început să dau din mîini. Într-un tîrziu, unul dintre ei mă zări şi şalupa porni către mine. Urcînd la bord, eram atît de încărcat de adrenalină, încît mai că-mi venea să plonjez din nou şi să mă întrec cu ambarcaţiunea pînă acasă.

Mă aşteptasem ca Daniel să fie furios; însă, deîndată ce le-am povestit păţaniile mele, el n-a rostit decît atît:

—Ar fi mai bine să plecăm de-aici.

Agnes m-a îmbrăţişat. Bartholomew m-a măsurat din cap pînă-n picioare, aproape respectuos, dar Rachel a murmurat, pe un ton sumbru:

—Eşti un idiot, Martin! Habar n-ai cît de norocos ai fost!

—Ştiu, i-am răspuns.

Părinţii mei ne aşteptau pe punte. Şalupa sosise, goală, cu puţin timp în urmă, iar ei se pregăteau să pornească în căutarea noastră. După plecarea celorlalţi, am depănat din nou povestea, încercînd de astă dată să minimalizez primejdia prin care trecusem.

Înainte ca eu să fi apucat să termin, mama l-a apucat pe Daniel de gulerul cămăşii şi-a început să-l pălmuiască.

—Am avut încredere în tine cînd ţi l-am dat în grijă! Tîmpitule! Am avut încredere în tine!

Daniel îşi ridică o mînă, pentru a se apăra de ploaia de lovituri, apoi o lăsă să cadă şi îşi plecă faţa către punte.

Am izbucnit în lacrimi.

—A fost numai vina mea!

Părinții noștri nu ne bătuseră niciodată. Nu-mi venea să cred că tot ce vedeam se întîmpla cu adevărat.

—Lasă-l..., interveni tata, împăciuitor. A ajuns acasă cu bine. E teafăr, nimeni nu l-a atins. Nu-i așa, Martin? mă întrebă el, cuprinzîndu-mi umerii.

Am încuviințat, printre lacrimi. Era mai groaznic decît tot ce se întîmplase în șalupă sau, mai tîrziu, în apă. Mă simțeam de o mie de ori mai neajutorat, de o mie de ori mai neînsemnat, mai copil.

—Beatrice a vegheat asupra mea, am rostit.

Mama și-a dat ochii peste cap și a izbucnit într-un hohot de rîs nervos, dîndu-i drumul lui Daniel.

—Beatrice? Beatrice? Nu știi ce ți s-ar fi putut întîmpla? Ești prea tînăr ca să-i fi putut da ceea ce voia! În cele din urmă, ar fi ajuns să-și folosească pumnalul.

Răcoarea veșmintelor mele ude păru a deveni, dintr-o dată, mai pătrunzătoare. M-am clătinat, reușind însă să mă țin pe picioare. Am șoptit, încăpățînat:

—Beatrice a fost acolo.

—Du-te și schimbă-te, dacă nu vrei să mori de frig, m-a întrerupt tata.

Am rămas întins în pat, ascultîndu-i cum continuau să țipe la Daniel. Cînd, într-un tîrziu, l-am auzit coborînd scările, mi-era de-a dreptul greață de rușine și-mi doream să mă fi înecat.

—Te simți bine? m-a întrebat.

N-am știut ce să-i răspund. Nu eram în stare nici măcar să-i cer să mă ierte.

—Martin?

Daniel aprinse lampa. Fața îi era brăzdată de lacrimi; rîse fără convingere în timp ce și le ștergea.

—La naiba, m-ai speriat de moarte! Să nu mai faci niciodată așa ceva.

—N-am să mai fac.

—E-n ordine.

Nu țipase la mine, nu mă mustrase cîtuși de puțin.

—Vrei să ne rugăm împreună?

Am îngenuncheat unul lîngă celălalt, rugîndu-ne pentru liniștea părinților noștri, pentru străinul care voise să-mi facă rău. Am început să tremur; abia acum realizam ce fusesem pe cale să pățesc. Dintr-o dată, un șuvoi de cuvinte a început să mi se reverse dintre buze, cuvinte pe care nu le cunoșteam și nu le înțelegeam, deși știam că, rostindu-le, mă rugam pentru ca Daniel să mă ierte și ca părinții noștri să nu-l mai certe pentru nesocotința mea.

Cuvintele stranii curgeau din mine, un torent incomprehensibil în care, paradoxal, se adunaseră toate grijile mele. Știam ce se întîmplase: Beatrice îmi dăruise harul vorbirii limbii Îngerilor. Întrupîndu-se, aceștia renunțaseră la cunoașterea acestui grai divin; uneori, însă, Beatrice dăruia oamenilor cunoașterea graiului Îngerilor, îngăduindu-le astfel să exprime lucruri altminteri imposibil de transpus în cuvinte. Daniel se ruga în limba Îngerilor încă de la Cufundarea sa, dar aceasta nu era o îndemînare pe care să o poți deprinde și nici nu-ți era dăruită la cerere.

Cînd, într-un tîrziu, m-am oprit, mințile îmi clocoteau de idei.

—Poate că Beatrice a plănuit tot ce s-a întîmplat în noaptea aceasta, pentru a ne conduce spre clipa de-acum! am exclamat.

—Nu te lăsa dus de val, mi-a temperat Daniel zelul. Acceptă harul așa cum ți-a fost dăruit.

Mi-a tras un ghiont, făcîndu-mi cu ochiul:

—Iar acum, hai să ne culcăm, înainte să mai intrăm în vreun bucluc!

Am rămas treaz pînă aproape în zori, copleșit de

bucuria revelației. Daniel mă iertase. Beatrice mă apărase și mă binecuvîntase cu harul ei. Nu mai simțeam rușinea, ci doar uimire și umilință în fața miracolului ce se petrecuse. Știam că nu săvîrșisem nimic ce să mă facă demn de așa ceva, dar viața mea era învăluită în iubirea divină.

3

Potrivit Scripturilor, oceanele Terrei erau răvășite de furtuni și populate de creaturi periculoase. Pe Pămîntul Făgăduinței însă, oceanele erau calme, iar Îngerii evitaseră ca, în procesul de ecopoiesis, să creeze ființe care să facă vreun rău întrupărilor lor muritoare. Cele patru continente și cele patru oceane erau în egală măsură ospitaliere și, așa cum în fața lui Dumnezeu bărbații și femeile nu se deosebeau unii de alții, tot așa continentalii și oceanienii erau egali și asemănători ca înfățișare. (Unii exegeți susțineau că aceste afirmații erau literalmente adevărate: Dumnezeu alesese să fie orb pentru a nu vedea unde anume trăiam și dacă fusesem sau nu dăruiți la naștere cu un penis. Mi se părea o idee minunată, deși nu-i percepeam pe de-a-ntregul subtilitățile logice).

Auzisem că anumite secte obscure susțineau ideea că jumătate dintre îngeri se întrupaseră separat, ca un popor acvatic, putînd să trăiască în ocean și să respire sub suprafața acestuia; mai tîrziu, însă, Dumnezeu îi distrusese, deoarece constituiau o batjocură a sacrificiului Beatricei. Nici una dintre religiile legitime nu lua în serios o astfel de ipoteză, iar arheologii nu descoperiseră nici o urmă a existenței acestor semeni damnați ai noștri. Ființele umane erau de-un singur fel și gata! Continentalii și oceanienii puteau chiar să se căsătorească între ei, dacă

reuşeau să cadă de acord asupra locului în care urmau să vieţuiască împreună.

Cînd am împlinit cincisprezece ani, Daniel s-a logodit cu Agnes, tovarăşa noastră din Grupul de Rugăciune. Era o decizie înţeleaptă: nu aveau de înfruntat explicaţiile şi disputele privind Cufundarea, de care ar fi avut cu siguranţă parte, în cazul unor parteneri ce nu fuseseră binecuvîntaţi în egală măsură. Desigur, Agnes era oceaniană, dar o ramură amplă a familiei sale, ca şi o parte mai puţin însemnată a rudelor noastre, locuia pe continent, aşa încît, după îndelungi negocieri, s-a căzut de acord ca nunta să aibă loc la Ferez, un oraş de pe coastă.

L-am însoţit pe tata pentru a alege o carenă care avea să fie amenajată pentru a deveni căminul lui Daniel şi al lui Agnes. Stăpîna crescătoriei, pe nume Diana, avea la remorcă şase carene ajunse la maturitate. Tata a insistat să parcurgă puntea fiecăreia, pentru a le examina personal în căutarea unor eventuale imperfecţiuni.

Cînd am trecut pe cea de-a patra, am început să-mi pierd răbdarea. Am mormăit, mai mult pentru mine însumi: „Pielea de sub nivelul de plutire e cea care contează, nu puntea!" Într-adevăr, se puteau afla multe despre condiţia generală a unei carene, de sus, de la nivelul punţii; cîteva mici fisuri situate deasupra nivelului de plutire nu meritau prea mare atenţie.

Auzindu-mi bombănelile, tata a încuviinţat, îngîndurat:

—Ai dreptate. Ar trebui să cobori în apă şi să verifici etanşeitate.

—N-am de gînd să fac una ca asta, am replicat.

Pretenţiile tatei mi se păreau absurde. De parcă n-ar fi fost de-ajuns de stînjenitor că nu ne încredeam în această femeie, care era dornică să ne vîndă o carenă sănătoasă, la un preţ decent!...

—Martin! E vorba de siguranţa fratelui tău şi a

cumnatei tale!

Am aruncat o privire plină de subînțeles către Diana, vrînd să-i demonstrez astfel încotro se îndrepta simpatia mea. Apoi mi-am scos cămașa și m-am scufundat. M-am îndreptat înot spre cea din urmă carenă, apoi am plonjat. Am început să-mi îndeplinesc misiunea cu o acribie de-a dreptul perversă, parcurgînd cu degetele fiecare nanoradian pătrat de piele. Eram hotărît să îl exasperez pe tata, pierzînd cît mai mult timp cu examinarea și, totodată, să o impresionez pe Diana, studiind toate cele șase carene fără a ieși la suprafață nici măcar o dată ca să iau aer.

Știam că o carenă neamenajată se cufundă mai puțin decît una plină de mobilier și de alte mărunțișuri; cu toate acestea, am descoperit cu surprindere că pînă și în umbra masivelor creaturi lumina era îndeajuns de puternică pentru a-mi permite să văd limpede pielea. După un timp mi-am dat seama că acest lucru se datora turbidității crescute a apei; particulele fine care o tulburau reflectau lumina soarelui și în zonele umbrite.

În timp ce mă mișcam prin apa caldă străbătută de reflexii strălucitoare am simțit iubirea Beatricei invadîndu-mă, mai puternică decît o simțisem în ultimul timp, și mi-a fost cu neputință să-mi mențin trează furia împotriva tatei. La fel ca și mine, dorea o carenă cît mai bună pentru Daniel și Agnes. Cît despre dorința mea de a o impresiona pe Diana... Pe cine-mi închipuiam oare c-aș putea să păcălesc? Era o femeie matură, cel puțin de vîrsta lui Agnes, era prea puțin probabil ca ea să mă considere mai mult decît un copil. Sfîrșisem de cercetat cea de-a treia carenă atunci cînd am început să simt lipsa aerului. Am ieșit la suprafață și-am anunțat vesel:

—Pînă acum, nici o zgîrietură!

Diana mi-a zîmbit:

—Ai plămîni puternici.

Toate cele şase carene erau în perfectă stare. Am sfîrşit prin a o cumpăra pe cea aflată la urmă, fiindcă era mai uşor de dezlegat.

Oraşul Ferez fusese construit la gura unui rîu. Portul se afla ceva mai în amonte. Acest lucru ne-a ajutat să ne pregătim pentru debarcare; liniştirea progresivă a valurilor n-a fost la fel de şocantă precum ar fi putut fi trecerea bruscă de la legănarea veşnică a mării la fermitatea solului continental. Sărind de pe punte pe scîndurile debarcaderului, am avut însă senzaţia întîlnirii cu ceva imens şi neînduplecat, de parcă aş fi atins însăşi stînca din miezul planetei. Mai fusesem la ţărm în două rînduri, de fiecare dată pentru mai puţin de-o zi. Sărbătorile ocazionate de nuntă aveau să dureze zece zile; din fericire, în tot acest timp aveam să înnoptăm acasă, la bord.

În timp ce parcurgeam, toţi patru, străzile aglomerate care duceau la sala de ceremonii în care avea să se desfăşoare nunta, cu excepţia slujbei de cununie, i-am cercetat cu nesaţ pe cei întîlniţi în cale. Spre deosebire de noi, prea puţini umblau desculţi; după cîteva sute de tau străbătuţi pe pietrele de pavaj—cu mult mai dure decît suprafaţa oricărei punţi—am început să înţeleg de ce. Hainele noastre erau altfel decît ale localnicilor, pielea ne era mai închisă la culoare, vorbele noastre erau marcate de un accent inconfundabil... Şi totuşi, nimeni nu se holba la noi. Pentru localnici, oceanienii nu constituiau o noutate. Nepăsarea celor din jur mi-a accentuat conştiinţa diferenţei: curiozitatea care mă umplea nu era reciprocă.

Odată ajunşi în sală, m-am alăturat celor care se ocupau de pregătirile pentru nuntă; sarcina mea era, în principal, să mut mobilierul de colo-colo, sub supravegherea tiranică a unuia dintre unchii lui Agnes. Pentru mine a fost un şoc chiar prezenţa atîtor oceanieni în acest mediu străin; mai straniu a fost atunci cînd mi-

am dat seama că nu-mi era chiar atît de uşor să-i deosebesc pe continentali de ai noştri; nu existau deosebiri majore în înfăţişare şi nici măcar în ceea ce privea veşmintele. Am început să mă simt oarecum vinovat: dacă însuşi Dumnezeu nu găsea deosebiri între unii şi ceilalţi, ce drept aveam eu să le caut?

La amiază am mîncat cu toţii afară, în grădina din spatele sălii de ceremonii. Iarba, deşi moale, îmi provoca mîncărimi în tălpi. Daniel plecase să-şi probeze costumul de mire, iar părinţii mei îşi vedeau de sarcinile lor; privind în jur, n-am recunoscut mai mult de cinci sau şase rude. M-am retras la umbra unui copac, prefăcîndu-mă a nu fi interesat de dimensiunile neobişnuit de mari ale plantei şi de anatomia ei bizară. Mă întrebam dacă după prînz avea să urmeze siesta; nu-mi puteam închipui c-aş fi putut să adorm acolo, pe iarbă.

Cineva s-a aşezat lîngă mine; m-am întors, surprins.

—Sînt Lena, verişoara lui Agnes.

—Mă cheamă Martin, sînt fratele lui Daniel.

Am ezitat o clipă înainte de a-i întinde mîna. Mi-a strîns-o, zîmbind. Dimineaţă îmbrăţişasem cu reticenţă o serie de viitoare rude prin alianţă; de astă dată, n-am îndrăznit.

—Fratele mirelui însuşi a pus osul la treabă, alături de noi, plebea! a exclamat ea, clătinînd din cap cu admiraţie ironică.

Îmi doream cu disperare să găsesc o replică spirituală, dar m-am gîndit că o încercare ratată ar fi fost mai penibilă decît tăcerea.

—Locuieşti în Ferez?

—Nu, sînt din Mitar, mai către interiorul continentului. Acum locuim la un unchi. Se strîmbă şi adăugă: Sîntem vreo zece acolo, n-avem pic de intimitate. E groaznic.

—Pentru noi a fost mai simplu, am răspuns. Ne-am

adus cu noi propria casă. *Idiotul de mine! De parcă ea n-ar şti...*

Lena zîmbi.

—N-am mai urcat de ani de zile la bordul unei nave. Va trebui să mă conduci într-o vizită, zilele astea...

—Sigur că da, mi-ar face plăcere.

Eram convins că o spusesem doar pentru a întreţine conversaţia. Cu siguranţă, peste cîteva ceasuri n-avea să-şi mai amintească de această idee.

—Daniel e singurul tău frate? mă întrebă ea.

—Da.

—Probabil că sînteţi destul de apropiaţi.

Am ridicat din umeri:

—Dar tu? Mai ai fraţi?

—Doi. Amîndoi sînt mai mici, au opt şi respectiv nouă ani. Ne înţelegem destul de bine.

Îşi rezemă bărbia în palmă şi mă privi, relaxată.

Am întors privirea, descumpănit de ceea ce mi-ar fi plăcut să cred că reuşisem să citesc în ochii ei. Dacă nu cumva părinţii săi fuseseră extrem de tineri la naşterea ei, nu era de crezut că fraţii ei făceau parte din planul lor iniţial. Aşadar, numărul impar al membrilor familiei însemna fie un deces prematur, fie că în ţinutul ei de baştină nu era respectată tradiţia sarcinilor purtate de părinţi în mod egal. Studiasem geografia şi obiceiurile acelei regiuni în urmă cu mai puţin de un an, dar asemenea lucruri nu reuşeau cu nici un chip să-mi rămînă întipărite în memorie.

—Păreai atît de singur, retras aici, într-un colţ, urmă Lena.

M-am întors din nou cu faţa către ea, surprins.

—Eu nu sînt niciodată singur, am rostit.

—Nu?

Afirmaţia mea îi stîrnise, se pare, o curiozitate sinceră. Am deschis gura pentru a-i spune despre Beatrice, apoi

m-am răzgîndit. De cîte ori vorbisem despre asta prietenilor mei—cei de rînd, nu aceia care trecuseră ei înşişi prin experienţa Înecului—îmi regretasem amarnic limbuţia. Nu izbucniseră chiar toţi în rîs, dar aceia care nu o făcuseră se arătaseră stînjeniţi de revelaţia mea.

—Mitar are cam un milion de locuitori, nu-i aşa?

—Da.

—O suprafaţă similară a oceanului are o populaţie medie de zece oameni.

Lena se încruntă.

—E o explicaţie niţel cam complicată, spuse ea, ridicîndu-se în picioare. Dar poate c-ai să te gîndeşti să o reformulezi, astfel încît s-o poată înţelege şi un continental.

Îşi flutură mîna în semn de rămas-bun şi începu să se îndepărteze.

—Poate, am îngînat.

Nunta s-a desfăşurat la Biserica Adîncurilor din Ferez, o astronavă construită din piatră, sticlă şi lemn. Părea mai degrabă o parodie a bisericilor pe care le cunoscusem pînă atunci, deşi, la drept vorbind, semăna mai mult cu adevărata navă a Îngerilor decît oricare carenă vie.

Daniel şi Agnes stăteau în picioare în faţa preotului, sub altar. Rudele cele mai apropiate erau înşirate de-o parte şi de cealaltă a tînărului cuplu, pe două rînduri ce formau un unghi ascuţit. Tatăl meu—care fusese mama lui Daniel—era primul din rîndul familiei noastre, urmat de mama şi de mine. Mă aflam chiar în dreptul lui Rachel, care nu contenea să-mi arunce, cînd şi cînd, priviri dispreţuitoare. După păţania mea, Daniel şi cu mine fuseserăm într-un tîrziu lăsaţi să participăm la reuniunile grupului de rugăciune, însă, după mai puţin de-un an, interesul meu începuse să scadă şi, curînd după aceea, am încetat să mai merg la biserică. Beatrice era cu mine tot timpul şi nici un fel de întîlniri sau ceremonii nu mi-ar fi

putut-o apropia mai mult. Ştiam că Daniel îmi dezaproba atitudinea, dar nu se grăbise să-mi ţină predici, iar părinţii îmi acceptaseră hotărîrea, la rîndul lor, fără prea mare tam-tam. Dacă Rachel se încăpăţîna să mă considere un soi de apostat, ei bine, era treaba ei!

Preotul rosti:

—Cine dintre voi aduce o punte în această căsătorie?

Daniel răspunse fără ezitare:

—Eu.

În ceremoniile Bisericii Tranziţionale, această întrebare a încetat a mai fi pusă; e o chestiune intimă, ce nu-i priveşte decît pe cei implicaţi. Într-un fel, întrebarea frizează sacrilegiul. Cu toate acestea, s-au văzut şi cazuri în care teologii Bisericii Adîncurilor au explicat absurdităţi mult mai flagrante, aşa încît nu vedeam ce rost ar fi avut să îi contrazic.

—Agnes şi Daniel, declaraţi solemn că aşa cum veţi împărtăşi puntea aceasta, veţi împărţi şi bucuriile şi povara căsătoriei, deopotrivă, fără deosebire?

—Declarăm solemn!

Mintea mea o luase razna. Mă gîndeam la părinţii Lenei. Poate că unul dintre copiii lor fusese adoptat. Pînă acum, Lena şi cu mine ne strecuraserăm de trei ori pe navă, în orele timpurii ale serii, cînd părinţii mei nu se întorseseră încă. Făcuserăm lucruri pe care nu le mai făcusem cu nimeni altcineva, dar nu îndrăznisem încă să-i pun o întrebare pe care o consideram mult prea personală.

Am tresărit, auzind cuvintele preotului:

—În ochii lui Dumnezeu sînteţi, din această clipă, o singură fiinţă.

Tata a început să suspine în surdină. În timp ce Daniel şi Agnes se sărutau, m-am simţit năpădit de un val de emoţii contradictorii. Fratele meu avea să îmi lipsească, dar mă bucuram, pe de altă parte, că nu aveam să mai fiu

nevoit să împart totul cu el. Îi doream toată fericirea din lume—îl invidiam deja pentru fericirea lui –, dar, în egală măsură, ideea căsniciei cu o persoană ca Agnes îmi dădea o senzație de claustrofobie. Era blîndă, credincioasă și generoasă. Ea și Daniel aveau să se poarte frumos unul cu altul și, cînd avea să vină vremea, copiii lor aveau să crească în armonie. Dar nici unul dintre ei nu avea să însemne cîtuși de puțin o provocare pentru spiritul celuilalt.

Această rețetă a armoniei standardizate mă îngrozea. Mă înspăimînta mai ales posibilitatea ca Beatrice Însăși să aprobe o astfel de fericire, pe care eu însumi aș fi fost nevoit, în acest caz, să mă străduiesc a o atinge.

Gîfîind, Lena își apăsă palma peste mîna mea, împingîndu-mi degetele și mai adînc în trupul ei. Eram întinși unul peste altul pe patul meu, împletindu-ne picioarele încordate.

Își încleștă degetele celeilalte mîini, cuprinzîndu-mi penisul. M-am aplecat și am sărutat-o, mișcîndu-mi degetul mare așa cum îmi arătase ea mai devreme. Fiorul ei mi se transmise instantaneu.

—Martin?

—Ce e?

Își trecu ușor vîrful unui deget peste mădularul meu tumefiat. Atingerea aceasta, abia perceptibilă, era chiar mai plăcută decît strîngerea caldă a palmei.

—Vrei să facem dragoste?

Am clătinat din cap.

—De ce nu?

Vîrful degetului ei continuă să traseze aceeași linie imaginară; gîndurile mi se învălmășeau în minte. Chiar așa, de ce nu?

—Ai putea rămîne însărcinată.

Ea izbucni în rîs.

—Nu fii prost! Știu să mă feresc. Ai să înveți și tu, e doar o chestiune de experiență.

—Îmi voi folosi limba, am spus. Ți-a plăcut, mai devreme...

—Așa e, dar acum vreau mai mult. Și tu vrei, se vede limpede. Zîmbi, rugătoare: Va fi bine pentru amîndoi, îți promit. Va fi mai plăcut decît orice altceva ai trăit pînă acum.

—Eu n-aș băga mîna în foc, în privința asta...

Lena pufni neîncrezătoare și își plimbă degetul mare în jurul bazei penisului meu.

—Se vede că n-ai mai făcut-o niciodată pînă acum. Dar n-ai de ce să-ți fie rușine...

—De ce să-mi fie rușine?

Ea încuviință din cap, cu seriozitate.

—Înțeleg. Ți-e teamă.

Mi-am retras mîna și mișcarea bruscă m-a făcut să dau cu capul de patul de deasupra. Patul lui Daniel.

Lena își întinse mîna și-mi mîngîie obrazul.

—Nu se poate, am spus. Nu sîntem căsătoriți.

Ea se încruntă.

—Credeam c-ai renunțat la toate astea...

—La ce să renunț?

—La religie.

—Nu cred c-ai înțeles bine.

—Dar pentru asta ne-au plămădit îngerii trupurile! insistă Lena. Cum ar putea fi un păcat a face dragoste?

Își coborî mîna de-a lungul gîtului meu, spre piept.

—Dar puntea e menită să...

La ce slujește puntea? Scripturile spun că puntea e menită să-i unească pe bărbați și femei. Și tot în Scripturi se afirmă că Dumnezeu nu făcea deosebire între bărbați și femei. Cu toate acestea, în fața altarului Bisericii Adîncurilor, sub ochii lui Dumnezeu, preotul îl determinase pe Daniel să își aroge proprietatea punții.

Prin urmare, de ce mi-ar fi păsat mie de ce spuneau preoții?

—Hai s-o facem! m-am auzit rostind.

—Ești sigur că vrei?

—Da!

I-am cuprins fața în mîini și am început să o sărut. După un timp, ea și-a împreunat mîinile și m-a condus înlăuntru-i. Șocul provocat de plăcere m-a adus în pragul exploziei, dar am reușit, nici eu nu știu cum, să mă stăpînesc. Cînd am simțit că riscul unui orgasm prematur trecuse, am cuprins-o în brațe și am început să mă mișc încet, înainte și înapoi.

Nu era mai plăcut decît Cufundarea, dar senzația era atît de asemănătoare, încît era cu neputință ca această împreunare să nu fie binecuvîntată de Beatrice. Și, în vreme ce ne mișcam, îmbrățișați, m-am hotărît să-i cer Lenei să ne căsătorim. Era inteligentă și puternică. Punea totul sub semnul întrebării, fără prejudecăți. N-avea importanță că era o continentală. La urma urmei, puteam să găsim o soluție de compromis; puteam să locuim în Ferez, de pildă.

Am simțit cum ejaculam.

—Îmi pare rău, am șoptit.

—Nu-i nimic, mi-a răspuns Lena, tot în șoaptă. Nu te opri.

Erecția persista. Nu mi se mai întîmplase niciodată, după ejaculare. Îi simțeam mușchii încordîndu-se și destinzîndu-se în ritmul mișcării de du-te-vino, îi auzeam respirația sacadată. Dintr-o dată, scoase un țipăt și își înfipse unghiile în spatele meu. Am încercat din nou să mă desprind, dar n-am reușit, îmbrățișarea ei era prea strînsă. De-acum, nu mai exista cale de întoarcere.

Teama m-a năpădit.

—Eu... Niciodată...

Ochii mi s-au umplut de lacrimi. Am încercat să le

alung.

—Știu, rosti ea, îmbrățișîndu-mă strîns. Știu că e înfricoșător. Și totuși, încearcă să simți. Nu e minunat?

Penisul nemișcat parcă îmi amorțise. În schimb, simțeam un fluviu de lavă încinsă inundîndu-mi pîntecele, valuri de plăcere ce se răspîndeau tot mai adînc.

—Da, am șoptit. Și tu simți la fel?

—Pentru mine e altfel, dar e la fel de bine. Ai să afli și tu cum e, cît de curînd.

—Nu m-am gîndit că vom ajunge chiar atît de departe, i-am mărturisit.

Lena chicoti.

—Te-așteaptă o viață nouă, Martin! Nici nu știi ce-ai pierdut, pînă nu încerci.

Mă sărută, apoi încercă să se desprindă. Am țipat de durere, iar ea s-a oprit imediat.

—Iartă-mă! Am să încercsă nu mă grăbesc.

Mi-am coborît mîna, atingînd locul în care eram uniți. Un firicel de sînge se prelingea la rădăcina penisului meu.

—Sper că n-ai de gînd să leșini? mă întrebă Lena.

—Nu vorbi prostii!

Și totuși, mă simțeam amețit.

—Dar dacă nu sînt încă pregătit pentru asta? Dacă nu voi reuși?

—Atunci ne vom desprinde de la sine peste cîteva sute de tau. Nu-ți fie teamă, Îngerii nu erau chiar atît de tîmpiți!

I-am ignorat cuvintele blasfemiatoare, deși Beatrice Însăși, și nu un Înger oarecare, fusese cea care ne plămădise trupurile.

—Promite-mi că n-ai să folosești un cuțit, am rostit.

—Nu glumi cu astfel de lucruri! Unora chiar li se întîmplă, să știi...

—Știu, am spus, aplecîndu-mă și sărutîndu-i umărul. Cred...

Lena își întinse puțin picioarele și am simțit cum miezul se desprindea, înlăuntrul pîntecelui meu. Sîngele se prelinse într-un șuvoi cald, dar durerea se preschimbă foarte curînd din amenințare într-o arsură ușoară, plină de tandrețe; sistemul meu nervos încetase a mai aplifica efectele leziunii.

—Îl simți? am întrebat. A devenit deja o parte din tine?

—Nu încă. Durează o vreme pînă cînd se formează conexiunile. Îmi atinse buzele cu vîrfurile degetelor și adăugă: Pot să rămîn în tine, pînă atunci?

Am încuviințat, fericit. Senzațiile fizice se estompaseră. Faptul că fusesem în stare să-i dăruiesc Lenei o parte din trupul meu era adevăratul miracol. Studiasem cu mult timp în urmă detaliile fiziologice, de la schimbul de nutrienți și pînă la sistemul imunitar independent al organului, știam că Beatrice utilizase pentru plămădirea punții multe din tehnicile pe care le folosise atunci cînd concepuse gestația embrionilor. A fi martorul ingeniozității Ei, pusă în practică într-un mod atît de dramatic, în propriul meu trup, era șocant și emoționant deopotrivă. Doar nașterea m-ar fi putut aduce mai aproape de ea decît mă simțeam în acele momente.

Cînd, într-un tîrziu, ne-am despărțit, priveliștea organului care ieșise din mine m-a luat pe nepregătite.

—E dezgustător! am exclamat, fără să vreau.

Lena a clătinat din cap, rîzînd.

—Cele noi par întotdeauna... înfipte aiurea. O parte din ceea ce pare a fi o crustă se va elimina prin spălare, iar restul se va coji în cîțiva kilotau.

Am tras de cearșaf, căutînd o porțiune mai curată, apoi am șters cu grijă penisul ei / al meu. Vaginul meu proaspăt format încetase să mai sîngereze. De-abia în acel moment mi-am dat seama cîtă mizerie făcuserăm.

—Va trebui să spăl așternuturile înainte să se întoarcă

ai mei. Am să le pot pune la uscat mîine în zori, dar, dacă nu le spăl chiar acum, ai mei le vor adulmeca mirosul de cum vor sosi.

Ne-am curățat noi înșine îndeajuns încît să ne putem îmbrăca șorturile, iar apoi Lena m-a ajutat să car așternuturile pe punte și să le cufundăm în apă, agățate de cîrligele pentru rufe. Fibrele din țesătură aveau să folosească nutrienții din apă pentru a declanșa procesul de auto-curățare.

Debarcaderul părea pustiu; cele mai multe dintre navele amarate în jur aparțineau celor veniți la nuntă. Le spusesem alor mei că eram prea obosit ca să mai rămîn la sărbătorirea evenimentului; ospățul avea să continue pînă către zori, deși Agnes și Daniel aveau să se retragă către miezul nopții, pentru a face ceea ce eu și cu Lena tocmai făcuserăm.

—Tremuri, Martin?

N-aveam nimic de cîștigat dacă amînam discuția. Înainte ca tot curajul să mă părăsească, am apucat să rostesc:

—Vrei să fii soția mea?

—Ha, ha, foarte hazliu, a surîs Lena, luîndu-mă de mînă. Iartă-mă, dar nu știu niciodată cînd glumești și cînd vorbești serios.

—Am schimbat puntea, am continuat eu. N-are importanță că am făcut-o înainte de a ne căsători, dar ar fi mult mai ușor dacă, măcar de-acum, ne-am supune tradiției.

—Martin...

—Sau, dacă așa vrei, am putea doar să locuim împreună. Mie mi-e totuna. Oricum, în ochii Beatricei sîntem deja căsătoriți.

Lena își mușcă buzele.

—Nu vreau să locuiesc cu tine.

—Aș putea să mă mut la Mitar. Cu siguranță, mi-aș

putea găsi o slujbă.

Lena clătină din cap, continuînd să mă țină de mînă, și spuse, pe un ton hotărît:

—Nu. Știai foarte bine, înainte ca noi să fi făcut ceea ce am făcut, ce va însemna asta și ce nu. Nu vrei să te căsătorești cu mine, așa cum nici eu nu vreau să mă căsătoresc cu tine. Așa că las-o baltă!

Mi-am retras mîna și m-am așezat pe punte. Ce făcusem? crezusem că aveam binecuvîntarea Beatricei, îmi închipuisem că toate acestea făceau parte din planul ei... dar nu făceam decît să mă păcălesc eu însumi.

Lena se așează alături.

—De ce îți faci griji? Ți-e teamă că vor afla ai tăi?

—Da.

De fapt, ăsta era unul dintre cele mai neînsemnate motive, dar mi se părea lipsit de sens să încerc a-i explica adevăratele mele motive. M-am întors către ea.

—Cînd crezi că vom putea să...

—Nu mai devreme de zece zile. Uneori durează chiar mai mult, după prima dată.

Știusem acest lucru, dar speram ca, poate, experiența ei practică să-mi fi contrazis cunoștințele teoretice. Zece zile. În intervalul acesta vom fi plecat de mult, amîndoi.

—Crezi că n-ai să te mai poți căsători niciodată, de asta ți-e teamă? m-a întrebat Lena. Cîte dintre căsătorii îți închipui că implică puntea cu care unul dintre partnerei s-a născut?

—Nouă din zece, am răspuns fără ezitare. În afara cazurilor în care ambii parteneri sînt femei.

Lena îmi aruncă o privire în care se amestecau duioșia și neîncrederea.

—După aprecierile mele, aș spune mai degrabă una din cinci.

Am clătinat din cap.

—Nu mă interesează. Am schimbat puntea, trebuie să

rămînem împreună.

Lena se încruntă, dar expresia ei nu reuşi decît să-mi întărească hotărîrea.

—Sau, dacă nu vrei, trebuie să-mi recapăt puntea.

—Martin, e ridicol ce spui! Îţi vei găsi o altă iubită cît de curînd şi nici n-ai să mai ştii la ce bun ţi-ai făcut atîtea griji! Sau poate c-ai să te îndrăgosteşti de vreun băiat drăguţ din Biserica Adîncurilor şi amîndoi veţi fi bucuroşi că aţi scăpat de grija de a vă descotorosi de puntea care ar fi fost în plus.

—Da? Şi dacă el va fi scîrbit de faptul că n-am fost în stare să aştept pînă cînd o voi fi făcut de dragul lui?

Lena pufni înciudată.

—Am spus cumva mai devreme că Îngerii nu erau tîmpiţi, că ştiau ce să facă? După zece mii de ani fără trupuri, şi-au închipuit că sînt îndeajuns de calificaţi pentru...

—Încetează cu blasfemiile! i-am retezat vorba, furios. Beatrice ştia exact ce avea de făcut. Dacă cineva a greşit, aceia sîntem noi!

Calmă, Lena enunţă, ignorîndu-mi furia:

—Peste zece ani se va inventa o pilulă pe care va fi de-ajuns să o înghiţi pentru a împiedica transferarea punţii şi alta care să determine schimbarea ei, atunci cînd, în mod normal, ea nu s-ar produce. Vom recăpăta controlul asupra propriilor noastre trupuri şi vom face cu ele tot ce vom dori.

—Eşti bolnavă. Ce spui tu e de-a dreptul greţos!

Am rămas cu privirea aţintită pe punte, abătut. Asta îmi dorisem, nu-i aşa? O iubită care să fie exact opusul pioasei şi tandrei Agnes a lui Daniel! Atîta doar că, în visele mele, aveam la dispoziţie o viaţă întreagă pentru a dezbate diferendele noastre filozofice, iar nu o singură noapte, în care acestea să ne învrăjbească.

De-acum nu mai aveam nimic de pierdut. I-am povestit

Lenei despre Cufundarea mea. N-a izbucnit în rîs; s-a mulțumit să mă asculte pînă la capăt, în tăcere.

—Mă crezi? am întrebat.

—Bineînțeles! Apoi ezită o clipă: Dar te-ai întrebat vreodată dacă nu cumva ar putea exista și o altă explicație pentru ceea ce ai simțit în noaptea aceea, sub apă? Erai lipsit de oxigen...

—Oamenii duc mereu lipsă de oxigen. Copiii oceanieni își petrec jumătate din viață încercînd să-și bată propriul record de scufundare în apnee.

Lena încuviință.

—Sigur că da. Dar în cazul tău n-a fost chiar același lucru cu o simplă scufundare în apnee, nu-i așa? Ai stat sub apă mult mai mult decît ai fi rămas din propria voință. Și... Ai fost avertizat, știai la ce să te aștepți.

—Nu-i adevărat. Daniel nu mi-a spus cum va fi. Ceea ce s-a întîmplat m-a luat prin surprindere.

Mi-am ridicat ochii și am privit-o calm, gata să-i contracarez orice altă ipoteză, oricît de ingenioasă. Eram extenuat, ca după o pedeapsă aspră, dar eram aproape împăcat cu mine însumi. Asta aștepta Beatrice din partea mea, înainte de schimbarea punții: nu o ceremonie lipsită de viață, într-o clădire moartă, ci onestitatea cu care îi dezvăluisem Lenei cine era cel cu care tocmai făcuse dragoste. Am stat de vorbă în contradictoriu pînă la ivirea zorilor, fără ca vreunul dintre noi să fi reușit să-l convingă pe celălalt, într-o cît de mică măsură. Lena m-a ajutat să scot așternuturile de la înmuiat și să le ascund sub punte. Înainte de a pleca, mi-a notat adresa unui prieten de-al ei din Mitar și data la care urma să ne întîlnim.

Să ajung la acea întîlnire a fost cel mai dificil lucru pe care l-am făcut vreodată. Mi-am petrecut trei zile mari și late punîndu-mă bine pe lîngă verii mei din Mitar, într-asemenea măsură încît ar fi fost de-a dreptul o nesimțire

din partea lor să nu mă invite să-i vizitez după nuntă. Odată ajuns la ei, am fost nevoit să mint şi să urzesc tot soiul de scheme complicate, în aşa fel încît să fiu sigur că aveam să fiu liber în ziua stabilită. În casa unui străin, într-o după-amiază, Lena şi cu mine am refăcut, în sens invers, tot ce se întîmplase între noi. Fără pic de bucurie, de astă dată. Mă temusem că actul în sine avea să-mi reînvie iluziile stupide, însă, atunci cînd ne-am despărţit, în stradă, am avut senzaţia că abia ne cunoscusem.

De durut, m-a durut mai tare decît prima oară, pe navă, iar pîntecele mi-a rămas umflat preţ de vreo două zile. Ştiam însă că, foarte curînd, doar atingerea unei amante sau examinarea atentă a unui medic aveau să poată decela ceea ce făcusem.

În trenul care mă purta înapoi spre coastă am parcurs din nou, cu gîndul, întreg şirul evenimentelor. Cum putusem să mă înşel în asemenea hal? Oamenii vorbeau mereu despre puterea sexului, care crează confuzie în minte şi dezamăgeşte aproape întotdeauna, dar îmi închipuisem că nu erau decît vorbe goale, pline de cinism. Şi apoi, nu mă lăsasem ispitit orbeşte; îmi imaginasem că eram călăuzit de Beatrice...

Dacă greşisem în această privinţă...

De-acum înainte, va trebui să am mai multă grijă. Beatrice îmi vorbea întotdeauna limpede, dar va trebui să îi ascult glasul cu mai multă răbdare şi cu umilinţă.

Asta era! Asta urmărise Ea să mă înveţe. În sfîrşit, am reuşit să mă relaxez şi să privesc pe geam la pădurea pe lîngă care treceam cu viteză, să admir încă un miracol al procesului de ecopoiesis. Dacă mai aveam nevoie de vreo dovadă a existenţei unei a doua şanse, era destul să privesc cu atenţie în jur. Îngerii călătoriseră mai departe de Dumnezeu decît oricine altcineva; şi totuşi Dumnezeu îşi întorsese faţa către ei şi le dăruise Pămîntul Făgăduinţei.

4

Aveam nouăsprezece ani cînd am revenit la Mitar, de astă dată în calitate de student al universităţii din acest oraş. Iniţial dorisem să mă specializez în studiul fenomenului de ecopoiesis—ceea ce ar fi însemnat să studiez mai aproape de casă—, dar am fost nevoit să mă mulţumesc cu ceva cît de cît asemănător din punct de vedere intelectual şi geografic; anume, să lucrez cu Barat, un biolog continental a cărui adevărată pasiune era microfauna băştinaşă.

—Tehnologia angelică e un subiect interesant, mi-a spus el. Dar nu putem spera să parcurgem traseul invers şi să descifrăm evoluţia terestră, pornind de la creaţiile Îngerilor. Tot ce putem face este să încercăm să înţelegem cum arăta biosfera Pămîntului Făgăduinţei înainte ca noi să fi debarcat aici, distrugîndu-i echilibrul.

Am reuşit să-l conving să accepte un compromis: teza mea avea să se refere la impactul fenomenului de ecopoiesis asupra microfaunei băştinaşe. În acest fel, aveam să am pretextul necesar pentru a studia invenţiile Îngerilor, în paralel cu puţinele vieţuitoare unicelulare care se dezvoltaseră pe Pămîntul Făgăduinţei de un miliard de ani încoace.

„Impactul fenomenului de ecopoiesis" era, desigur, un subiect mult prea vast; cu ajutorul lui Barat, mi-am restrîns aria cercetărilor, concentrîndu-mi atenţia asupra unei probleme încă nerezolvate. Existau numeroase dovezi geologice conform cărora apa de la suprafaţa oceanului devenise mai alcalină şi mai săracă în oxigen, pe măsură ce noile specii perturbaseră echilibrul gazelor dizolvate. Unele dintre speciile băştinaşe se retraseseră în siguranţă din calea valului schimbării, altele fuseseră

distruse, dar în prezent exista o populație prosperă de zooite în straturile superioare ale apelor oceanului. Aceste specii rămăseseră pe loc, adaptîndu-se din mers la noile condiții, sau migraseră din altă parte?

Distanța dintre Mitar și coastă nu constituia un impediment serios pentru activitățile de studiere a oceanului; universitatea organiza periodic expediții, iar eu aveam o mulțime de lucrări de laborator de efectuat și o imensă bibliografie de parcurs înainte de a trece la partea practică, aceea a recoltării de specimene vii din habitatul lor natural. În plus, apele rîurilor și chiar apa de ploaie conțineau o mulțime de microorganisme din specii înrudite celor care mă interesau și, fiind posibil ca acestea să fi fost sursele de recolonizare a oceanului, subiectele demne de a fi studiate se aflau la îndemînă.

Barat era un profesor exigent, fără a fi însă un tiran, iar ceilalți studenți ai săi m-au primit cu căldură. Îmi era dor de casă, dar această nostalgie nu era chiar de nesuportat. Visele stranii și veșnica senzație de dezorientare provocate de viața pe uscat îmi provocau plăceri oarecum perverse. Eram destul de departe de visele copilăriei mele, de descoperirea secretelor Îngerilor. Ocaziile de a mă apleca mai îndeaproape asupra fenomenului de ecopoiesis s-au dovedit mai rare decît crezusem. Însă, deîndată ce am început să descopăr tainele biochimiei originare a planetei, complexitatea și eleganța subiectului mi-a captivat pe de-a-ntregul atenția.

Mă lăsam pradă nefericirii numai atunci cînd găseam răgaz pentru a mă gîndi la sex. Nu voiam să sfîrșesc asemeni lui Daniel, așa încît nici nu mi-a trecut prin minte să caut o altă persoană care să fi trăit revelația Cufundării, pentru a mă căsători. Nu îndrăzneam însă să mă confrunt cu perspectiva repetării greșelii pe care o săvîrșisem cu Lena. Nu intenționam să devin intim din punct de vedere fizic cu nimeni, pînă cînd nu vom fi fost

îndeajuns de apropiați pentru a-i dezvălui persoanei respective ceea ce, pentru mine, continua să fie cea mai importantă experiență pe care o trăisem. Dar aici, la universitate, mersul lucrurilor era altul. După cîteva încercări umilitoare de a mă avînta împotriva curentului, am abandonat ideea, dedicîndu-mă cu trup și suflet muncii.

Desigur, erau destul căi de socializare care nu implicau schimbarea punții, aici, la Mitar. M-am alăturat unui cerc de dezbateri privind cultura angelică. Întrunirile aveau loc într-o încăpere minusculă din căminul studențesc, din zece în zece zile, către seară. Semăna întrucîtva cu vechiul Grup de Rugăciune, deși nu mi-am făcut iluzii cum că aș fi putut întîlni aici prea mulți credincioși. Nici n-ar fi fost nevoie. Moștenirea Îngerilor poate fi foarte bine analizată fără a face vreo referire la originea divină a Beatricei. Scripturile fuseseră așternute pe hîrtie la multă vreme după Traversare, de către oamenii simpli ai unei epoci simple; nu exista nici un motiv întemeiat pentru a le considera mai presus de orice greșeală. Dacă non-credincioșii erau capabili să aducă la lumină vreun aspect al trecutului, nu vedeam de ce le-aș fi respins aprioric viziunile.

—E limpede că doar o anumită facțiune a întreprins călătoria spre Pămîntul Făgăduinței!

Cea care vorbise era Céline, o antropoloagă ce semăna atît de mult cu Lena încît eram nevoit să fac un efort conștient, de fiecare dată cînd îi întîlneam privirea, pentru a-mi aminti că între noi doi nu se întîmplase nimic, niciodată.

—Nu sîntem chiar atît de unanimi încît să ne hotărîm să întreprindem cu toții o călătorie spre o altă planetă și să ne schimbăm forma fizică, oricare ar fi forțele culturale care ar putea determina un grup mai restrîns să facă una ca asta. Și atunci, de ce-ar sta lucrurile altfel în ceea ce-i

privește pe Îngeri? Cu siguranță, alte facțiuni au rămas în Orașele Imateriale, pe Pămînt sau pe alte planete.

—Dar, în acest caz, de ce nu ne-au contactat? În douăzeci de mii de ani ar fi putut trece pe-aici, măcar ca să ne salute, o dată sau de două ori...

David era matematician, un oceanian din emisfera sudică.

—Atitudinea Îngerilor care au venit aici n-a fost de natură a încuraja vizitele, replică Céline. La urma urmei, cunoaștem doar povestea unei Traversări pe parcursul căreia Beatrice i-a convins pe toți Îngerii să renunțe la nemurire. E o versiune care, pur și simplu, îi ignoră pe ceilalți. Nu mi se pare că faptele ar sugera o cît de mică dorință de a menține contactul.

—S-ar putea ca ruptura să nu fi fost chiar atît de bruscă, interveni o femeie pe care nu o cunoșteam. Există dovezi ale folosirii tehnologiei de nivel colonizator vreme de mai bine de trei mii de ani după Traversare, un interval mult mai lung decît cel necesar pentru ecopoiesis. Noi specii au continuat să fie create și s-au pus în practică proiecte inginerești, folosind materiale și surse de energie avansate. Apoi, în decurs de mai puțin de un secol, totul a încremenit. Scripturile reunesc trei decizii separate într-una singură: renunțarea la nemurire, migrația pe Pămîntul Făgăduinței și renunțarea la orice formă de tehnologie care ar fi permis întoarcerea, în cazul în care cineva s-ar fi răzgîndit. Știm însă că lucrurile nu s-au petrecut așa. La trei mii de ani după Traversare, s-a întîmplat ceva. Brusc, întregul experiment a devenit ireversibil.

Aceste speculații ar fi scandalizat pe orice oceanian de rînd, darmite pe unul care să fi suferit experiența Cufundării; le ascultam însă calm, îngăduindu-mi chiar să cred în eventualitatea realității unora dintre ipotezele enunțate. Iubirea pentru Beatrice era singurul punct fix

în cosmologia mea personală; toate celelalte puteau fi subiectul oricărei dezbateri.

Cu toate acestea, discuțiile deveneau uneori greu de suportat. O dată, David ni s-a alăturat, venind direct de la un seminar al fizicienilor. Ceea ce auzise afirmîndu-se acolo era destul de neliniștitor în sine; concluzia sa era însă chiar mai dificil de ascultat.

—De ce au ales Îngerii să devină muritori? După zece mii de ani petrecuți fără amenințarea spectrului dispariției, de ce au renunțat la toate mărețele posibilități care li se așterneau în față, pentru a veni să moară, ca niște animale, pe acest bulgăre de noroi?

Am fost nevoit să-mi muște limba pentru a nu mă repezi să răspund acestei întrebări retorice; răspunsul era simplu: fiindcă Dumnezeu e singura sursă a vieții veșnice, iar Beatrice le-a arătat îngerilor că nemurirea lor nu era decît o parodie ieftină a darului divin.

David își prelungi pauza, apoi dădu glas propriului răspuns, el însuși o jalnică imitație a adevărului sacru al Beatricei:

—Iată motivul: au descoperit că, la urma urmei, nu erau cu adevărat nemuritori. Nimeni nu poate trăi veșnic. Au știut, așa cum știm și noi, că universul e finit, în spațiu și timp. În cele din urmă, colapsul se va produce, stelele vor cădea de pe cer. Dar se pot imagina ușor căi pentru a evita un asemenea final. Rîse: Nu cunoaștem îndeajuns de multă fizică pentru a le descoperi noi înșine cu exactitate. Însă tocmai am ascultat o femeie extraordinară din Tia, vorbind despre codarea minților noastre în unde care să orbiteze atît de rapid în universul pradă colapsului, încît am putea gîndi o infinitate de gînduri, înaintea distrugerii totale!

David rînji, entuziasmat de îndrăzneala acestei noțiuni. În ceea ce mă privește, mi-am spus doar atît: ce tîmpenie blasfemiatoare!

Apoi David își desfăcu brațele și exclamă:

—Nu vă dați seama?! Dacă Îngerii și-au pus speranțele într-o asemenea soluție, un truc ingenios care să-i împiedice să împărtășească soarta universului, dar au sfîrșit prin a acumula îndeajuns de multă știință încît și-au dat seama că nu exista nici o cale de scăpare, e posibil ca această descoperire a neputinței să-i fi afectat profund. O mică facțiune a decis atunci că, de vreme ce tot aveau să moară, era de preferat să accepte inevitabilitatea soartei și să o înfrunte așa cum o înfruntaseră strămoșii lor: în carne și oase.

Céline interveni, gîndind cu voce tare:

—Mitul Beatricei adaugă strălucire religioasă acestei decizii, dar ar putea să nu însemne nimic mai mult decît o reinterpretare ulterioară a unei revelații pur laice.

Era prea mult pentru mine, nu mai puteam să tac.

—Dacă Pămîntul Făgăduinței a fost întemeiat de un grup de atei deprimați, ce anume i-a făcut să-și schimbe convingerile? am rostit. Ce anume i-a determinat să „reinterpreteze ulterior" acea revelație? Dacă impulsul care i-a adus aici pe îngeri n-a avut nimic de-a face cu religia, de ce planeta noastră nu e, astăzi, populată de atei?

—Civilizația s-a prăbușit, interveni cineva, excedat. La ce altceva te-ai putea aștepta, în atare condiții?

Mi-am deschis gura pentru a-i răspunde, înfuriat, dar Céline mi-a luat-o înainte:

—Nu, Martin are dreptate. Dacă ipoteza lui David e corectă, avîntul religiei se cere a fi explicat cu maximă urgență. Și nu cred că există, deocamdată, cineva în măsură să o facă.

În seara aceea am rămas treaz multă vreme, gîndindumă la toate argumentele pe care le-aș fi putut folosi, la obiecțiile care nu-mi veniseră în minte la momentul potrivit. Și, pe lîngă toate acestea, la Céline. Lăsînd

deoparte teologia, dinamica acestui grup începuse să mă captiveze exagerat de mult. Poate c-ar fi fost mai bine să-mi petrec mai mult timp în laborator, impresionîndu-l pe Barat cu devotamentul cu care aș fi studiat microbii lui blestemați, atît de lipsiți de importanță.

Sau poate că mi-ar fi fost mai bine dacă aș fi rămas acasă. Ai mei nu mai erau chiar atît de tineri, iar Daniel trebuia să se îngrijească de propria sa familie.

Am coborît din pat și-am început să-mi fac bagajele. M-am răzgîndit însă destul de curînd. De fapt, nu eram chiar atît de nerăbdător să renunț la școală. Știam—știusem de la bun început—care era cel mai bun remediu pentru confuzia și iritarea care mă stăpîneau.

Mi-am pus rucsacul deoparte, am stins lumina, am închis ochii și am rugat-o pe Beatrice să-mi readucă pacea în inimă.

Am fost trezit de o serie de bătăi puternice în ușă. Era un coleg de cămin, un tip pe care abia dacă-l știam din vedere. Părea extrem de obosit și iritat că fusese trezit, la rîndul său, din somn. Cu toate acestea, se străduia să-și ascundă iritarea.

—Ai un mesaj, mi-a spus el.

Mama era bolnavă, contactase o boală virală necunoscută. Spitalul în care fusese internată era departe de casă; drumul pînă acolo avea să dureze trei zile.

Mi-am petrecut cea mai mare parte a călătoriei rugîndu-mă. Însă, cu cît mă rugam mai mult, cu atît îmi era mai greu. Știam c-ar fi fost posibil să-i salvez mamei viața cu un singur cuvînt adresat Beatricei în limba îngerilor. Și totuși, felurile în care aș fi putut da greș, pătînd puritatea rugii cu îndoielile, egoismul și necredința mea, mi se păreau nenumărate.

În cadrul procesului de ecopoiesis, îngerii nu creaseră nici o ființă care să poată face rău încarnărilor lor muritoare. Formele de viață băștinașe nu se arătaseră

dornice să ne paraziteze organismul. De-a lungul mileniilor însă, propriul nostru ADN adăpostise anumiți viruși. Și, cîtă vreme însăși Beatrice fusese cea care selecționase perechile de gene de bază, cu siguranță că acest lucru îi fusese cunoscut și își avea rostul său. Îmbătrînirea nu era de-ajuns, cum nu erau de-ajuns nici accidentele mortale. Moartea trebuia să vină fără nici un avertisment, tăcută și nevăzută.

Așa spuneau Scripturile.

Spitalul era o alcătuire labirintică de carene legate între ele. Cînd, în cele din urmă, am reușit să găsesc pasarela potrivită, cel dintîi pe care l-am zărit în depărtare a fost Daniel. O ținea în brațe pe fiica sa Sophie și-i zîmbea vesel. Această imagine îmi risipi pe dată orice teamă; am fost gata să cad în genunchi, pentru a mulțumi lui Dumnezeu că totul era bine.

Apoi l-am văzut pe tata. Era așezat lîngă intrarea în salon, cu capul în mîini. Nu-i puteam vedea fața, dar nici nu era nevoie. Nu era epuizat, ori chinuit de neliniște. Era pur și simplu zdrobit de durere.

M-am apropiat, îngăimînd zadarnice rugăminți de ultim moment, deși știam că trecutul nu poate fi rescris. Daniel îmi ieși în întîmpinare, cu brațele deschise, ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat, întrebîndu-mă cum călătorisem. Dorea probabil să-mi atenueze șocul. Apoi îmi descifră expresia și, punîndu-și mîna pe umărul meu, rosti:

—E cu Dumnezeu, de-acuma...

L-am ocolit și am intrat val-vîrtej în salon. Trupul mamei zăcea pe pat, într-o poziție aranjată cu grijă: cu brațele întinse și ochii închiși. Ochii mi se umplură de lacrimi de furie. Unde-mi fusese dragostea, care ar fi putut preveni acest deznodămînt? Beatrice ar fi putut să-i schimbe soarta!

Daniel mă urmase în încăpere, singur. Am întors capul

spre uşă şi-am văzut-o pe Sophie în braţele lui Agnes.

—E cu Dumnezeu, Martin.

Îmi zîmbea, ca şi cum s-ar fi întîmplat ceva minunat.

Am îngăimat, cu glasul amorţit:

—Dar ea n-a fost Cufundată...

De fapt, eram aproape sigur că mama nici măcar nu fusese credincioasă. Făcuse parte toată viaţa din Biserica Tranziţională, dar apartenenţa la aceasta era mai degrabă o cale de-a rămîne în contact cu prietenii, pentru cei care trăiau şi munceau în larg nouă zile din zece.

—Ne-am rugat împreună, înainte ca ea să-şi fi pierdut cunoştinţa. A primit-o pe Beatrice în sufletul ei.

L-am privit lung. Cu nouă ani în urmă, convingerea lui era de nestrămutat: cei care nu trecuseră prin încercarea Înecării, erau damnaţi. Pe atunci, totul părea cu mult mai simplu. Propriile-mi convingeri se mai îmblînziseră: nu puteam să cred că judecata Beatricei era atît de arbitrară şi de crudă. Eram însă convins că mama ar fi refuzat să se supună ritualului Înecării; mai mult, întreaga filozofie a acestuia i s-ar fi părut la fel de absurdă ca şi ideea Înecului.

—A spus ea asta? A rostit cuvintele acestea?

Daniel clătină din cap.

—Nu. Dar a fost cît se poate de limpede că asta gîndea.

Plin de iubire pentru Beatrice, nu-şi putea şterge de pe buze zîmbetul.

Un val de greaţă mă izbi; îmi venea să-i strivesc mutra rînjită de suprafaţa punţii. Lui nu-i păsa, de fapt, de credinţa mamei. Adoptase instinctiv varianta care-i convenea cel mai mult, cea care îi liniştea îndoielile şi îl elibera de suferinţă. Recunoaşterea faptului că mama era damnată, chiar acceptarea morţii, a dispariţiei ei, i se părea de nesuportat; de aici decurgea totul. Adevărul lipsea cu desăvîrşire din tot ceea ce-mi spusese, din tot ce

credea. Născocirile lui erau expresia propriilor nevoi.

Am ieşit pe coridor şi m-am ghemuit lîngă tata. Fără să-şi ridice ochii, m-a cuprins cu un braţ şi m-a tras la piept. Am început să plîng. Apoi m-am liniştit. Mi-am închis ochii şi am rămas lipit de pieptul cald al tatei.

Eram decis să-i rămîn alături, înfruntînd tot ce înfrunta şi el. După un timp însă, pe neaşteptate, vechea flacără reizbucni, la adăpostul frunţii mele: vechea căldură, vechea pace, vechea siguranţă. Daniel avea dreptate, mama era cu Dumnezeu. De ce mă lăsasem oare pradă îndoielilor? Nu avea rost să mă întreb cum se întîmplase; căile Beatricei îmi depăşeau înţelegerea. Trăisem însă forţa iubirii Sale, iar asta era de-ajuns.

Nu m-am mişcat, nu m-am eliberat din îmbrăţişarea tristă a tatălui meu. Mă simţeam de-acum un impostor: mă rugam doar pentru pacea mea sufletească, stăruiam doar de dragul stării de graţie. Beatrice mă adusese din întuneric înapoi în lumină şi nu mă mai simţeam în stare să-i împărtăşesc durerea.

5

După moartea mamei, credinţa mea a continuat să cedeze teren, fără a se clătina cu adevărat din temelii. Învelişul doctrinar se risipise, lăsînd în urmă un miez de credinţă mult mai uşor de apărat. Nu avea importanţă că Scripturile erau o colecţie de aiureli superstiţioase sau că Biserica era plină de nebuni şi ipocriţi; Beatrice rămînea Beatrice, aşa cum cerul era mereu albastru. Cînd asistam la dispute între atei şi credincioşi, mă situam tot mai des de partea ateilor—nu pentru că le-aş fi acceptat fie şi pentru o clipă argumentele, ci fiindcă erau mult mai sinceri decît adversarii lor. Se prea poate ca preoţii şi teologii cei bătăioşi să fi avut aceeaşi experienţă directă şi

personală cu Dumnezeu pe care o trăisem eu însumi; sau poate că nu: simțeau doar nevoia disperată să creadă. Nu-și dezvăluiau însă niciodată adevărata sursă a convingerii; în schimb, se încăpățînau să „dovedească" existența lui Dumnezeu din punct de vedere istoric, biologic, astronomic sau matematic. Daniel avusese dreptate la 15 ani: nu poți dovedi un asemenea lucru. Mă încerca un sentiment penibil, de jenă, ascultîndu-i cum se chinuiau să răsucească spre folosul lor logica.

M-am simțit vinovat atunci cînd am consimțit ca tata să își angajeze o calfă, iar sentimentul a devenit și mai acut un an mai tîrziu, cînd s-a mutat pe vasul lui Daniel. Știam însă că s-ar fi supărat dacă aș fi renunțat la carieră de dragul lui. Uneori, era singurul lucru care mă ținea în Mitar: chiar și atunci cînd îmi doream din tot sufletul să las totul baltă și să mă întorc acasă, la năvoadele meșteșugului ancestral, mi-era teamă că o astfel de hotărîre va fi prost înțeleasă.

Am lucrat vreme de trei ani la teza despre migrația zooitelor acvatice în urma declanșării fenomenului de ecopoiesis. Prima mea ipoteză, conform căreia speciile de apă dulce ar fi repopulat straturile superioare ale oceanului, s-a dovedit a fi falsă. Zooitele nu posedau un bagaj genetic propriu-zis, ci doar familii de enzime care se recombinau în urma diviziunii celulare. Comparînd moleculele transmisibile de la o generație la alta, am ajuns la concluzia că noile forme de viață nu fuseseră purtate de stropii de ploaie în ocean: una dintre speciile de mare adîncime își mutase treptat habitatul către suprafață, în intervalul de timp în care creațiile Îngerilor absorbeau oxigenul din apă. Deloc surprinzător în sine, fenomenul ar fi fost de-a dreptul banal dacă aplicarea unor tehnici similare n-ar fi demonstrat că mai multe specii de rîu se înrudeau îndeaproape cu vietățile de la suprafața oceanului. Respectivele specii de apă dulce nu erau

strămoşii nimănui; erau cei mai recenţi migranţi. Zooitele care petrecuseră miliarde de ani în adîncimi se dovediseră, brusc, capabile să supravieţuiască (şi să se reproducă, suferind mutaţii) mai aproape de suprafaţă ca niciodată. Atunci cînd o mutaţie le-a permis să se dezvolte în prezenţa oxigenului, i-au găsit o utilizare. Era posibil ca fenomenul de ecopoiesis să fi cauzat dispariţia altor organisme, dar invazia terestră a declanşat o altă invazie, aceea a unei specii autohtone. Conştient sau nu, Îngerii au iniţiat secvenţa de evenimente care a eliberat-o din ocean, ca să colonizeze planeta.

Am dovedit astfel falsitatea premisei mele iniţiale, mi-am obţinut diploma şi am devenit celebru într-un cerc atît de restrîns încît oricum ne cunoşteam cu toţii. Nu mi s-au deschis în faţă teritorii noi şi vaste perspective de cunoaştere. Studiul biologiei autohtone se dovedea a fi o fundătură academică. Presupusesem acest lucru de la bun început, dar nu m-am străduit cîtuşi de puţin să-mi adaptez obiectivele.

În următorii patru ani am urmat drumul cel mai uşor, calea minimei rezistenţe: am devenit asistentul lui Barat şi am acceptat să predau cursurile refuzate de alţii. Mare parte dintre studenţii lui Barat au evoluat, îndreptîndu-se spre domenii de cercetare mai promiţătoare. La un moment dat, m-am trezit că rămăsesem singurul din generaţia mea la universitatea din Mitar. Dar toate acestea erau lipsite de importanţă; o aveam pe Beatrice.

La douăzeci şi cinci de ani ştiam exact care-mi va fi viitorul. În timp ce alţii aveau să descifreze moştenirea Îngerilor, construind lucruri noi pornind de la aceasta, eu aveam să îi urmăresc de la distanţă, făcîndu-mi de lucru cu banalele mostre de apă de mare purificate de orice posibil contaminant angelic.

În cele din urmă, cînd mi-am dat seama că în scurtă vreme avea să fie prea tîrziu, m-am hotărît să abandonez,

la rîndul meu, nava. Barat fusese bun cu mine, dar nu îmi ceruse nicidecum la o loialîtate de martir. La sfîrşitul anului, o conferinţă de microbiologie bi-ecologică (autohtonă şi angelică) avea să aibă loc la Tia. Era probabil ultima manifestare de acest tip. Nu aveam rezultate noi de prezentat, dar nu-mi era greu să găsesc un pretext pentru a participa. Era locul ideal pentru a-mi lăuda meritele, în speranţa relansării carierei mele în cercetare. Marea mea descoperire în domeniul zooitelor nu fusese dată uitării cu totul de comunitatea biologilor; era un bun prilej pentru a-i da un luciu nou. Mă îndoiam că ar fi avut vreun rost să mă ofer să mă culc cu cineva; lăsînd la o parte ezitările de ordin etic, eram aproape convins că puntea-mi ruginise de tot, de atîta nefolosire.

Cine ştie, poate că norocul avea să îmi surîdă? Aş fi putut întîlni un oceanian Cufundat aflat într-o poziţie influentă, şi n-ar mai fi rămas decît să-i promit că munca mea avea să fie veşnic întru gloria Beatricei...

Tia era un oraş cu zece milioane de locuitori, situat pe coasta de est. Turnuri noi se înălţau alături de structuri părăsite din vremea Îngerilor, uriaşe maşinării lăsate în paragină care, probabil, jucaseră un rol în procesul de ecopoiesis. Mă consideram prea vîrstnic şi prea mîndru ca să mă casc gura la ele, ca un copil. Sofisticarea mea de provincial nu mă împiedica însă să-mi doresc acest lucru. Domurile şi construcţiile acelea cilindrice şi cupolele erau de douăzeci de ori mai vechi decît imaginile pictate pe tavanul mănăstirii de acasă. Nu purtau efigia Beatricei: nimic din cele ce aparţinuseră Îngerilor nu avea astfel de imagini. Dar de ce le-ar fi avut? În fond, ei erau cei care o sortiseră morţii.

Universitatea aflată la periferie era cît o treime din perimetrul oraşului Mitar. Un metrou înconjura campusul; studenţii întîlniţi în cale îmi priveau veşmintele

desuete cu neîncredere. Mi-am lăsat bagajul în camera ce-mi fusese repartizată şi m-am îndreptat spre sala de conferinţe. Barat refuzase politicos să participe la lucrări; de fapt, cred că nu voia să asiste la funeraliile domeniului căruia îşi închinase viaţa. Astfel, sarcina mea era mult uşurată; eram liber să-mi vînez o nouă carieră, fără să-l oblig să asiste la posibila-mi dezertare.

Ultimele modificări din programul conferinţei erau afişate pe un ecran, lîngă intrarea principală. A fost cît pe-aci să renunţ a-l mai consulta; deja hotărîsem la ce dezbateri aveam să asist. După numai trei paşi, mi-a atras atenţia un titlu pe care îmi aruncasem ochii în treacăt. M-am întors, vrînd să mă asigur că nu era doar o halucinaţie.

CARLA REGGIA: „EFECTELE EUFORICE ALE EXCREŢIILOR ZOOITEI Z/12/80"

Am rămas locului, rînjind neîncrezător. Am recunoscut numele conferenţiarei şi pe cele ale colaboratorilor ei, deşi nu avusesem niciodată ocazia să-i întîlnesc. Dacă nu cumva era vreo păcăleală...

Ce făcuseră oare? Au uscat rahatul, l-au afumat şi au încercat să redea totul sub forma unui experiment? Z/12/80 era una dintre zooitele „mele", una dintre cele evadate din ocean; aerul şi apa din Tia erau pline de ea. Dacă excreţiile ei ar fi fost euforice, întregul oraş ar fi fost într-o stare de beatitudine.

Mi-am dat seama deîndată ce descoperiseră. Am ştiut, cu mult înainte să fi conştientizat ideea. M-am dus la discuţii cu mintea plină de poante despre eprubete uitate, pline de produşi pentru căderi psihotropice. Două zile n-am făcut altceva decît să încerc să mă ascund de adevărul care mă pîndea, căutînd diverse subterfugii care să-mi demonstreze că acesta nu conta deloc pentru mine.

„Printre produsele nefolositoare excretate de Z/12/80", a explicat Carla, „se numără şi o anume amină capabilă să se conecteze la anumiţi receptori din creierele noastre create de Îngeri. Alţi cercetători au demonstrat inexistenţa zooitei Z/12/80 înaintea declanşării fenomenului de ecopoiesis."

(Nimeni nu m-a recunoscut, nu m-a învrednicit nici măcar cu o privire.)

„În consecinţă, interacţiunea a fost aproape cu certitudine neanticipată şi nu a constituit un scop în sine pentru Îngeri.

Arheologii şi neuro-chimiştii vor avea misiunea de a determina rolul jucat de apariţia acestei substanţe în mediu, în prăbuşirea civilizaţiei timpurii a coloniştilor. Desigur, dacă acest rol a existat... Un lucru e cert: de o mie cinci sute de ani, poate chiar o mie opt sute, înotăm, practic, în această substanţă. Cîtă vreme spectrul emoţional este remarcabil de larg, se pare că organismul nostru este capabil să îi compenseze prezenţa prin regularizarea secreţiei moleculei endogene menită să se cupleze la acelaşi receptor. Dar aceasta nu e decît o ipoteză. Care anume pot fi efectele determinate de le individ la individ, în funcţie de dozele acumulate în diverse condiţii? Este, cu siguranţă, un subiect de mare interes pentru cercetătorii care posedă calificarea necesară pentru a-l elucida."

Am încercat să mă conving că nu aveam motive de nelinişte: Beatrice acţiona asupra lumii prin legile naturii; încetasem să mai cred în miracole cu mult timp în urmă. Explicarea ştiinţifică a felului în care Ea acţionase asupra mea în noaptea Cufundării mele nu schimba nimic.

Mi-am continuat fără ezitare încercările de a fi recrutat de o echipă de cercetare. Toţi cei prezenţi nu vorbeau decît despre descoperirea Carlei; în momentul în care au realizat legătura dintre aceasta şi propriile-mi

cercetări, am devenit, pe neașteptate, centrul atenției. În următoarele trei zile am primit nu mai puțin de șapte oferte, toate referitoare la biochimia zooitelor. Nu se mai punea problema abandonării acestui domeniu; nu mai aveam nici un motiv să evadez în lumea largă a biologiei angelice. Am fost chiar somat să-mi expun părerea asupra felului în care fusesem afectat personal de acțiunea zooitei:

—Ești oceanian de origine, iar strămoșii lui Z/12/80 au drept habitat oceanul. N-ar fi oare logic să căutăm cheia problemei în expunerea la apele oceanice? Interlocutorul meu se grăbi să adauge, rîzînd: În definitiv, ai înotat în apele infestate încă din copilărie, fără să fi fost afectat...

—În aparență, așa este...

N-am reușit să adorm în ultima noapte petrecută la Tia. Priveam țintă în bezna încăperii, urmărind dansul scînteilor cenușii ce-mi defilau înaintea ochilor— impurități ale umorii apoase sau paraziți pe retină? Îmi aminteam că odinioară citisem explicația științifică a fenomenului, dar nu reținusem mare lucru.

M-am rugat Beatricei în limba Îngerilor. Îi percepeam prezența, la fel de acut ca înainte. Efectul asupra minții umane nu era legat de cantitatea de enzimă, sau de absorbția transcutanată a acesteia; nu era de-ajuns să înoți în ocean la o anumită adîncime pentru a percepe efectul Cufundării. Combinînd însă aceste condiții cu încordarea provocată de lipsa de oxigen și cu pregătirea psihică oferită de Daniel, absorbția excreției zooitelor deschisese se pare noi orizonturi pentru anumite subsisteme endocrine ale organismului meu, sau le călăuzise pe căi noi, în teritoriile deja cunoscute. Împăcarea, bucuria, mulțumirea și senzația de a mă ști iubit nu constituiau necunoscute în peisajul meu emoțional de atunci. Procesele cerebrale obișnuite, care declanșau aceste emoții numai în ocaziile în care puteam

să le găsesc o explicație fuseseră însă scurt-circuitate, iar eu mă trezisem „binecuvîntat cu iubirea Beatricei". Găsisem „fericirea la purtător". O resimțeam chiar și în prezent. Tocmai asta mi se părea mai straniu. Chiar în acele momente în care, întins pe pat, în întuneric, demontam mecanismul care punea în mișcare însăși rațiunea existenței mele, reflexul înrădăcinat în mintea mea mă determina să mă simt iubit și binecuvîntat.

Poate că Beatrice îmi oferea o nouă șansă, dîndu-mi de înțeles că era gata să-mi ierte blasfemia și să mă primească înapoi la sînul Ei, cu brațele deschise. Dar ce anume mă făcea să cred că ar fi existat cineva care „să mă ierte"? Nu poți să îți croiești drum spre Dumnezeu cu ajutorul rațiunii; doar credința te poate apropia de divinitate. Acum știam însă că numai un accident lipsit de semnificații oculte, un efect secundar neprevăzut al procesului de ecopoiesis era izvorul credinței mele.

Și totuși, încă mai puteam să aleg. Puteam să decid că iubirea Beatricei nu are nimic de-a face cu logica, fiind o forță aflată mai presus de înțelegerea umană, care sfida dovezile de orice fel.

Dar nu, nu puteam. Făcusem prea multe compromisuri de dragul Ei. În viață, fiecare își stabilește propriile limite. De astă dată, eu încercasem să le împing prea departe.

Am început să rîd și să plîng în același timp. Era aproape imposibil să concep una ca asta: milioane de oameni induși în eroare, în același fel. Cauza unică fuseseră zooitele. Un oceanian, pe parcursul unei scufundări, trăise o experiență nouă, stranie. Alte zeci de mii, generație după generație, îi repetaseră ritualul, pînă cînd unul dintre ei, un bărbat sau o femeie, mai vulnerabil, a crezut de cuviință că experiența cu pricina trebuia descifrată potrivit unui anume cod. Fusese o persoană care avea mare nevoie de iubire, de protecție:

cedase ispitei gîndului ce îl îndemna să vadă dincolo de emoția pură, imediată. Poate că își dorise cu disperare să infirme declarația Îngerilor, conform căreia sîntem cu toții muritori, și să se consoleze cu iluzia că moartea ar putea fi înfrîntă.

Fusesem norocos: mă născusem într-o epocă a moderației. Nu ucisesem în numele lui Beatrice. Nu avusesem de suferit din cauza credinței mele. Cu siguranță, aș fi fost mult mai nefericit în ultimii dacă, în noaptea Cufundării mele, i-aș fi spus lui Daniel să arunce în mare greutățile și funia, fără a mi le atîrna de picioare...

Dar asta nu schimba nimic: credința mea se clădise pe o minciună.

M-am trezit în zorii zilei; simțeam o durere de cap cumplită, după numai cîțiva kilotau de somn. Mi-am închis ochii și I-am căutat prezența, așa cum o făcusem de mii de ori înainte. Cînd mă trezeam dimineața și-mi scrutam adîncurile sufletului, O regăseam de fiecare dată, povățuitoare, dătătoare de încredere. Seara, la culcare, știam că nu trebuie să-mi fie teamă de nimic, că Ea avea să vegheze asupră-mi.

Acum nu mai era nimic. Dispăruse.

M-am rostogolit din pat, simțindu-mă ca un criminal, întrebîndu-mă cum voi putea să mai trăiesc, avînd conștiința a ceea ce săvîrșisem.

6

Am refuzat toate ofertele de angajare care mi s-au făcut pe parcursul conferinței și m-am întors la Mitar. Alături de Barat, am avut nevoie de doi ani pentru a pune bazele propriului grup de cercetare a efectelor zooaminelor, și de alți nouă ani pentru a elucida pe deplin

dimensiunile acţiunii acestora asupra creierului uman. Toţi noii noştri colaboratori posedau o bună reputaţie în neurochimie şi sînt convins că se descurcau mai bine decît mine. Cu toate acestea, în momentul în care Barat şi-a anunţat retragerea din activitate, am acceptat să devin purtătorul de cuvînt al echipei.

Descoperirea iniţială fusese în mare măsură ignorată de în afara cercurilor academice. Pentru oamenii de rînd nu avea prea mare importanţă dacă funcţionarea din punct de vedere chimic a creierului nostru corespundea intenţiilor Îngerilor, sau dacă aceasta fusese alterată în urmă cu cincisprezece mii de ani, datorită acţiunii unui factor contaminant. De-abia în momentul în care echipa de cercetare a zooaminelor de la universitatea din Mitar a început publicarea unor lucrări detaliate despre biochimia trăirilor religioase, marele public a reacţionat cu asupra de măsură.

Conducerea universităţii s-a văzut nevoită să sporească măsurile de securitate; dar, în pofida unor ameninţări cu moartea şi a cîtorva incidente provocate de protestatarii înarmaţi cu pietre, nimeni nu a avut de suferit, în cele din urmă. Eram copleşiţi cu cereri de interviuri şi oferte de participare la emisiuni venite din partea marilor reţele—concentrate, în cea mai mare parte, asupra ideii de a înlesni o întîlnire între grupul nostru de cercetare şi criticii săi; reporterii nu păreau a se simţi deloc obligaţi din punct de vedere moral să ne ofere şansa de a ne explica munca, pe înţelesul tuturor, fără a fi întrerupţi de ţipetele înfierbîntate ale unor fundamentalişti religioşi.

Am învăţat cum puteam să îi evit pe fanatici; mai greu era să lupţi cu obscurantiştii. Mă aşteptasem la opoziţia principalelor Biserici—la urma urmei, asta le era misiunea, să apere credinţa; culmea, unele dintre cele mai idioate reacţii au venit din partea oamenilor de ştiinţă din

alte domenii de cercetare. Cu ocazia unei dezbateri televizate, m-am trezit față în față cu o preoteasă a Bisericii Adîncurilor, cu un teolog tranziţional, un credincios al lui Marni, zeiţa oceanului, şi cu un antropolog din Tia.

- Această descoperire nu are de fapt tangenţă cu nici un sistem de credinţă, a explicat calm antropologul. Adevărul e legat de sisteme de referinţă locale. În lăcaşurile de cult aparţinînd Bisericii Adîncurilor din Ferez, Beatrice e considerată a fi Fiica lui Dumnezeu, iar noi înşine sîntem reîncarnări muritoare ale Îngerilor veniţi de pe Pămînt. La numai cîţiva miliradiani spre sud, într-un sat de pe coastă, Marni este venerată drept creatoarea supremă care ne-a dat fiinţă chiar aici. La un nivel superior, tranziţia din domeniul spiritual în cel ştiinţific pare a nega anumite adevăruri spirituale... Aceeaşi tranziţie, efectuată în sens invers, suferă limitări similare. Sîntem definiţi de legendele în care ne străduim să credem, iar acestea sînt echivalente, concluzionă el zîmbind îngăduitor, cu aerul unui părinte mulţumit că a găsit soluţia de împăcare între doi copii ce-şi dispută o jucărie.

—Cîte culturi vă închipuiţi că vor subscrie la această definiţie a adevărului? l-am întrebat. Cîţi oameni ar fi dispuşi să venereze un Dumnezeu pe care l-ar şti o creaţie a propriei credinţe? Apoi, întorcîndu-mă spre preoteasa Bisericii Adîncurilor, am adăugat: Vi se pare suficient?

—Cîtuşi de puţin! a exclamat ea, săgetîndu-l din priviri pe antropolog. Nutresc un respect deosebit pentru confratele meu, aici prezent, urmă ea, cu un gest către adeptul lui Marni. Dar nu cred că se poate trage o linie în jurul celor îndeajuns de norocoşi să se fi născut sub semnul dreptei credinţe, pentru a susţine apoi că iubirea Beatricei şi nemărginita Ei putere le aparţin în exclusivitate. Nu putem compara credinţa cu o culegere

de cîntece populare!

Adeptul lui Marni încuviință, plin de respect. Marni crease stelele îndepărtate, odată cu oceanele Pămîntului Făgăduinței. Poate că alții socoteau nimerit să O numească altfel, dar chiar și în cazul în care întreaga planetă ar fi fost sortită să piară a doua zi, Ea ar fi rămas Marni, neschimbată și cu nimic afectată în măreția Sa.

—Desigur, desigur, s-a grăbit antropologul să liniștească spiritele. Dar, într-un anume context și dintr-o perspectivă mai largă...

—Sînt pe deplin mulțumit cu un Dumnezeu care sălășluiește în noi, interveni teologul tranzițional. Ar fi o lipsă de modestie să ne dorim mai mult de-atît. De fapt, în loc să pălăvrăgim vrute și nevrute pornind de la un subiect atît de important, ar fi de preferat să ne ocupăm de chestiuni mai omenești.

—Așadar vă este indiferent dacă tot ce vă înconjoară a fost creat de o ființă cu puteri infinite, plină de iubire, gata să vă primească în brațele Sale după moarte... sau dacă întregul univers e doar o emanație de paraziți cuantici, care va dispărea în cele din urmă, ștergînd orice urmă a existenței noastre? l-am întrebat.

Teologul a oftat adînc, de parcă răspunsul pe care i-l cerusem ar fi necesitat cine știe ce eforturi supraomenești.

—Astfel de întrebări nu-mi trezesc nici o urmă de interes.

Mai tîrziu, preoteasa Bisericii Adîncurilor m-a luat deoparte și mi-a șoptit:

—Sincer, îți sîntem cu toții deosebit de recunoscători pentru demascarea sectei Cufundaților. Sînt o adunătură de țicniți fundamentaliști, iar Biserica nu va avea decît de cîștgat din dispariția lor. Te rog însă să nu faci greșeala de a crede că munca ta are de-a face în vreun fel cu credincioșii de rînd!

Mă aflam în ultimele rînduri ale mulțimii ce se adunase pe plajă, în apropierea golfului stîncos, pentru a-i asculta pe cei doi bătrîni care stăteau cu picioarele în apa lăptoasă. Avusesem nevoie de patru zile pentru a ajunge aici de la Mitar. Citisem însă despre neobișnuita densitate de zooite care se acumulase în dreptul îndepărtatei coaste nordice și am considerat necesar să văd cu ochii mei rezultatele acțiunii lor. Grupul de cercetare a zooaminelor cerea în astfel de ocazii ajutorul unui antropolog, capabil să perceapă nuanțele subtile ale unor noțiuni precum existența realității obiective și a unui substrat biochimic al gîndirii umane. Céline lucra însă cu noi doar din jumătate în jumătate de an, fiind în prezent ocupată cu un alt proiect de cercetare.

—Acesta a fost un loc sacru încă din antichitate! intonă unul dintre bărbați, desfăcîndu-și brațele de parcă ar fi vrut să îmbrățișeze golful. E de-ajuns să-i observați forma, pentru a înțelege că aici se concentrează energia stelelor, a soarelui și a oceanului.

—Forța se focalizează aici, în golf, adăugă celălalt, arătînd spe un loc unde apa nu i-ar fi urcat mai sus de glezne. Într-un rînd, am îndrăznit să mă apropii prea mult. Am fost gata să mă pierd în mărețul vis al oceanului, dar prietenul meu, aici de față, m-a salvat în ultima clipă!

Cei doi nu erau adepți ai lui Marni, și nici membri ai vreuneia dintre religiile cunoscute. Cercetînd vechi relatări din presă, aflasem că astfel de concentrări ale zooitelor aveau loc odată la opt-zece ani; cei doi se declaraseră „îngrijitori" ai golfului stîncos în urmă cu mai bine de cincizeci de ani. Unii dintre localnici considerau totul drept o păcăleală, în vreme ce alții îi venerau pe cei doi bătrîni. Pentru o taxă modică, turiștii și localnicii deopotrivă puteau să asiste la incantație, fiind apoi stropiți cu licoarea vestită a avea puteri

vindecătoare. Prin evaporare, golful crea o mică lagună, prinzînd în capcană zooitele care alcătuiau bancul. Timp de cîteva zile, pînă cînd acestea epuizau stocul de nutrienți, murind apoi în masă—proces ce avea drept rezultat o cantitate enormă de hidrogen sulfurat—aminele aveau să se acumuleze într-o concentrație similară celei din laboratoarele noastre din Mitar.

Privindu-i pe cei ce se înșirau la coadă pentru a lua parte la ritual, m-am trezit bîntuit de un gînd minimalizator: posibilitatea ca vreunul dintre participanți să fie afectat în mod serios mi se părea neînsemnată. Era ziua în amiaza mare, nimeni nu avea motive să se teamă că își va pierde viața, iar bolboroselile panteiste ale celor doi bătrîni aveau patosul rizibil al vînzătorilor de mărfuri contrafăcute. Sinceritatea lor îndoielnică și banii pe care îi cereau pentru spectacol erau argumente serioase pentru a compromite ritualul. Aveam de-a face cu o capcană pentru turiști fraieri, iar nu cu o experiență hărăzită a schimba viața celor ce o trăiau.

După încheierea incantațiilor, cea dintîi clientă dornică să se împărtășească din harul divin a îngenuncheat la marginea lagunei stîncoase. Unul dintre „îngrijitori" umplu cu apă o cupă de metal și i-o aruncă în față. O clipă mai tîrziu, femeia începu să plîngă de bucurie. M-am apropiat, înfiorat. Dar reacția isterică se datora, fără îndoială, așteptărilor femeii. Se conforma tiparului cunoscut, refuzînd să strice distracția celorlalți, asemeni mușteriilor de treabă ai unui cititor de gînduri de la bîlci. Cînd au terminat incantațiile, prima clientă a îngenuncheat la marginea apei. Unul dintre cei doi „îngrijitori" umplu o cană de metal cu apă și i-o aruncă în față. O clipă mai tîrziu femeia începu să plîngă de bucurie. M-am apropiat, simțind un nod în stomac. Femeia reacționa conform cu ceea ce știa că se așteptă de la ea, nimic mai mult. Le făcea jocul, nevrînd să le strice

distracția—ca tipii de treabă care pretind a crede că o ghicitoare dintr-un bîlci e în stare să le citească gîndurile.

Fu apoi rîndul unui tînăr. Acesta începu să se legene amețit, chiar înainte de a fi fost „botezat"; în momentul în care îl stropi cu apă, izbucni în hohote de ușurare, care-i cutremurară tot corpul.

Am parcurs din priviri coada. A treia în rînd era o fată care urmărea cu atenție totul; nu avea mai mult de nouă sau zece ani. Tatăl—am dedus eu—îți ținea mîna pe umărul ei, părînd gata să o împingă înainte, la primul semn de șovăire.

Plictisit de observațiile de ordin antropologic, mi-am croit drum prin mulțime pînă la marginea apei, apoi m-am întors și m-am adresat celor care-și așteptau rîndul.

—Oamenii aceștia sînt niște impostori! Nu e nimic misterios aici. Pot să vă spun cu exactitate ce se află în apă: e doar un drog natural, o substanță eliminată de creaturile rămase prizoniere aici după reflux.

M-am aplecat, pregătindu-mă să bag mîna în apă. Unul dintre „îngrijitori" se repezi și mă apucă de încheietură. Era bătrîn, aș fi putut să mă smulg cu ușurință din gheara lui, dar am perceput privirea ostilă și disprețuitoare a unora dintre cei ce-și așteptau rîndul. Nu aveam de gînd să isc tărăboi. M-am dat îndărăt și mi-am reluat pledoaria:

—Am studiat acest drog vreme de mai bine de zece ani la universitatea din Mitar. E o substanță prezentă în apa de pe întreaga planetă, în lichidul pe care îl bem, în care ne spălăm și înotăm zi de zi. Concentrația e mai mare în acest loc și, dacă refuzați să înțelegeți la ce vă expuneți, inconștiența v-ar putea dăuna!

„Îngrijitorul" care mă apucase de mînă începu să rîdă.

—Visul oceanului este puternic, într-adevăr, n-aveam nevoie de tine ca să aflăm asta! Timp de cincizeci de ani, împreună cu prietenul meu, i-am studiat învățăturile, pînă

cînd am fost destul de puternici ca să stăm în apa sfîntă!

Îşi arătă picioarele acoperite de o piele pergamentoasă; circulaţia îi era cu siguranţă îndeajuns de slăbită încît să limiteze doza. Îmi făcu semn să mă îndepărtez:

—Întoarce-te la Mitar, continentalule! Du-te înapoi la cărţile şi maşinăriile tale moarte! Ce ştii tu despre misterele sfinte? Ce ştii tu despre ocean?

—Cred că tu eşti cel care nu ştie despre ce vorbeşte, I-am replicat.

Am intrat în apă. „Îngrijitorul" începu să se lamenteze, strigînd că trupul meu nepurificat avea să polueze lichidul sfînt, dar l-am ignorat. Tovarăşul său porni pe urmele mele. Deşi tălpile îmi deveniseră mai sensibile, după atîţia ani de purtat încălţări, am ignorat marginile ascuţite ale pietrelor şi am înaintat către larg. Zooamina mă ajuta. Simţeam vechea bucurie, vechea pace, vechea „dragoste"; era asemeni unui anestezic puternic.

Am privit peste umăr. Celălalt renunţase la urmărire; părea speriat de cutezanţa mea. Mi-am scos cămaşa, am mototolit-o şi am aruncat-o cît colo. Am continuat să înaintez, îndreptîndu-mă spre ceea ce „îngrijitorii" numiseră „centrul forţei".

Apa îmi ajungea pînă la genunchi. Îmi simţeam inima bătînd mai tare decît bătuse vreodată, chiar şi în copilărie. Oamenii de pe marginea lacului strigau—unii erau iritaţi de sacrilegiul meu, alţii aparent îngrijoraţi pentru siguranţa mea în faţa unor forţe dincolo de puterile mele. Fără să întorc capul, am strigat cît m-au ţinut puterile:

—Nu e nici o forţă misterioasă aici! Nu e nimic sfînt! Nimic altceva decît un drog...

Vechile obiceiuri se lasă cu greu duse; am fost gata să încep a mă ruga. *Te rog, Sfîntă Beatrice, nu mă lăsa să-*

mi recapăt credința!

M-am întins în apa care mi-a acoperit fața. Totul în jur a devenit alb; simțeam că-mi părăsesc învelișul trupesc. Dragostea lui Beatrice mă umplea, nimic nu se schimbase: prezența ei era la fel de palpabilă ca întotdeauna, de netăgăduit. Am știut că sînt iubit, acceptat, iertat.

Așteptam, privind fix spre lumina de la suprafață, să aud o voce, să am o revelație, niște halucinații detaliate. Era ceea ce păteau cei Cufundați. Cum ar mai putea avea cineva o judecată sănătoasă după o astfel de experiență?

Emoția mă copleșea, pură, neînfrumusețată de nimic. Nu era o senzație de care să mă pot sătura; m-aș fi putut scălda în căldura ei zile întregi. Dar acum înțelegeam că toată această revărsare emoțională nu-mi putea dezvălui nimic despre locul meu în lume. Acum nu mai eram capabil să o confund cu atingerea reală a unei mîini.

M-am ridicat în picioare și mi-am deschis ochii. Rămășițe violete de imagini mi se plimbau înaintea ochilor. Mi-au trebuit cîțiva tau ca să-mi regăsesc suflul și ca să mă simt din nou sigur pe propriile-mi picioare. Apoi m-am întors și am pornit cu greu înapoi spre mal.

Mulțimea amuțise, dar nu puteam spune dacă atitudinea ei era un semn de respect amestecat cu invidie, sau trăda indignarea.

—Drogul nu se află numai în acest loc, am rostit. Nu e doar în apă. De-acum face parte din noi; îl purtăm în sînge.

Eram încă pe jumătate orbit: nu-mi puteam da seama dacă eram sau nu ascultat.

—Atunci cînd devii conștient de acest lucru, ești deja eliberat. Dacă ești pregătit să faci față posibilității ca tot ceea ce te întristează, tot ceea ce -ți umple sufletul cu bucurie, tot ceea ce face ca viața să merite trăită... să fie minciună, pervertire, lipsă de sens—nu vei deveni un

sclav!

M-au lăsat să plec nevătămat. Am privit în urmă, şi am văzut că rîndul se formase la loc. Fata nu mai era însă acolo.

M-am trezit, scăldat în sudoare, dintr-un coşmar recurent.

O coboram pe mama în apă, încet, la pupa navei. Mîinile îi erau legate, iar de picioare avea prinse greutăţi. Îi era frică, dar îşi pusese încrederea în mine. „Ai să mă readuci teafără la suprafaţă, nu-i aşa, Martin?" Am dat din cap încurajator. Deîndată ce ea dispăru, înghiţită de valuri, m-am întrebat: *Ce caut aici? Eu nu mai cred în tîmpeniile astea!* Am luat un cuţit şi am început să tai funia...

Mi-am strîns genunchii la piept, şi m-am ghemuit în întuneric, pe patul necunoscut. Mă aflam într-un orăşel de pe traseu, la jumătatea distanţei spre Mitar. La jumătate între miezul nopţii şi zori.

M-am îmbrăcat şi am părăsit pensiunea. Centrul oraşului era pustiu, iar cerul era plin de stele. La fel ca acasă. În Mitar, cerul nopţii era mereu ascuns de negura luminoasă.

Cele trei stele pe care astronomii din diverse tabere le declaraseră a fi soarele Terrei puteau fi zărite deasupra orizontului. Dacă toate acestea erau mai mult decît o legendă, aveam să trăiesc. poate, ziua în care planeta însăşi avea să poată fi observată cu ajutorul unui telescop îndeajuns de puternic. Posibilitatea de a intra în contact cu Îngerii—dacă aceştia mai existau încă—nu-mi spunea însă nimic. Am adresat un strigăt mut stelelor reci: „Progeniturile voastre degenerate nu au nevoie de ajutorul vostru! De ce ne-am alătura, din nou, vouă? Noi vă vom întrece!"

M-am aşezat pe treptele unei clădiri din piaţa centrală

și mi-am ascuns fața în palme. Reprezentația din ziua precedentă nu-mi folosise la nimic. Poate că dacă aș fi crescut înfruntînd adevărul, aș fi fost mai puternic acum. Dar cînd mă trezeam noaptea, știind că mama era moartă, că toți cei pe care îi iubeam aveau să o urmeze, că eu însumi voi fi înghițit de același vid fără sfîrșit, mă simțeam ca îngropat de viu. La fel mă simțisem și atunci, în acea noapte îndepărtată, în apă, legat de mîini și avînd greutăți atîrnate de picioare: trăisem certitudinea că nimeni nu mă putea ridica la suprafață.

Cineva și-a pus mîna pe umărul meu. Am tresărit, ridicînd privirea. Era un bărbat cam de vîrsta mea. Nu părea amenințător; dimpotrivă, în ochi i se citea bunăvoința.

—Ai nevoie de un acoperiș? M-a întrebat. Dacă vrei, te pot lăsa să dormi în biserică.

Bărbatul împingea un cărucior cu materiale de curățenie. Era probabil un om de serviciu.

—Nu-i chiar atît de frig, am spus, clătinînd din cap. Eram prea jenat ca să-i mărturisesc că aveam o cameră foarte bună la pensiunea de alături. Oricum, îți mulțumesc!

În timp ce se îndepărta, i-am strigat:

—Crezi în Dumnezeu?

S-a oprit și m-a privit lung. Părea că îmi evaluează întrebarea, vrînd să-și dea seama dacă nu cumva preotul mă însărcinase să-i pun la încercare sinceritatea credinței. Sau poate că dorea doar să găsească un răspuns potrivit pentru cineva îndeajuns de disperat încît să stea în piața orașului, în miezul nopții, cerșind un dram de încurajare unui străin.

A clătinat din cap:

—Am crezut pe cînd eram copil. Acum nu mai cred. Era o idee drăguță... dar lipsită de logică.

M-a privit sceptic, căutînd să-mi deslușească

motivațiile.

—Și viața nu ți se pare de nesuportat? i-am spus.

—Nu întotdeauna! mi-a răspuns el, rîzînd.

S-a întors la căruciorul lui și a început să-l împingă spre biserică.

Am rămas pe trepte, așteptînd răsăritul.

REPERTOAR

Pentru cititorii pasionați de navigația pe oceanele agitate ale Internetului, am selectat în cele ce urmează o serie de adrese interesante. Inaugurăm astfel o nouă rubrică în paginile revistei noastre, în încercarea de a vă oferi o imagine cît mai completă a ceea ce înseamnă literatura imaginarului, în toate formele ei de expresie.

www.netspace.net.au/~gregegan/

Adresa site-ului oficial al scriitorului australian. Veți descoperi aici informații utile despre cariera acestuia, o serie de povestiri on-line, structuri grafice inspirate de scrierile sale, precum și articole științifice sau de atitudine. Greg Egan menține aici și un indice exhaustiv al sumarului revistei britanice INTERZONE, publicația care i-a adus consacrarea. Site-ul este adus la zi suficient de des pentru a merita să fie marcat cu un „bookmark".

OPINIA NOASTRĂ: ★★★

www.users.zetnet.co.uk/iplus/

Adresa INFINITY PLUS este esențială pentru toți cei care iubesc literatura SF. Keith Brooke, scriitorul britanic ce s-a făcut remarcat începînd cu 1990, anul publicării primului său roman, KEEPERS OF THE PEACE, menține aici una dintre cele mai bogate arhive de texte legate de SF & F (ficțiune și non-ficțiune deopotrivă). Greg Egan este unul dintre cei mai bine reprezentați autori, în sumarul

INFINITY PLUS figurînd povestirile „Yeyuka", „Worthless" și „TAP", dar și competente recenzii ale cărților sale: DIASPORA, QUARANTINE, TERANESIA și SCHILD'S LADDER. Site-ul este completat săptămînal cu noi recenzii la apariţiile recente din spaţiul anglofon, cu proze excelente (nu căutaţi aici inedite!) și interviuri cu numele de marcă ale domeniului.

OPINIA NOASTRĂ: ★★★★

www.euro.net/mark-space/bioGregEgan.html

Cîteva date bio-bibliografice despre Greg Egan, pentru cei ce nu se vor mulţumi cu ceea ce au găsit în paginile revistei noastre: Anachron City Library, un fan-site bine lucrat, dar cam succint.

OPINIA NOASTRĂ: ★★

www.fictionwise.com

Dacă vă place să citiţi de pe monitor sau dacă posedaţi un e-book reader, aici veţi găsi, contra unor sume modice, o mulţime de cărţi electronice, în întreaga gamă de formate, de la clasicul Acrobat Reader la tot mai des folositul Microsoft Reader. Greg Egan se numără printre autorii cei mai bine cotaţi. Nu rataţi ofertele speciale oferite periodic, precum și bonusurile: e-book-uri gratuite! E suficient să vă deschideţi un cont de cititor și veţi fi informaţi cu promptitudine asupra noutăţilor apărute.

OPINIA NOASTRĂ: ★★★

O M N I B O O K S C L U B

editare • distribuţie • copyright management

Str. General Victor Popescu Nr.7, 3900 Satu Mare
tel: 061-715852 ; 092-891542
e-mail : omnibooks@satu-mare.ro ; omnibooks2001@yahoo.com

TITLURI DISPONIBILE

MAI 2002

FICŢIUNI 3: Dosar Richard Matheson • Gérard Klein
ISSN 1453-6625, Omnibooks, Satu Mare, 2000. 50000 lei.

FICŢIUNI 4: Dosar Michael Swanwick • Premiul Hugo 1999
ISSN 1453-6625, Omnibooks, Satu Mare, 2001. 42000 lei.

FICŢIUNI 5: Ediţie specială / Kult – Vremea Demonilor
ISSN 1453-6625, Omnibooks, Satu Mare, 2001. 50000 lei.

FICŢIUNI 6 • Dosar Greg Egan • Premiul HUGO 1999
ISSN 1453-6625, Omnibooks, Satu Mare, 2002. 50000 lei

Ladislau Daradici – ÎNTÎLNIRE CU CEI CARE AM FOST
ISBN 973-98925-3-1, Omnibooks, Satu Mare, 2000. 60000 lei.

Bogdan-Tudor Bucheru – ATINGEREA
ISBN 973-98925-5-8, Omnibooks, Satu Mare, 2001. 50000 lei.

Radu Pavel Gheo – DESPRE SCIENCE FICTION
ISBN 973-98925-4-X, Omnibooks, Satu Mare, 2001. 60000 lei.

Andrei Valachi – SHEILA
Volum publicat în regia autorului, Iaşi, 1999. 75000 lei.

Liviu Radu – CONSTANŢA 1919
ISBN 973-99707-1-0, ProLogos, Bucureşti, 2000. 50000 lei.

Jean-Lorin Sterian – SCRIITORUL A IEŞIT LA VÎNĂTOARE
ISBN 973-99707-2-9, ProLogos, Bucureşti, 2000. 50000 lei.

Costi Gurgu – CIUMA DE STICLĂ
ISBN 973-99707-3-7, ProLogos, Bucureşti, 2000. 50000 lei.

Roberto R. Grant – ANIMALUL DE BETON
ISBN 973-35-0800-4, Dacia, Cluj, 1999. 50000 lei.

Joëlle Wintrebert – HETEROS ŞI THANATOS
ISBN 973-35-0803-9, Dacia, Cluj, 1999. 50000 lei.

Silviu Genescu – T DE LA SFÎRŞIT
ISBN 973-96651-0-1, Marineasa, Timişoara, 1994. 60000 lei

Olimpia Iacob – MAKING ENGLISH LEXICOLOGY YOUR ALLY
ISBN 973-98925-8-2, Omnibooks, Satu Mare, 2001. 50000 lei.

Olimpia Iacob – STEPS TO ANALYSING A LITERARY TEXT
ISBN 973-98925-7-4, Omnibooks, Satu Mare, 2002. 50000 lei.

Dr. Codruţa Ursu, Dr. Ioan Brândeu, Dr. Ovidiu Sălăjan
HEPATITE CRONICE VIRALE
ISBN 973-98925-6-6, Omnibooks, Satu Mare, 2001. 160000 lei.

Dr. Ioan Brândeu, Dr. Codruţa Ursu, Dr. Ovidiu Sălăjan
HEMORAGIA VARICEALĂ DIN CIROZA HEPATICĂ
ISBN 973-99410-3-6, Someşul, Satu Mare, 2000. 160000 lei.

Oferta este valabilă în limita stocului disponibil. Preţurile rămîn valabile pînă la data de 1 iunie 2002. Comenzile vor fi livrate în termen de maximum 14 zile, în sistemul colet cu ramburs. Preţurilor specificate li se adaugă taxele poştale: 7500 lei pentru prima carte comandată, la care se adaugă 2500 lei pentru fiecare titlu suplimentar.

Tirajul fiind limitat, vă invităm să vă abonaţi la revista FICŢIUNI, trimiţînd un mandat poştal cu contravaloarea abonamentului pe adresa editurii (2 numere – 100000 lei, 4 numere – 200000 lei).

Abonîndu-vă pînă la data de 1 iunie 2002, beneficiaţi de oferta specială Omnibooks Club, constînd în gratuitatea expedierii numerelor incluse în abonament. Opţional, puteţi comanda începerea abonamentului cu unul dintre numerele deja apărute şi încă disponibile în stoc, conform ofertei.

SUMAR

Editorial 3
Greg Egan • repere bio-bibliografice 4
„Nu sînt în vîrful piramidei" • un interviu cu Greg Egan 9
Philippe Boulier • Greg Egan sau sfîrşitul certitudinilor 24
Greg Egan • Oceanic 43
Repertoar 120
Oferta Omnibooks Club 122

Tiparul executat în colaborare de

SC TIPOEXPRES SRL – Satu Mare
SC TIPOGRAFIA LEŞ SRL – Satu Mare

Depozit legal : trimestrul II / 2002.

FICȚIUNI

vă recomandă

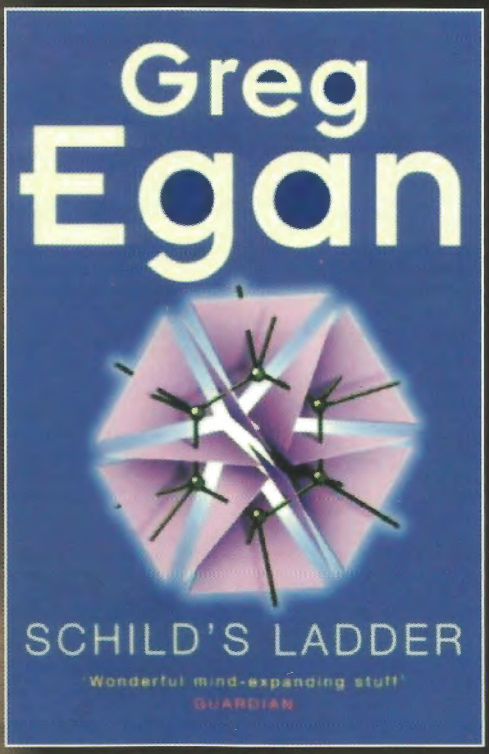

Gollancz / Orion, London, 2002, hardback / trade paperback

în numărul următor :

BRUCE STERLING • TAKLAMAKAN

premiul hugo 1999